

O^xIPO

INTERDISZCIPLINÁRIS E-FOLYÓIRAT

DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.1
IV. évfolyam 2022/4. szám

ISSN 2676-8771
WEB: www.kpluszf.com

K+F STÚDIÓ Kft.

TARTALOM

OxIPO IV. évf., 2022/4.

LECTORI SALUTEM!	5
ELMÉLETI ÉS EMPIRIKUS TANULMÁNYOK	7
Rosenmayer Szilvia és Bodnár Gabriella: SZOCIÁLIS HELYZET, ÉLETMÓD ÉS EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT FELMÉRÉS MAGYAR DOHÁNYOSOK KÖRÉBEN	9
Simó, Ferenc Zoltán: CORPORAL PUNISHMENT IN THE USA AND IN JAPAN: SCHOOLS AND HOMES	25
Kiss Alexandra és Laoues-Czimbalmos Nóra: AZ EGÉSZSÉG SZEREPE HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ROMÁK KÖRÉBEN	35
MÓDSZERTANI TANULMÁNYOK	47
Mező Ferenc: PREZENTÁCIÓS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE A T.É.M.A. PROJEKT RÉVÉN	49
Lubinszki Mária: A TANÍTSUNK MAGYARORSZÁGÉRT PROGRAM PÁLYAORIENTÁCIÓS FÓKUSZA	63
MŰHELY, RENDEZVÉNY	73
Mező Katalin: BESZÁMOLÓ A „KREATIVITÁS – ELMÉLET ÉS GYAKORLAT” KONFERENCIÁRÓL	75
Mező Ferenc: BESZÁMOLÓ A „TANULÁS ÉS TÁRSADALOM” INTERDISZCIPLINÁRIS NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRÓL	79

FELHÍVÁS INTERDISZCIPLINÁRIS JUNIOR KUTATÓCSOPORTBA
TÖRTÉNŐ BEKAPCSOLÓDÁSRA 111

INVITATION TO
VIII. INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY CONFERENCE
MEGHÍVÓ
A VIII. NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIÁRA 115

LECTORI SALUTEM!

Tisztelt Olvasó!*

Üdvözlöm az OxIPO interdiszciplináris e-folyóirat IV. évfolyamának, 2022/4. számának Olvasói között!

A 2022. év utolsó lapszámának első tanulmánya egy n=221 fővel végzett kérdőíves vizsgálatot mutat be, ami a dohányzás szociális helyzettel, életmóddal és egészségi állapottal kapcsolatos összefüggéseit vizsgálta. A tanulmány Rosenmayer Szilvia és Bodnár Gabriella műve.

Simó Ferenc Zoltán angol nyelvű cikkében az iskolában és az otthon történő testi fenytés kulturális gyökereit veti össze az USA és Japán vonatkozásában.

Kiss Alexandra és Laoures-Czimbalmos Nóra hátrányos helyzetű romák (n = 130) egészségmagatartását vizsgálta kérdőíves felmérés keretében.

Jelen lapszám első módszertani tanulmánya a prezentációs készségek fejlesztésére vonatkozó jó gyakorlatot mutat be a

Kocka Kör által megvalósított T.É.M.A. projekt keretében (a Kocka Kör NTP-INNOV-22-0095 pályázati azonosító számú projektje a Miniszterelnökség és a Nemzeti Tehetség Program támogatása révén valósul meg). A tanulmány szerzője: Mező Ferenc.

Ezt követően Lubinszki Mária a Tanít-sunk Magyarorszáért Program pályao-rientációs aspektusait foglalja össze.

A „Műhely, rendezvény” rovatban két konferencia beszámolója és két felhívás kapott helyett. Az első beszámoló a 2022. december 9.-én megvalósult „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferenciát összeg-zi. A beszámolót Mező Katalin állította össze.

A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferenciára E-gerben és az online térben került sor 2022. november 10-12.-én. A rendezvény a MEC-SZ_141117 azonosító számú pályá-zat keretében, az Innovációs és Techno-lógiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fej-lesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával valósult meg. A konferencia összefoglalóját Mező Ferenc írta.

E rovatban olvasható továbbá a Kocka Kör „T.É.M.A.: Tudományos és Művé-szeti Alkotóműhely”-e (ami az NTP-INNOV-22-0095 pályázati azonosító szá-mú projektben a Miniszterelnökség és a Nemzeti Tehetség Program támogatása révén valósul meg) által meghirdetett juni-or kutatócsoportba toborzó felhívás is.

---

*Kedves Olvasó! Ha az OxIPO mozaikszó az Ön számára még nem ismerős, akkor javasoljuk, hogy a lappal való ismerkedést jelen számon túl az alábbi témafelvető tanulmány megismerésével kezdje:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2019): Az OxIPO-modell – az interdiszciplináris kutatások egy lehetséges értelmezési kerete. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2019/1, 9–21. doi: 10.35405/OXIPO.2019.1.9

Végül a VIII. Nemzetközi Interdisz-
ciplináris Konferenciára szóló meghívást
ajánljuk a kedves Olvasó figyelmébe. E
rendezvényre 2023. március 10-ig lehet
ingyenesen regisztrálni, a rendezvény pedig
2023. március 18.-án kerül megvalósításra.

*Kellemes és hasznos barangolást kíván a humán
információfeldolgozás világában:*

*Mező Ferenc
főszerkesztő*

ELMÉLETI ÉS EMPIRIKUS TANULMÁNYOK

SZOCIÁLIS HELYZET, ÉLETMÓD ÉS EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT FELMÉRÉS MAGYAR DOHÁNYOSOK KÖRÉBEN

Szerzők:

Rosenmayer Szilvia (Drs.)
Soproni Egyetem

Bodnár Gabriella (Ph.D., habil.)

Levelezőszerző e-mail címe:
bodnar.gabriella@uni-sopron.hu

Lektorok:

Hanák Zsuzsanna (Ph.D., habil.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Mező Ferenc (Ph.D.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

és további két anonim lektor...

Absztrakt

Időszerű és indokolt a magyar lakosság egészségi állapotának felmérése, mivel a magyarok egészségi állapota rossznak mondható az unió tagállamaival összevetve, bár az utóbbi két évtizedben javulás figyelhető meg. A hazai, rossz egészségi állapot multikauzális eredetű. A tanulmányban, a dohányzó válaszadók, szociális helyzetével, életmódjával és egészségi állapotával kapcsolatos eredményeket tesszük közzé. A felmérésben, a káros szenvedélyek közül a dohányzás kiemelt, központi helyen szerepel, mint egészségi állapotot befolyásoló tényező.

Kulcsszavak: szociális helyzet, életmód, egészségi állapot, káros szenvedélyek

Diszciplínák: orvostudomány, pszichológia, pedagógia

Abstract

MEASURING SOCIAL STATUS, LIFE STYLE AND HEALTH CONDITION AMONG SMOKERS IN HUNGARY

The measurement of the Hungarian population's health condition is timely and reasonable because the health condition of Hungarians is considered to be bad compared to the states of the European Union; however, improvement can be seen in the past two decades. The bad health condition of locals has multicausal roots. Results related to the health condition, lifestyle and social status of the respondents are presented in this study. The survey mainly focuses on smoking among other harmful habits as a factor influencing health conditions.

Keywords: social status, life style, health condition, harmful habit

Disciplines: medicine, psychology, pedagogy

Rosenmayer Szilvia és Bodnár Gabriella (2022): Szociális helyzet, életmód és egészségi állapot felmérés magyar dohányosok körében. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 9-24. DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.9

A téma aktualitása

Időszerű kérdés napjainkban a magyar lakosság egészségi állapotával foglalkozni, mivel a magyar lakosság egészségi állapota kirívóan rossznak mondható (Net1), jelentősen elmarad az EU tagállamok többségéhez képest, bár önmagunkhoz viszonyítva javulás figyelhető meg az utóbbi két évtizedben.

A hazai, rossz egészségi állapot kialakulásának oka többek között a magyar egészségügy alulfinanszírozottsága, az egészségügyi ellátórendszerhez való – országon belüli – egyenlőtlen hozzáférés, valamint a nagyfokú humán erőforrás hiánya és annak országon belüli egyenlőtlen eloszlása, továbbá a prevencióra sem fordítódik megfelelő szintű figyelem és anyagi ráfordítás (Hídvégi, Kopkáné és Müller, 2015).

2017-ben és 2019-ben Magyarországról, csak úgy, mint az Európai Unió többi tagállamáról is egészségi állapotot felmérő tanulmány készült. A 2019-es, hazai eredmények közül kiemelünk néhányat. A születéskor várható élettartam növekvő tendenciát mutat (76 év), de így is 5 évvel még az uniós átlag alatt marad. A nemek közötti, születéskor várható élettartam tekintetében még mindig nagy a különbség (+7 év a nők javára – v.ö.: KSH, 2020a).

Az iskolai végzettség, összefüggésben áll a káros szenvedélyek (dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat) meglétével, valamint a helytelen életmóddal (helytelen táplálkozás, mozgásszegény életmód) melyek bizonyítottan egészségi állapotot befolyásoló tényezők, így kihatással vannak a születéskor várható élettartamra is.

Becslések szerint Magyarországon a halálózások kb. a fele egészség-magatartásbeli kockázati tényezőkre vezethetők vissza, ideértve a helytelen táplálkozást, a dohányzást, az alkoholfogyasztást és a kevés testmozgást. Számos életmódbeli kockázati tényező gyakrabban fordul elő az alacsonyabb iskolai végzettségű vagy jövedelmű egyének körében.

A fő halálokok hazánkban a szív- és érrendszeri betegségek, valamint a tumoros megbetegedések (például tüdőrák, vastagbélrák, májrák, emlőrák – Hídvégi, Kopkáné és Müller, 2015). Ezen betegségcsoportokon kívül jelentős egészségi probléma még például a cukorbetegség, a mozgásszervi betegedések és a különféle mentális problémák is (KSH, 2020b).

A tanulmány vizsgálta az egészségi állapot önmegettelését is. Az eredmények alapján látható, hogy az egészségi állapot önmegettelése és az anyagi helyzet, valamint az életkor között összefüggés van. A jó anyagi helyzet, jó egészségi állapot megettelését

vonja maga után, míg a magasabb életkor, ennek ellenkezőjét.

A felmérés eredményei alapján a magyarok, az Unió legerősebb dohányosai között vannak, ez összefüggést mutat a magas hazai tumoros (tüdőrák) halálozással is, ami megelőzhető lenne sok esetben (Hídvégi, Kopkáné és Müller, 2015). A rákkal összefüggő mortalitás az EU-ban Magyarországon a legmagasabb (2018-ban: 32586 fő – v.ö.: KSH 2020c).

Az egy főre jutó alkoholfogyasztás is magasabb mintegy 10%-kal Magyarországon, mint az uniós országokban, illetve egyre nagyobb problémát jelent a serdülők alkoholizálása is (alkalomszerű „nagyivás” – Hídvégi, Kopkáné és Müller, 2015). 2017-ben, hazánkban az egy főre jutó éves alkoholfogyasztás 9,1 liter volt (Net2).

Sajnos az elhízás tekintetében is élénk járunk a felnőttlakosság és a gyermekek, serdülők körében is, ami egyre nagyobb megoldandó népegészségügyi feladatot jelent. A preventív szemlélet megvalósulása (önvizsgálat végzése, szűrővizsgálatokon való részvétel) a lakosság részéről nem elégséges mértékű az uniós eredményekhez képest, ugyanakkor a preventív szemlélet és annak megvalósítása terén is nagy elmaradásban vagyunk az Unióhoz viszonyítva (Hídvégi, Kopkáné és Müller, 2015).

A 2017-es, 2019-es országos egészségi állapot felmérés inspirálására végeztük el 2020-ban kutatásunkat, melynek eredményei közül a szociális helyzettel, életmóddal és az egészségi állapottal kapcsolatos eredményeket az alábbiakban ismertetjük.

A kutatás ismertetése

Kutatásunkat 2019-ben végeztük. Vizsgálatunk elvégzésének célja az volt, hogy képet kapjunk a kérdőívet kitöltők szociális helyzetéről, életmódjáról, valamint egészségi állapotáról.

A kérdőívet dohányzó vagy valaha dohányzott, 18 év feletti személyek töltötték ki. Az 54 kérdést tartalmazó kérdőív kitöltése online, anonim és önkéntes módon, Google-űrlap alkalmazásával történt.

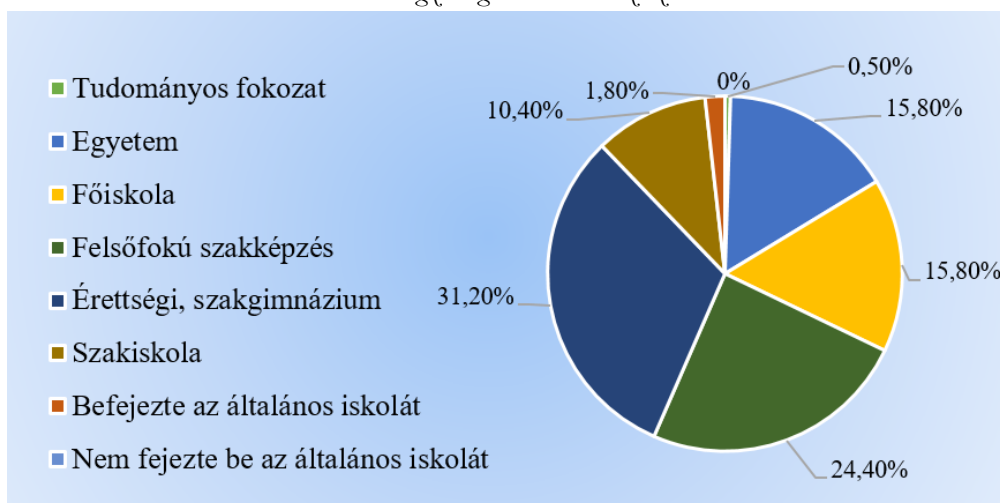
Az alábbiakban, kutatásunk fő eredményeit leíró statisztikai szinten mutatjuk be, a vizsgált populáció szociális helyzetére, életmódjára, valamint egészségi állapotára fókuszálva.

A kutatásban 221 fő vett részt (N=221). A kitöltők 78,7%-a nő, 21,3%-a férfi, a legfiatalabb válaszadó 18, míg a legidősebb 78 éves volt. A válaszadók átlagéletkora 42,4 év.

A kérdőívet kitöltők iskolai végzettségét vizsgálva (1. ábra), a megkérdezettek több mint negyede (31,2%) érettségivel vagy szakgimnáziumi végzettséggel rendelkezik. A vizsgáltak mintegy egynegyedének (24,4%) felsőfokú szakképzettsége van.

Főiskolai, illetve egyetemi diplomával azonos mértékben, 15,8%-ban rendelkeznek a vizsgált személyek. Szakiskolai végzettségű a válaszadók 10,4%-a. A megkérdezettek 1,8%-a az általános iskola elvégzése után nem folytatta tanulmányait. Olyan válaszadó nem volt, aki nem fejezte volna be az általános iskolát. 1 fő (0,5%) tudományos fokozattal is rendelkezik.

1. ábra: A kérdőívet kitöltők iskolai végzettsége. Forrás: a Szerzők

A kutatásban résztvevők több mint a fele (57%) felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A munkavégzés, foglalkozás vonatkozásában elmondható, hogy a kutatásban résztvevők, mintegy fele (50,7%) szellemi munkát végez munkahelyén. A fizikai munkavégzésben foglalkoztatottak aránya 39,8%. Összességében a megkérdezettek 90%-a aktív, munkaképes dolgozó. Öregési nyugdíjban a megkérdezettek 5,9%-a részesül, háztartásbelinek 2,3% vallotta magát. A rokkantnyugdíjas válaszadók aránya 1,4%.

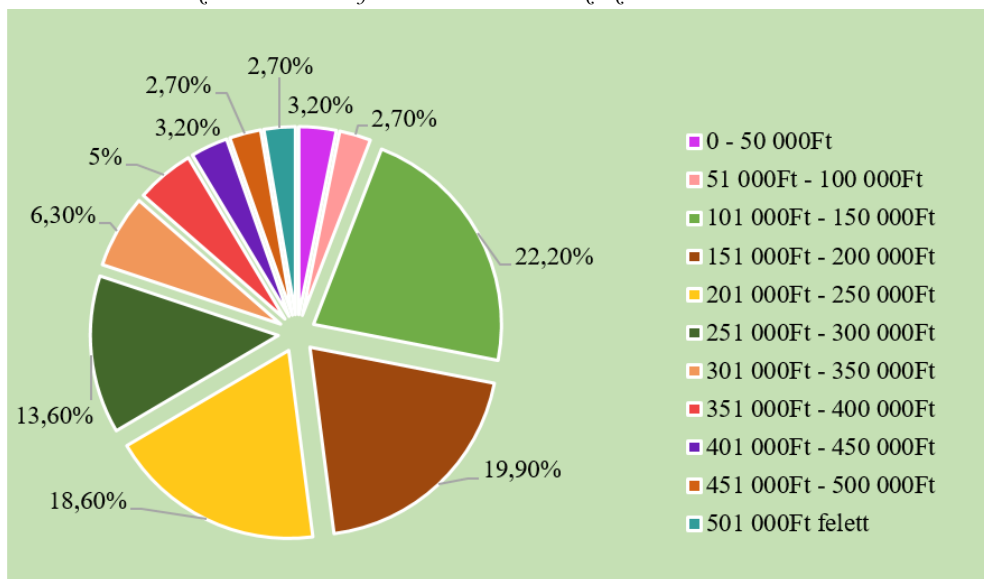
A vizsgálati minta családi állapotára jellemző, hogy a válaszadók több mint fele (53,8%) házasságban él. Másik részük, mintegy egynegyed-egynegyed arányban hajadon/nőtlen (24%) vagy pedig elvált/özvegy (22,2%). Azon személyek, akik hajadonok/nőtlenek, illetve elváltak/özvegyek, mintegy háromnegyed rész-

ben (74,9%), más keresőképes személlyel élnek együtt, egy háztartásban.

Gyermekvállalás szempontjából a válaszadók több mint negyedének (32,1%) 2 gyermeke van. Ettől az aránytól alig tér el a gyermektelen kérdőívet kitöltők aránya (31,2%). A vizsgáltak mintegy negyedének (22,6%) egy gyermeke van. Nagycsaládosnak, a megkérdezettek 20%-a számít, közülük 3 fő, öt vagy ötnél több gyermeket nevel.

A havi, nettó jövedelem tekintetében változatos képet mutatnak a kapott eredmények (2. ábra). A válaszadók mintegy negyede (22,2%) 101 000-150 000 Ft között keres havonta. A megkérdezettek 19,9%-a számolhat 151 000-200 000 Ft közötti havi bevétellel. Ehhez hasonlóan alakul (18,6%) a 201 000-250 000 Ft havi nettó jövedelemmel rendelkezők aránya. A válaszadók 13,6%-ának havi 251 000-

2. ábra: A válaszadók havi nettó jövedelme. Forrás: a Szerzők

300 000 Ft áll havonta rendelkezésre. A kérdőívet kitöltők 19,9%-a havi 301 000 Ft-nál több nettó jövedelemmel bír. Ebből 2,7%-nak havi 501 000 Ft-nál több a bevétele havonta. Ugyanakkor a vizsgáltak szintén 2,7%-a havi 51 000-100 000 Ft jövedelemből próbál megélni. Míg, a válaszadók 3,2%-a havi 50 000 Ft vagy annál alacsonyabb összegből kell(ene), hogy kijöjjön havonta.

A válaszadók lakáskörülményeit vizsgálva („Milyen típusú lakóépületben él?”) – mely összefüggésben áll az egészségi állapottal – elmondható, hogy a megkérdezettek fele (51,6%) családi házban él. A kitöltők több mint egynegyede (31,2%) téglalapítós társasházban lakik. Panellakás-

ban a válaszadók 12,2%-a él. Egyéb lakóépültípust a válaszadók 5%-a jelölt meg.

A lakóépületek komfortfokozatát illetően elmondható, hogy a vizsgáltak több mint háromnegyede (79,2%) összkomfortos épületben lakik. 16,3%-uk komfortos, míg 4,1% félkomfortos lakóépületben él. A megkérdezettek 0,5%-a szükség lakásban lakik (a kérdőív tartalmazta a lakóépületek komfort besorolásának kategóriáit, illetve azok jellemzését is).

A lakóépületek tulajdonviszonyát vizsgálva látható, hogy a válaszadók csaknem háromnegyed része (68,8%) saját tulajdonú ingatlanban lakik. Külön kérdésként merülhet fel, hogy a magukat lakástulajdonosnak nevező kitöltők közül, hányan rendelkeznek és milyen mértékű lakáshitellel

és hány válaszadó valóban, hitel nélküli tulajdonos – de erre jelen kutatásban nem történt adatgyűjtés. A lakást bérlők aránya 17,2%. A megkérdezettek 1,8%-a szolgálati lakásban él. A vizsgáltak 12,2%-a egyéb tulajdonjogi helyzetet jelölt meg.

A nyaralási szokásokat vizsgálva („Milyen gyakran szokott nyaralni?”) elmondható, hogy a megkérdezettek csaknem fele (46,2%) évente egy alkalommal szokott nyaralni. A vizsgáltak több mint negyede (29,4%) évente több alkalommal is elmegy kikapcsolódni, regenerálódni. A válaszadók 16,3%-a ritkán (kb. 5-10 évente) tudja csak megtenni, hogy elutazik pihenni. A kérdőívet kitöltők 8,1%-a ugyanakkor soha nem jár nyaralni. További kérdés lehetne, hogy ennek anyagi okai vannak-e vagy nem merül fel igényként a válaszolók körében.

A kitöltők 12,5%-a rendelkezik nyaralóval vagy lakóházától távol lévő kerttel. A megkérdezettek közül 1 főnek (0,5%) van a tulajdonában mindkettő. A válaszadók 87%-a nem rendelkezik nyaralóval vagy lakóházától távol lévő kerttel.

A kérdőívet kitöltők mintegy felének (46,6%) háztartásában van egy személygépjármű. A válaszadók 37,6%-a több mint egy autóval is rendelkezik. A vizsgáltak 15,8%-nak háztartásában nincs személygépkocsi.

A megkérdezettek háztartásában csaknem mindenhol van internet (99,1%).

A megkérdezettek életmódjának feltérképezése céljából adatgyűjtés történt étkezési szokásaikról is. A vizsgálatban résztvevők csaknem fele (43,9%) naponta háromszor étkezik, míg 37,1%-uk naponta

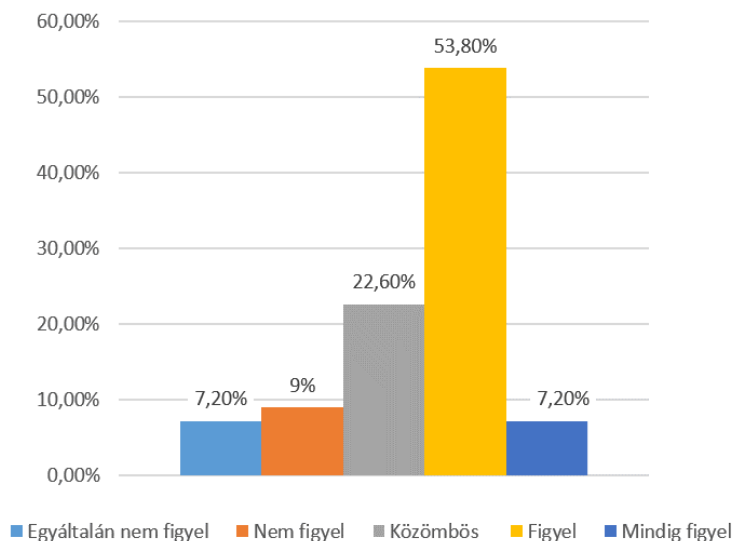
három alkalomnál többször is táplálkozik. A válaszadók kevesebb, mint negyedrésze (18,1%) napi kétszer étkezik, míg 2 fő, csak napi egyszer (0,9%), ami egyáltalán nem mondható megfelelőnek.

Az „Ön szerint, milyen mértékben figyel az egészséges étkezésre?” kérdésre a vizsgáltak több mint fele (53,8%) válaszolt úgy, hogy véleménye szerint figyel rá, 9% pedig ennek ellenkezőjéről nyilatkozott (3. ábra). A kitöltők csaknem negyedének (22,6%) közömbös a helyes táplálkozás megvalósítása életében. Az étkezésükre mindig odafigyelők és az azzal egyáltalán nem foglalkozók aránya pedig azonos mértékű (7,2%).

A válaszadók étkezési szokásait részleteiben az 1. táblázat foglalja össze. A vizsgált egyének étkezési szokásainak főbb jellegzetességei a következők: pozitívumként mondható el, hogy a vizsgáltak különböző gyakorisággal, de fogyasztanak zöldség-gyümölcs félétet, leginkább hetente többször, olyan válaszadó nincsen, aki egyáltalán nem fogyaszt zöldséget vagy gyümölcsöt. A válaszadók – helytelen módon – inkább a búzalisztból készült, fehér, finomított péksüteményeket preferálják. A húsfélék fogyasztását vizsgálva szerencsére a csirkét, halat (fehérhúsokat) részesítik előnyben például a marhahússal (vöröshússal) szemben. Édességet hetente több alkalommal is fogyaszt a megkérdezettek többsége.

A gyorséttermi ételek fogyasztása csak kis mértékben jellemző, a kitöltők 34%-a egyáltalán nem fogyasztja. Kérdés, hogy ennek oka mennyire kereshető az egész-

3. ábra: Az egészséges táplálkozás megvalósulása a vizsgáltak körében. Forrás: a Szerzők

1. táblázat: A válaszadók étkezési szokásai: a „Milyen gyakran fogyasztja az alábbi ételeket, italokat?” kérdésre adott válaszok. Forrás: a Szerzők

Étel	egyáltalán nem (fő)	ritkábban, mint hetente (fő)	hetente egyszer (fő)	hetente többször (fő)	naponta (fő)
zöldség	0	13	37	107	63
gyümölcs	0	27	41	83	69
búzalisztból készült pékáru	22	28	30	85	56
teljeskiőrlésű pékáru	30	47	38	80	26
baromfihús, halhús	3	16	57	135	10
sertéshús	10	48	75	87	0
marhahús	61	114	28	17	0
édesség	11	47	50	83	30
gyorséttermi étel	75	109	23	13	0
szénsavas üdítő	58	69	31	39	24
gyümölcsle	38	72	40	50	21
tejtermék	7	22	35	71	86
bio ételmyszer	95	70	28	20	8
főttétel	0	4	14	56	147
főzelékféle	7	37	78	91	8
állati eredetű zsiradékkal készült étel	19	51	55	75	21
növényi eredetű zsiradékkal készült étel	10	23	60	100	28
sós snack	60	78	53	25	5
víz, ásványvíz	2	11	12	16	180
kávé	21	10	10	16	164
energiaital	147	36	15	12	11
alkohol	66	85	37	28	5

ségtudatos táplálkozásban vagy inkább a relatív magas ár a visszahúzó erő.

Szintén pozitívum, hogy a válaszadók túlnyomó többsége inkább a vizet, ásványvizet választja folyadékszükségletének kielégítésére, mint a szénsavas üdítőket vagy gyümölcsleveket. Tejterméket mindösszesen 7 fő nem fogyaszt, ennek okaként felmerülhet például tejcukor vagy tejfehérje intolerancia, allergia lehetősége is. Napi szinten a tejterméket fogyasztók aránya 39%. Bioélelmiszerek fogyasztása nem jellemző a megkérdezettek körében, itt is felmerülhet a bioélelmiszerek magasabb árfekvése, a normál élelmiszerekéhez viszonyítva.

A kérdőívet kitöltők 67%-a minden nap fogyaszt főttételt. A vizsgáltak előnyben részesítik az olajjal való főzést az állati eredetű zsiradékkal szemben. A sós snackek fogyasztása nem mondható jellemzőnek, a megkérdezettek több mint negyede (27%) egyáltalán nem él vele. Kávét, ugyanakkor a válaszadók csaknem háromnegyede naponta fogyaszt (74%). Energiatartalma megkérdezettek 67%-a egyáltalán nem iszik, illetve az alkohol fogyasztás sem mondható jelentősnek a vizsgáltak válasza alapján.

A megkérdezettek sportolási aktivitása meglehetősen színes képet mutat. Közel hasonló arányban fordulnak elő az egyes válaszok (a rendszeres sportolástól a sportmentes életig) ez alól csak a naponkénti sportolás kivétel, melynek a legalacsonyabb az aránya (4,1%).

„Az alábbi tevékenységek mennyire töltenek be fontos szerepet az Ön életében?”

kérdésre adott válaszok alapján elmondható, hogy az egészségmegővást, betegségmegelőzést a válaszadók csaknem a fele (49%) fontosnak tartja életében (kérdés, hogy ez meg is nyilvánul-e mindennapjaikban). A megkérdezettek 39%-ának életében a sportolás, testedzés – az előző válasszal összefüggésben – szintén fontos szerepet tölt be, ugyanakkor a vizsgáltak csaknem felének (48%) életében a testmozgás nem bír jelentős szereppel. A vizsgálat eredményei szerint a TV nézés, nem bír nagy jelentőséggel a válaszadók életében (a megkérdezettek kb. negyede jelölte meg fontos/nagyon fontos szabadidős elfoglaltságként). Örvendetes tény, hogy a válaszadók csaknem háromnegyedének (72%) fontos/nagyon fontos az olvasás szabadidejében. A megkérdezettek felének (50%) fontos szabadidejében a különböző kulturális eseményeken való részvétel. A kérdőívet kitöltők csaknem háromnegyed részének (70%) fontos/nagyon fontos szerepet tölt be életében a kirándulás, túrázás. A válaszolók 78%-ának fontos/nagyon fontos a baráti kapcsolatok ápolása, ugyanakkor csaknem negyedük (21%) nem tulajdonít nagy jelentőséget társas kapcsolataiknak. A vizsgáltak 65%-ának fontos a különféle infokommunikációs eszközök (számítógép/okostelefon/tablet) használata szabadidejében, míg a megkérdezettek másik részének (35%) nem. Itt jegyezzük meg, hogy: ha valakinek, valami nagyon fontos, az nem jelenti azt, hogy az életét annak megfelelően is éli.

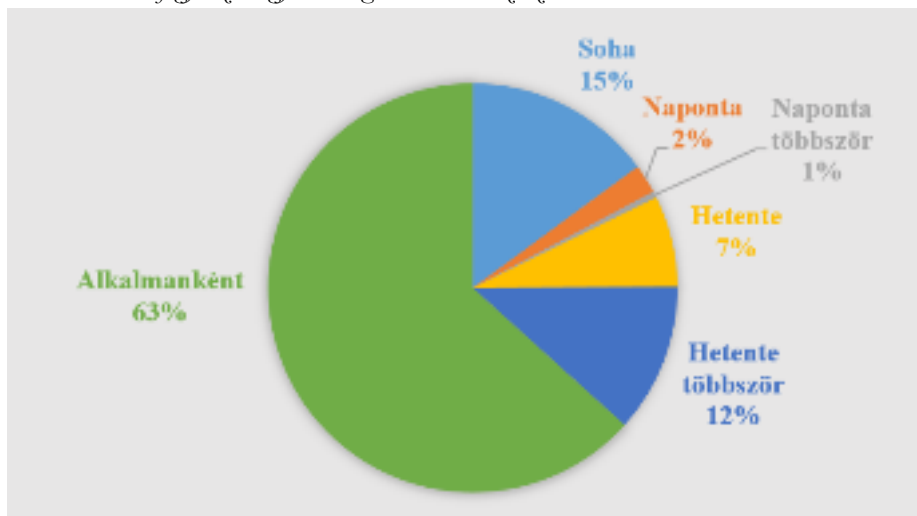
Szintén a válaszadók életmódjával kapcsolatban, az alvási szokásaikról érdeklődtünk („Naponta átlagosan hány órát alszik?”). A megkérdezettek csaknem fele (47,5%) napi 6-8 órát alszik, ami megfelel a felnőtt emberek normál alvásigényének. Körülbelül azonos arányban (14,5%-16,3%) alszanak napi 8, 6, illetve 4-6 órát a kérdőívet kitöltők. A megkérdezettek 1,4%-a naponta 4 óránál kevesebbet, míg 5%-a 8 óránál többet alszik.

A vizsgálatban résztvevők életmódjának vizsgálatával kapcsolatban rákérdeztünk a kérdőívet kitöltők TV nézési, internetezési szokásaira is („Naponta mennyi időt tölt szabadidejében televízió nézéssel/internetezéssel?”) A válaszadók több mint negyede (30,3%) naponta 1-2 órát tölt TV

nézéssel. Némiképp kisebb mértékben, a válaszadók 23,5%-a, 2-3 órát, valamint 1/2 - 1 órát (20,8%) tölt a televízió előtt. A vizsgáltak 17%-a naponta több mint 3 órát néz televíziót.

Folytatva a válaszadók életmódjának vizsgálatát, alkoholfogyasztási szokásaik kerültek felmérésre. A vizsgáltak csaknem háromnegyede (63%) alkalmanként fogyaszt alkoholt (meglehetősen relatív azonban, hogy ki-mit tekint alkalomnak az alkoholfogyasztás okának szempontjából), míg 15%-uk absztinensnek vallja magát. A megkérdezettek 7%-a hetente, míg 12%-uk hetente több alkalommal is fogyaszt alkoholt. A vizsgáltak 2%-a naponta, 1%-uk a nap folyamán több alkalommal is alkoholizál (4. ábra).

4. ábra: Alkoholfogyasztási gyakoriság. Forrás: a Szerzők

A káros szenvedélyeknél maradván a kábítószerhasználatra kérdeztünk rá. Önbevallása szerint a vizsgálatban résztvevők túlnyomó többsége (95,9%) nem használ kábítószer, 3,7% alkalmanként fogyaszt, 1 fő pedig napi szinten él vele.

Az egészségi állapot felmérése céljából kérdésként szerepelt a válaszadók testmagassága és testsúlya is. A megkérdezettek átlagos testmagassága 169 cm, átlagos testsúlya 77,5 kg. A legmagasabb BMI index: 46,71 (III. fokú elhízás) illetve a legalacsonyabb BMI index: 13,72 (soványság).

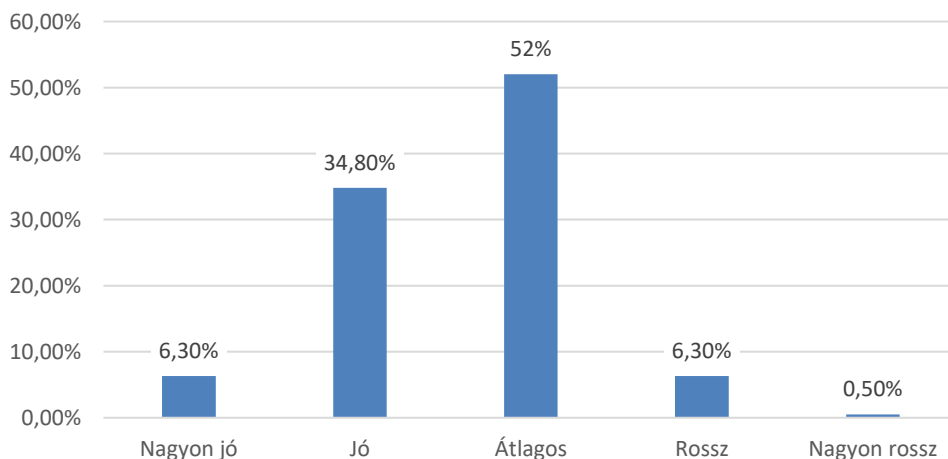
A „Milyen mértékben elégedett a testsúlyával?” kérdésre a válaszadók több mint fele (62%) elégedetlenségét fejezte ki, azaz, fogyni szeretne. A válaszadók mintegy negyede (26,2%) elégedett testsúlyával, ugyanakkor 7,2%-uk közömbösen viszonyul hozzá, illetve 4,5%-a válaszadóknak hízni szeretne.

Az egészségi állapot önmegítélésével kapcsolatban (5. ábra) elmondható, hogy a megkérdezettek fele (52%) átlagosnak ítéli meg egészségi állapotát, 34,8%-uk kimondottan jónak érzi azt. Megegyező arányban gondolják ugyanakkor nagyon jónak, illetve rossznak is egészségi állapotukat (6,3%), 1 fő nyilatkozott nagyon rossz egészségi állapotról.

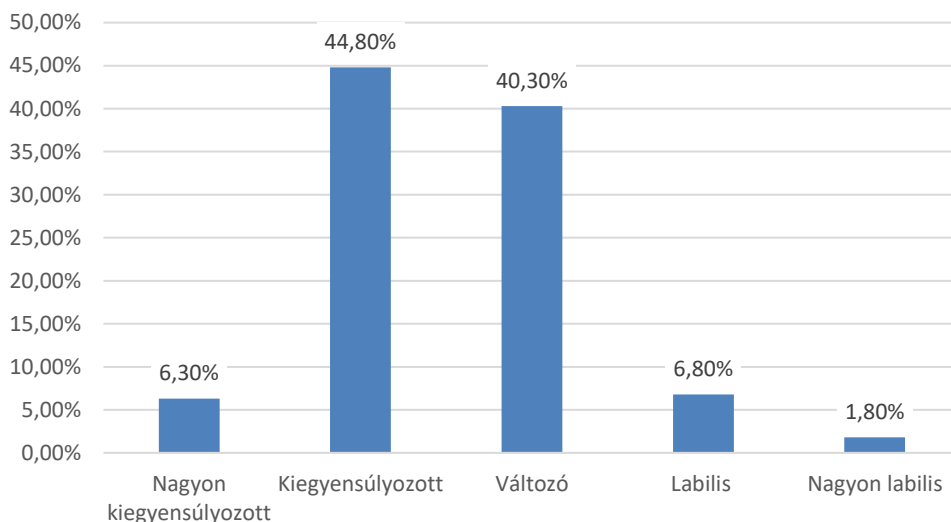
„Milyen mértékben találja magát lelkileg kiegyensúlyozottnak?” kérdéssel kapcsolatban a vizsgáltak csaknem fele (44,8%) lelkileg kiegyensúlyozottnak érzi magát, míg hasonló mértékben (40,3%) érzik pszichés helyzetüket változónak a megkérdezettek. A labilis érzelmi állapotban élők (6,8%) és a magukat nagyon kiegyensúlyozottnak érzők (6,3%) aránya közel azonos. A vizsgált személyek 1,8%-a nagyon labilis pszichés állapotban érzi magát (6. ábra).

A vizsgált egyének pszichésen jobb állapotban lévőknek ítélték meg önmagukat, mint fizikálisan.

5. ábra: Az egészségi állapot önmegítélése. Forrás: a Szerzők

6. ábra: A lelkiállapot szubjektív meghatározása. Forrás: a Szerzők.

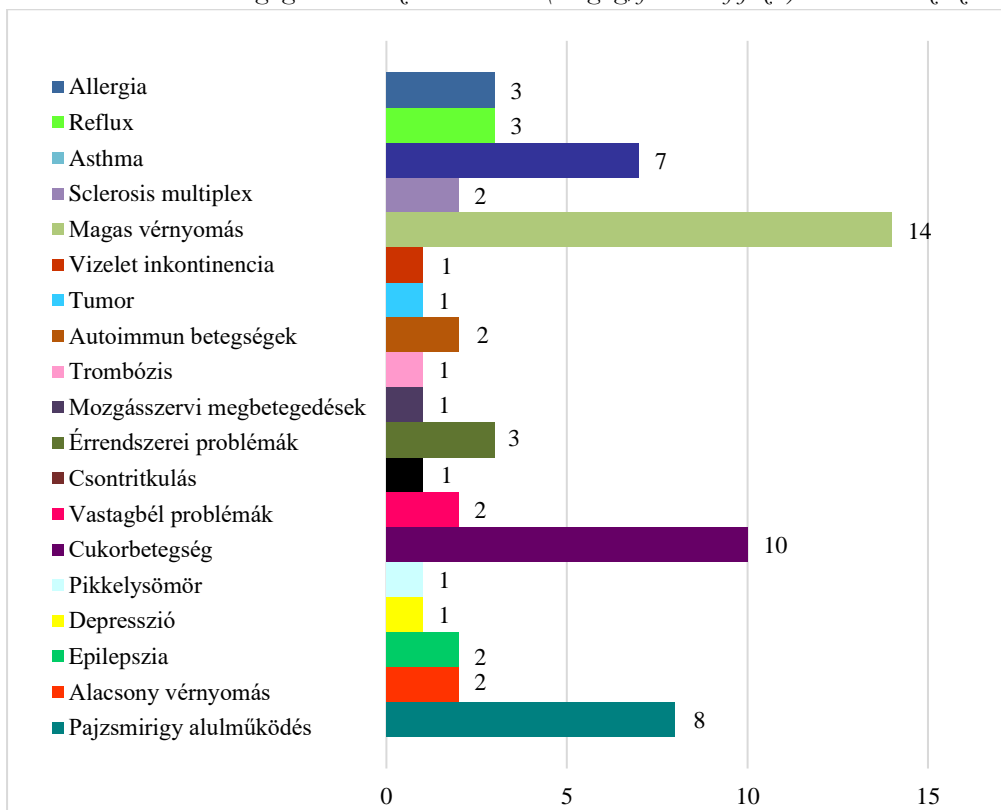

A kutatásban résztvevők csaknem háromnegyed része (71,9%) nyilatkozott úgy, hogy nincs, vagy legalábbis nem tud arról, hogy lenne krónikus betegsége. A vizsgáltak több mint negyede (28,1%) valamilyen krónikus megbetegedésben szenved. A megnevezett krónikus betegségek például: magas vérnyomás, cukorbetegség, sclerosis multiplex, chron betegség, asztma, reflux, allergia, pajzsmirigy betegség, agyi keringési zavar, mozgásszervi betegség, epilepszia, depresszió, endometriosis, pikkelysömör, autoimmunbetegségek, továbbá rosszindulatú tumoros megbetegedések, vizelet inkontinencia és szív- és keringési betegségek. A legmagasabb arányban a magas vérnyomás (22%) és a cukorbetegség (15%) fordul elő (7. ábra).

A krónikus betegségek meglétével összefüggésben kérdeztünk rá a rendszeres gyógyszeresedésre is. A vizsgáltak 40,3%-a rendszeresen szed gyógyszert, míg 59,7%-a nem. Az előző kérdéssel összevetve ezt az eredményt látható, hogy (12,2%-kal) többen szednek rendszeresen gyógyszert, mint akik (diagnosztizált) krónikus betegséggel rendelkeznek.

Az egészség megőrzéssel, betegség megelőzéssel összefüggésben kérdeztünk rá, hogy a megkérdezettek szednek-e rendszeresen vagy kúraszerűen gyógyhatású készítményeket, táplálékkiegészítőket (nem gyógyszer). A vizsgált egyének csaknem fele (40,3%) szed valamilyen gyógyhatású készítményt/táplálékkiegészítőt; 59,7%-uk pedig nem él azokkal.

7. ábra: Krónikus betegségek a válaszadók körében (betegség/fő-ben kifejezve). Forrás: a Szerzők

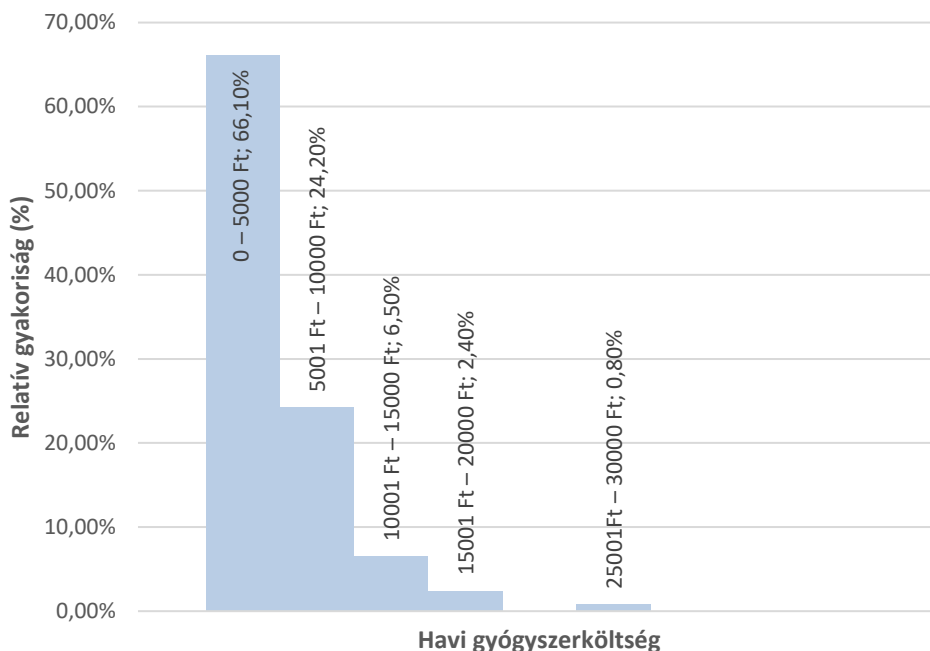
A rendszeresen gyógyszer szedő válaszadók több mint fele (66,1%) 5000 Ft alatt költ gyógyszerre havi rendszerességgel. A válaszadók mintegy negyede pedig (24,2%) 5001-10 000 Ft közötti összeget fizet a gyógyszerárban havi szinten. Az érintett gyógyszereszedők 9,7%-a 10 001-30 000 Ft-ig terjedő összeget költ havonta gyógyszerre (8. ábra).

A válaszadók egészségi állapotával kapcsolatban vizsgáltuk, hogy milyen mértékben használnak gyógyászati segédeszközöket. A megkérdezettek több mint fele

56,1% használ valamilyen típusú gyógyászati segédeszközt. A gyógyászati segédeszközt használók közül szinte mindenki (99%) a szemüveget jelölte meg. Ezen kívül még válaszként szerepelt a kontaktlencse, a bot, valamint az inkontinencia betét is.

Szintén a vizsgált, aktív korú egyének egészségi állapotával kapcsolatban érdekelt minket, hogy 2018-ban voltak-e táppénzes állományban. Az érintett válaszadók 36,6%-a volt táppénzes állományban, 63,4%-uk nem vette igénybe. Ezzel a kérdéssel

8. ábra: Havi gyógyszerköltség a rendszeresen gyógyszert szedő válaszadók körében. Forrás: a Szerzők.

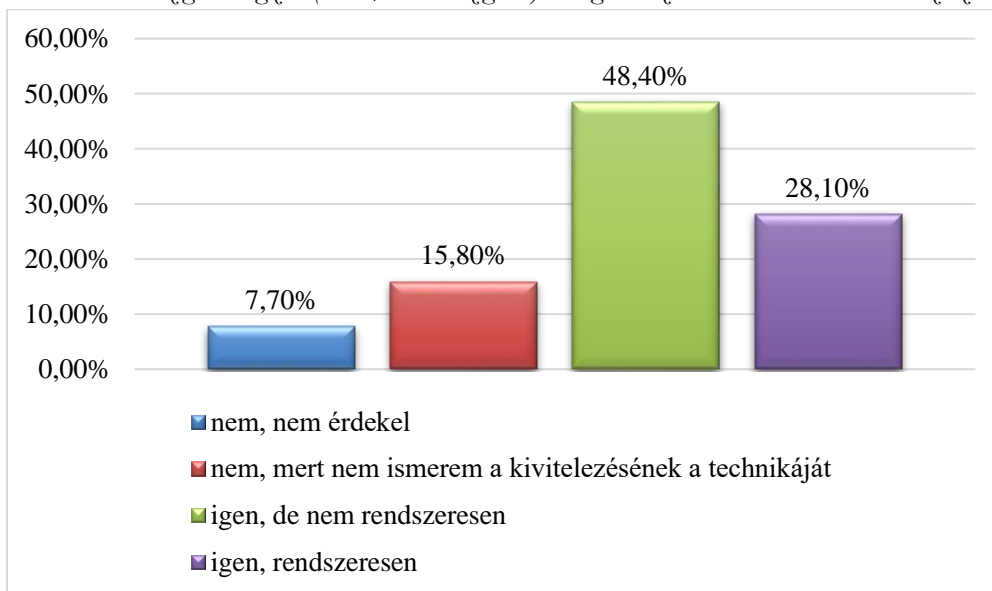
összefüggésben kérdeztük, hogy az aktív, munkaképes válaszadók szorultak-e kórházi ellátásra 2018-ban. Az érintettek 10,2%-ának volt kórházi ellátása az adott évben.

Az egészségtudatos életmód megvalósulása, a prevenció jegyében kérdeztünk rá az (here/emlő) önvizsgálat végzésére. A megkérdezettek csaknem a fele (48,4%) végez otthonában önvizsgálatot, de nem rendszeresen. A vizsgáltak több mint negyede (28,1%) rendszeresen végez önvizsgálatot. A kutatásban résztvevők 15,8%-a azért nem végez önvizsgálatot, mert nem ismeri a kivitelezésének a technikáját. A vizsgálati személyek 7,7%-át pedig nem

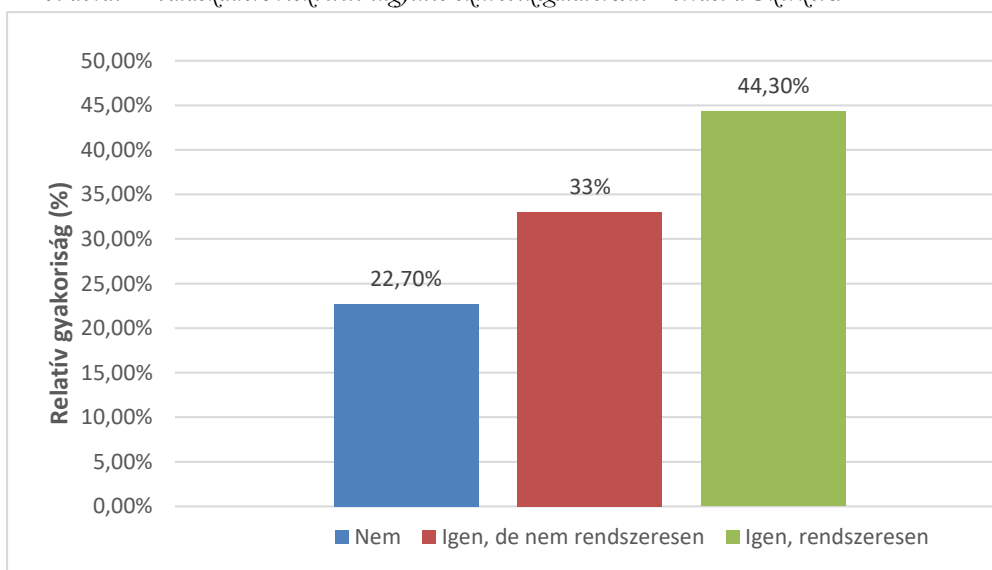
érdeklő az elsődleges megelőzés eme jelentős formája (9. ábra).

A szekunder prevenció megvalósulásával kapcsolatosan érdekes még az ingyenes, szervezett szűrővizsgálatokon való részvétel (például: méhnyakrákszűrés, mamográfia, prosztataraákszűrés, fogászati szűrővizsgálat). A megkérdezettek majdnem a fele (44,3%) rendszeresen részt vesz szervezett szűrővizsgálatokon, 33%-uk részt vesz szűrővizsgálatokon, de nem rendszeresen (10. ábra). A vizsgálatban résztvevők csaknem negyede (22,6%) pedig egyáltalán nem jár szűrővizsgálatokra (feltehetően, ők önvizsgálatot sem végeznek).

9. ábra: Önvizsgálat végzése (emlő-/ bereönvizsgálat) a megkérdezettek körében. Forrás: a Szerzők

10. ábra: A válaszadók részvétele ingyenes szűrővizsgálatokon. Forrás: a Szerzők.

Végül, az egészségi állapottal összefüggésben kérdeztünk rá, a válaszadók családjában előforduló daganatos megbetegedések előfordulásának gyakoriságára, hiszen a genetika is az egészséget befolyásoló tényezők közé tartozik. Sajnálatos módon a megkérdezettek több mint felének (62,4%) családjában van/volt daganatos megbetegedés.

Összegzés

A kutatás az online kérdőívet kitöltők szociális helyzetét, életmódját és egészségi állapotát volt hivatott felmérni.

A kutatási tapasztalatok alapján elmondható, hogy az egyének szociális helyzete determinálhatja életmódjukat, ezzel összefüggésben az egészségi állapotukat is. Ugyanakkor az „ideális” anyagi helyzet sem elegendő a helyes életmód és jó egészségi állapot eléréséhez, ha ahhoz nem társul az egyén részéről igény arra.

Természetesen vannak egészségi állapotunkra nézve befolyásolhatatlan tényezők is mint például a nem, az életkor és a genetika (bizonyos betegségekre való fokozott hajlam), melyeken a tudomány jelenlegi állása szerint még nem tudunk változtatni, de életmódunkon (ami jelentős befolyással lehet egészségi állapotunkra) tudunk változtatni és kell is változtatni, ha szükséges (Net3).

Javaslatok

Nagyon fontosnak tartjuk a különböző prevenció programok működtetését már az óvodás- és kisiskolás korú gyermekek

számára is, támogatva ezzel a káros szenvedélyek kialakulásának elkerülését. Ilyen program például OEFI DF (Országos Egészségfejlesztési Intézet Dohányzás Fókuszpont) Óvodai Dohányzás Megelőzési Programja, melynek célja többek között az óvodás korú gyermekek dohányzással kapcsolatos ismereteinek felmérése, koruknak megfelelő információ átadás, valamint az egészséges életmód választását segítő, dohányzással kapcsolatos megfelelő attitűd kialakítása. A program hatással lehet az óvodás korú gyermek szüleinek, a dohányzáshoz való viszonyulásához is (Net4).

Az általános iskolák számára a OEFI DF „Ciki a cigi” iskolai program áll rendelkezésre (jellemzője pl.: hordozható, érintőképernyős számítógép használat játékszoftverrel, illetve honlap elérése). Az iskolai program célja az óvodai programhoz hasonlóan, felhívni a tanulók figyelmét az egészséges életmód fontosságára, információátadás a dohányzással, a dohányzásmentességgel, a leszokással kapcsolatban.

Az említett két, dohányzást megelőző programon kívül a Védőnői Szolgálat, az ÁNTSZ valamint az Európai Unió (HELP – a dohányfüstmentes életért program) is szerepet vállal a dohányzás megelőzésében (Vitrai, 2011).

Ismertetett kutatásunk tapasztalatai indokolttá teszik annak folytatását, a felvett változók közötti összefüggések matematikai statisztikai elemzését melynek eredményeit a következő tanulmányunkban igyekszünk összegezni.

Irodalom

Hidvégi Péter, Kopkáné Plachy Judit és

Müller Anetta (2015.): Az egészséges életmód Eszterházy Károly Főiskola, Sporttudományi Intézet, Eger, p. 9.

Letöltés: 2022.11.01. URL:

https://uni-eszterhazy.hu/public/uploads/az-egeszseges-életmod_55bf8f5ac2847.pdf

KSH (2020a). Letöltés: 2022.11.01. URL:

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wnh001.html

KSH (2020b). Letöltés: 2022.11.01. URL:

https://www.ksh.hu/thm/2/indi2_8_2.html

KSH (2020c): Magyarország, 2018., p.188.

Letöltés: 2022.11.01. URL:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo2018.pdf>

Net1: *Dohányzás visszaszorítása*

Magyarországon (2020.). Letöltés:

2022.11.01. URL:

<https://fokuszpont.dohanyzasvisszaszoritasa.hu/hu/content/cselekvesi-terv>

Net2: State of Health in the EU:

Egészségügyi országprofil 2019-

Magyarország (2020). Letöltés:

2022.11.01. URL:

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2019_chp_hu_hungary.pdf

Net3: State of health in the EU:

Egészségügyi országprofil 2017-

Magyarország (2020). Letöltés:

2022.11.01. URL:

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2017_chp_hu_hungary.pdf

Net4: A dohányzás leszokás

támogatásának szakmai irányelve

(2020). Letöltés: 2022.11.01. URL:

https://fokuszpont.dohanyzasvisszaszoritasa.hu/sites/default/files/leszokas_szakmai_iranyelv_2009_0.pdf

Vitrai József (2011.): Az egészség és az egészség-egyenlőtlenség egyéni és

közösségi szintű befolyásoló tényezői

Doktori értekezés, Pécs, p.5. Letöltés:

2022.11.01. URL:

http://doktoriiskola.etk.pte.hu/public/upload/files/Doktoriiskola/Teziszfuzetek/Ertekezés_VitraiJozsef.pdf

**CORPORAL PUNISHMENT IN THE USA AND IN JAPAN:
SCHOOLS AND HOMES**

Szerző:

Simó Ferenc Zoltán (Dr. Jur.)

Lektorok:

Mező Ferenc (Ph.D.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Mező Katalin (Ph.D.)
Debreceni Egyetem

Szerző e-mail címe:
simofredz@gmail.com

és további két anonim lektor...

Absztrakt

TESTI FENYÍTÉS AZ USA-BAN ÉS JAPÁNBAN: ISKOLÁK ÉS OTTHONOK

Alapvetően, az mondhatjuk, hogy a testi fenytés nem legális az iskolában. Legalábbis az elmúlt 50 egynéhány évet tekintve, amikor egy egyre növekvő konszenzus uralta a témát, minek eredményeképpen a testi fenytés hanyatlását láthattuk, főként azon kutatási eredményeknek köszönhetően, melyek szerint az ütlegelés vagy verés több kárt tesz, mint jót a diákok mentális egészségében. Ezen eredmények mellett azt is kijelenthetjük, hogy legtöbb szülő a gyermekekkel szembeni erőszak egyik formájának tekinti. Habár vannak még kultúrák, ahol a testi fenytésnek kulturális gyökerei vannak.

Kulcsszavak: testi fenytés, fizikai kényszer/erőszak, gyermekek/diákok, iskolák, kultúra

Diszciplínák: jog, történelem, pszichológia

Abstract

Basically, it can be said that corporal punishment is not legal at schools. At least, the last 50 or so years a growing consensus on the subject dominated the field, and it resulted in the decline of the corporal punishment, mostly, owing to findings that hitting or spanking students does more harm than good to their mental health. And in addition to these results, we can safely argue that most parents consider it to be a form of child abuse. But there are cultures where the use of corporal punishment is culturally rooted.

Keywords: corporal punishment, physical abuse/force, children/students, schools, culture

Disciplines: law, history, psychology

Simó Ferenc Zoltán (2022): Corporal punishment in the USA and in Japan: schools and homes. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 25-33.
DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.25

Introduction

Although corporal punishment has already been examined and researched for many decades, it is vital to note that there are still significant gaps in the understanding of vital factors and areas. The present study intends to be designed as a cross-cultural study in order to draw attention to some points that might have not been considered by researchers. The study highlights some differences dealing with corporal punishment in general in Japan and in the United States. There are some major, basically cultural or rather socio-cultural, differences that cannot be neglected while we intend to study the resilience of the existence of the phenomenon of corporal punishment. Thus, as a preliminary study on the subject, I attempt to highlight some important ideas, notions that can be related to the subject examined without taking sides in an ongoing debate.

Corporal Punishment in the United States

This summer, one of the school districts in Missouri has chosen to disagree. On June 16, the school board of the Cassville R-IV School District added a new policy,

"Corporal Punishment," to its manual. Starting with the new school year, teachers may (or can) now use "physical force as a method of correcting student behaviour." This "new," alternative method can be applied both for elementary school and high school students as well. The novel policy lifts a ban on corporal punishment that the board instituted in 2001.

Evidently, not all parents would like their children to be paddled, thus, the school district decided to make corporal punishment optional for them. At the beginning of the school year, parents who were in favour of the use of physical force on their children could go for it by providing written consent; others who decided to disagree with corporal punishment could opt out by doing nothing. For those who make a decision to pick the "novel" method, the policy states that the use of corporal punishment must be a last resort and then "only in reasonable form and upon the recommendation of the principal." There can be "no chance of bodily injury or harm," and striking a student on the head or face is prohibited. A witness must be present, and the principal must submit a report to the superintendent (NET1, Paúl, 2022). There is no doubt that Cassville's adoption of an

official policy to reinstitute corporal punishment has drawn much attention (Campoamor, 2022). But, let us not forget about the fact that corporal punishment of students has been going on in 19 states, including Missouri.

Ingraham v. Wright decision (NET2): The primary purpose of the Cruel and Unusual Punishments Clause (NET3) has always been considered, and properly so, to be directed at the method or kind of punishment imposed for the violation of criminal statutes. When public school teachers or administrators impose disciplinary corporal punishment, the Eighth Amendment is inapplicable. Basically, the Eighth Amendment forbids cruel and unusual punishments but the Constitution does not give more information and guidance that is why courts have already met cases connected to similar issues.

Facts: Two students in a public high school in Florida instituted an action pursuant to 42 U.S.C.S. §§1981-1988 in the United States District Court for the Southern District of Florida, against certain school officials, alleging a violation of their Eighth and Fourteenth Amendment rights based on disciplinary paddling incidents. According to the evidence presented, the students were subjected to disciplinary paddling without prior notice and a hearing. The paddlings were so severe as to keep one of the students out of school for 11 days and to deprive the other student of the full use of his arm for a week. The students argued that the use of corporal punishment was cruel and

unusual, and thus violated the Eighth Amendment. At the time of the incident, the Florida statute in effect authorized corporal punishment after the teacher had consulted with the principal or teacher in charge of the school, specifying that the punishment was not to be "degrading or unduly severe." The district court dismissed the complaint, holding that there was no constitutional basis for relief. The Court of Appeals affirmed. The students appealed. This issue of this case is whether the disciplinary paddling of public school students constitutes cruel and unusual punishment in violation of the Eighth Amendment or not? The conclusion of the Supreme Court is a "simple" no.

Affirming, the Supreme Court of the United States held that the disciplinary paddling of public school students did not constitute cruel and unusual punishment in violation of the Eighth Amendment. The Court explained that because the Eighth Amendment was designed to protect those convicted of crime, it did not apply to disciplinary corporal punishment of public school children. According to the Court, the extension of the cruel and unusual punishment clause to ban the paddling of school children was not justified, because public schools were open to public scrutiny and were supervised by the community. Furthermore, teachers and administrators were subject to the legal constraints of the common law whereby any punishment exceeding that which was reasonably necessary for the proper education and discipline of the child could

result in both civil and criminal liability under state law. As long as the schools were open to public scrutiny, the Court saw no reason to believe that the common-law constraints would not effectively remedy and deter excess punishment. Furthermore, the Court noted that the students were not entitled to prior notice and an opportunity to be heard pursuant to the Due Process Clause of U.S. Const. amend. XIV (NET2). Those states opted to allow corporal punishment after the U.S. Supreme Court's 1977 ruling in *Ingraham v. Wright* that it was constitutional and up to the states. The 18 other states are Alabama, Arizona, Arkansas, Colorado, Florida, Georgia, Idaho, Indiana, Kansas, Kentucky, Louisiana, Mississippi, North Carolina, Oklahoma, South Carolina, Tennessee, Texas, Wyoming. This decision has given more freedom to states to define how far a teacher might go in applying corporal punishment. Texas, for instance, goes as far as to affirm that permitted corporal punishment is "the deliberate infliction of physical pain by hitting, paddling, spanking, slapping, or any other physical force used as a means of discipline." In other words, Texas intends to give more than enough room ("any other physical force") for teachers to hit students (NET5). Irene Merker Rosenberg argues that "[i]n holding that the eighth amendment is limited to criminal contexts and thus does not prohibit severe corporal punishment in the public schools, the *Ingraham* majority was obliged to rely on ambiguous history and dubious precedent.

In order to demonstrate that eighth amendment protection is extraneous to the school environment, the Court invoked a policy rationale the effect of which is to preclude beatings of adult prisoners in locked jail-houses and to permit whippings of free students in an open school setting" (Rosenberg, 1978, 109-110). And, in addition, she goes on to observe that "[...]while sound institutional values may be vindicated by not adjudicating all constitutional aspects of a problem in the context of a single case, the Court's refusal to treat the substantive due process issue in *Ingraham* may instead have stemmed from a desire to avoid resolution of a difficult issue which, under prior case law, should have been decided in plaintiffs' favour" (Rosenberg, 1978, 109-110). Thus it is not difficult to see how this decision might have led to the pro-corporal decisions by 19 states in America, even if studies would not support it (Afifi, et. al., 2017). Also, A Hearing was held in Washington, DC, April 15, 2010 before the Subcommittee on Healthy Families and Communities Committee on Education and Labor, U.S House of Representatives One Hundred Eleventh Congress, second session (Serial No. 111-55). Corporal punishment is regarded as a violation of human rights under several international treaties, including two in which the United States of America has already ratified. Thus it is relevant to ask the following questions: "[...]are we in violation of human rights laws by continuing to permit corporal punishment in our education

system?” (NET6) The answer provided by George Miller, Chairman, Committee on Education and Labor U.S. House of representatives, can give us a ”clearer” picture why this can happen in one of the most “democratic” countries in the world. It follows: “[t]his depends on the nature of the treaties you are referring to, and whether the United States has consented to be bound by them. If the U.S has signed on, ratified or acceded to a treaty, that, in my view, makes corporal punishment in school a crime; thus, in my view, we are definitely violating international law and fundamental principles of human rights by allowing it to occur.” This may sound promising but he goes on to observe that “[it is]the United Nations Convention in the Rights of the Child (CRC), which sets *minimal* international standards for the treatment of children, [and][t]he United Nations has enforcement power over ratifiers under Article 45a of the CRC. Along with local government, nongovernmental organizations (NGOS) monitor for compliance and carry out its”. Also we can be under the impression that corporal punishment has been mishandled, but this is not the case, since he states that [t]he wrinkle with CRC is that the U.S. has **not** signed onto *this* treaty. Therefore, the U. S. has **not** consented to be bound by its terms, and thus technically [which means legally], is **not** violating international law by allowing corporal punishment to continue in our schools”. As a matter of fact there are only two members U.N member nations who have decided not to

sign it: the United States of America and Somalia. Though it must be admitted that the situation is not as bad as it seems, since, for instance, the American Academy of Paediatrics suggests that paediatricians discourage spanking and recommends parents to use effective discipline methods that take account of the promotion of positive, supportive parent-child relationships; proactive methods of teaching; and nonviolent responses to undesired behaviour (Durrant, 2008).

Also, The American Academy of Pediatrics (AAP) published a policy statement in November 2018 calling for the education of parents on positive and effective parenting strategies and the elimination of physical and humiliating punishment, including verbal abuse (Sege, Siegel, 2018). A year later, in addition to this statement by AAP, the American Psychological Association (APA) released a similar statement (NET7). Though the current situation seems promising it is still difficult to go through with the annihilation of corporal punishment in the United States. For instance, in September 2020, the Protecting Our Students in Schools Act of 2020 (H.R. 8460) was introduced in the US House of Representatives. The Bill intended to prohibit corporal punishment in any school which obtains federal funding. A Companion Bill of the Protecting Our Students in Schools Act was introduced in the US Senate in November 2020. Both bills were not adopted by the end of the Congress in January 2021. In June 2021, the Protecting

Our Students in Schools Act (H.R. 8460) was reintroduced after the new US Congress took office. Thus, as we, most attempts to obliterate physical punishment at schools have failed (NET8).

Corporal Punishment in Japan:

Aaron Miller argues that if we intend to understand perceptions and perspectives considering taibatsu (“corporal punishment”) in Japan, we need to adopt Japanese socio-cultural context in order to realize why and how it is applied at schools and sports. He examines the definitions and a range of viewpoints of taibatsu to highlight the significance of socio-cultural context in examining contemporary social practices. He identifies other significant Japanese concepts and notions, for instance, “boryoku (violence), shido (guidance), shitsuke (discipline), gyakutai (abuse), kibishii (strict), seishin (spirit), konjo (guts)”, in order to support his argument that taibatsu is a “multi-vocal symbol” (Miller, 2009) His conclusion reveals that the Japanese “type” of corporal punishment is a rather strange creature, which might not be revealed or understood without a socio-cultural context, or it can escape with it as well. He concludes that “[t]he definition of taibatsu is thus continuously being challenged, redefined and reinterpreted. Cultural explanations of a ‘unique’ Japanese pedagogy of discipline do not sufficiently describe why taibatsu happens and/or why there are movements today to rid Japan of it. One can therefore

understand discipline and punishment in Japan only in the specific social, cultural or historical contexts in which it is talked about or used. The impetus for taibatsu depends greatly on the time/place at which it occurs – elementary school, middle school, high school, university, sports or the home – and the subjectivity of each individual incident and the contingency of each individual’s opinions clearly demands only one justifiable conclusion: that taibatsu is a multi-vocal symbol.” (Miller, 2009).

Still, other voices raise concerns in a socio-cultural context as well, considering corporal punishment as a form of abuse in Japan with alarming results. For example, Aya Goto, Pamela J. Surkan and Michael R. Reich argue that ”Japanese society suffers from an odd paradox related to children: Japan is simultaneously experiencing a declining number of live births and a rising number of child abuse cases” (Goto, Surkan and Reich, 2020) (Also, see: Kachi, Kato and Kawachi, 2020). The effort Japan needs to take does not happen easily but there are actual actions taken to achieve the ultimate goal: eliminate the forms of corporal punishments at home and at schools in Japan.

Though, yet again, the situation may be turning into a concentrated effort to prevent children from being abused in Japan as well. The Inter-Ministerial Committee (Cabinet Office, National Police Agency, Ministry of Justice, Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology,

Ministry of Health, Labour and Welfare) in Japan has already decided to take the matter seriously, and in 2021 they released *Japan's National Action Plan to End Violence against Children*. The Inter-Ministerial Committee has already been ready to act in order to end violence throughout Japan, the Committee states that “[p]rior to the adoption of the Declaration of the Rights of the Child at the General Assembly in 1959, Japan, in 1951, adopted the Children’s Charter and subsequently ratified the Convention on the Rights of the Child in April 1994. Bearing in mind the spirit of the Convention, Japan has since been committed to promoting and protecting the rights of children, including through the processes of country reviews undertaken by the Committee of the Rights of Child. Japan also ratified the Optional Protocol on the Involvement of Children in Armed Conflict in 2004 and the Optional Protocol on the Sales of Children, Child Prostitution and Child Pornography in 2005. Such commitments are also clearly reaffirmed in Japan’s pledge issued on the occasion of the 30th anniversary of the adoption of the CRC in 2019 (NET9). Moreover, based on the concept of human security, Japan has been carrying out measures for ending violence against children to realize a society in which no one will be left behind”, a goal of the SDGs, by incorporating these measures into the SDGs’ Action Plan which is Japan’s implementation strategy of the SDGs. In February 2018, Japan declared that it would become a path-

finding country (i.e., participating country) of the GPeVAC, and has since been actively engaged in the activities of the GPeVAC, as a member of the Board, the highest decision-making body of the GPeVAC.

In this context, Japan, as a pathfinding country, has formulated a National Action Plan (NAP) to End Violence against Children for the purpose of eliminating violence against children within the country”. As we can see, Japan has already started to realize and re-structure the socio-cultural policy surrounding corporal punishment with the necessary enforcement as well, even if it can only be done by “multi-stakeholder collaboration” on their plan to implementation and execution of Japan’s National Action Plan to End Violence Against Children. (October 2020 Inter-Ministerial Committee on Japan’s National Action Plan on Business and Human Rights (NET10)

Conclusion

Accomplishing changes in the management of corporal punishment in these cultures (U.S and Japan) seems to ache for concentrated efforts (and more time) not only in redrafting and amending policy, but also reassuring and guaranteeing actual implementation (without a great number of issues and concerns considering enforcement) as well. Though one might agree on the unquestionable existence of cultural differences, a certain urge to examine or re-examine the need to use

corporal punishment, especially, concerning children, seems inevitable, as we can see in the case of Japan (Japan's National Action Plan to End Violence Against Children) even if the so-called social practices may tell us otherwise. But the road they have decided to take will be bumpy and rough till it ends due to the deeply rootedness of the practice of corporal punishment.

Work Cited:

- Afifi, T. O. [et. al.] (2017). Spanking and adult mental health impairment: The case for the designation of spanking as an adverse childhood experience. *Child Abuse & Neglect*, 71, 24–31. URL: <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0145213417300145?token=D1A8B5012D43064718D6DC4C0B82CB72EAE37FC8FB8A3A873B9369F3433C50A086C9DA3706FD98674360C0118DA4BDE&originRegion=euro-west-1&originCreation=20221213125240> (Accessed: 05 Nov 2022) DOI [10.1016/j.chiabu.2017.01.014](https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.01.014)
- Campoamor, D. (2022). *A Missouri School District Brought Back Spanking as Punishment for Students Teachers and staff will now be able to discipline students with "physical force" as a "last resort"*. URL: <https://www.nbcnewyork.com/news/national-international/a-missouri-school-district-brought-back-spanking-as-punishment-for-students/3839647/> (Accessed: 05 Nov 2022)
- Durrant, J. E. (2008). Physical punishment, culture, and rights: current issues for professionals. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 29 (1), 55-66. DOI [10.1097/DBP.0b013e318135448a](https://doi.org/10.1097/DBP.0b013e318135448a)
- Goto A., Surkan P.J. and Reich M.R. (2020). Challenges to Changing the Culture of Parenting in Japan. *Journal of Epidemiology*, 30 (10), 427-428. DOI [10.2188/jea.JE20190265](https://doi.org/10.2188/jea.JE20190265)
- Inter-Ministerial Committee (2021). Japan's National Action Plan to End Violence Against Childre. URL: <https://www.mofa.go.jp/files/100357190.pdf> (Accessed: 05 Nov 2022)
- Kachi Y., Kato T. and Kawachi I. (2020). Socio-Economic Disparities in Early Childhood Education Enrollment: Japanese Population-Based Study. *Journal of Epidemiology*, 30 (3), 143-150. DOI [10.2188/jea.JE20180216](https://doi.org/10.2188/jea.JE20180216).
- Miller, A. (2009). Taibatsu: corporal punishment in Japanese socio-cultural context. *Japan Forum*, 21 (2), 233-254. URL: <https://coa.stanford.edu/sites/default/files/almtaibatsujapanforum.pdf> (Accessed: 12 Dec 2022) DOI: [10.1080/09555801003679140](https://doi.org/10.1080/09555801003679140)
- Paúl, M. L. (2022). *Missouri school district revives paddling to discipline students*. URL: <https://www.washingtonpost.com/nation/2022/08/25/corporal-punishment-missouri-school-spanking/> (Accessed: 05 Nov 2022)

- Rosenberg, I. M. (1978). *Ingraham v. Wright: The Supreme Court's Whipping Boy*. *Columbia Law Review*. 78 (1), 109-110. DOI [10.2307/1121951](https://doi.org/10.2307/1121951)
- Sege, R.D., Siegel, B.S. (2018). Effective Discipline to Raise Healthy Children. *Pediatrics*, 142 (6). URL: <https://publications.aap.org/pediatrics/article/142/6/e20183112/37452/Effective-Discipline-to-Raise-Healthy-Children> (Accessed: 05 Nov 2022) DOI [10.1542/peds.2018-3112](https://doi.org/10.1542/peds.2018-3112)
- Net sources:**
- NET1: Important Update from Cassville High School. URL: <https://cassville.k12.mo.us/vnews/display.v/ART/62f13bc22bda4> (Accessed: 05 Nov 2022)
- NET2: *Ingraham v. Wright*, 430 U.S. 651 (1977). URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/430/651/> (Accessed: 05 Nov 2022)
- NET3: Cruel and unusual punishment. URL: https://www.law.cornell.edu/wex/cruel_and_unusual_punishment (Accessed: 05 Nov 2022)
- NET4: Essential Class Preparation Skills; Essential Class Resources. URL: <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-ingraham-v-wright> (Accessed: 05 Nov 2022)
- NET5: A Violent Education: Corporal Punishment of Punishment in U.S Public Schools. URL: <https://www.aclu.org/violent-education-corporal-punishment-children-us-public-schools> (Accessed: 05 Nov 2022)
- NET6: Corporal Punishment in schools and its effect academic success (2010) Hearing before the Subcommittee on Healthy Families and Communities Committee on Education and Labor, U.S House of Representatives One Hundred Eleventh Congress, second session (Serial No. 111–55). URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-111hhrg55850/pdf/CHRG-111hhrg55850.pdf> (Accessed: 12 Dec 2022)
- NET7: Resolution on physical discipline of children by parents. (2019). URL: <https://www.apa.org/about/policy/physical-discipline-children> (Accessed: 12 Dec 2022)
- NET8: <http://www.endcorporalpunishment.org> (Accessed: 12 Dec 2022)
- NET9: Pledge by Japan: Celebrating 30 years of the Convention on the Rights of the Child. URL: <https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CRC/30Anniversary/Pledges/Japan.pdf> (Accessed: 12 Dec 2022)
- NET10: National Action Plan on Business and Human Rights (2020-2025). URL: <https://www.mofa.go.jp/files/100173319.pdf> (Accessed: 12 Dec 2022)

AZ EGÉSZSÉG SZEREPE HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ROMÁK KÖRÉBEN

Szerző:

Kiss Alexandra
Debreceni Egyetem

Laoues-Czimbalmos Nóra (Ph.D.)
Debreceni Egyetem

Szerző e-mail címe:
kiss.alexandra960506@gmail.com

Lektorok:

Müller Anetta (Prof., Ph.D.)
Debreceni Egyetem

Boda Eszter Judit (Ph.D.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

és további két anonim lektor...

Absztrakt

Jelen tanulmány aktualitását nagymértékben meghatározza korunkban zajló vírus-helyzet (COVID 19), mivel nagyobb figyelmet kell fordítanunk az egészséges ételek fogyasztására, a rendszeres testmozgásra, a megfelelő vitamin bevitelre, a helyes higiénias szokásokra, az egészséges életmód megvalósítására. Az egészséges életmód nemcsak a megfelelő táplálkozásról szól, ide tartozik a rendszeres testmozgás, a higiénias szokások és a kiegyensúlyozott életmód, ami elengedhetetlen a megfelelő fejlődés érdekében. A választott célcsoportot, olyan roma származású személyek alkotják, akik halmozottan hátrányos helyzetűek, és szegénységben élnek. Ezen populáció, társadalmi réteg körében is fontos lenne az egészséges életmód megvalósítása, de anyagi helyzetük és az életkörülményeik nem engedik meg számukra ezt az életmódot. Az egészséges táplálkozás, rendszeres testmozgás, illetve személyi higiénijuk hiányos, nem megvalósítható. A felmérésben arra voltunk kíváncsiak, hogy az ilyen társadalmi rétegben élők mennyire folytatnak egészséges életmódot?

Kulcsszavak: egészség, roma, hátrányos helyzet, egészségmagatartás

Diszciplínák: pedagógia, szociológia

Abstract*THE ROLE OF HEALTH**FOR ROMA AND DISADVANTAGED PARENTS*

The topicality of this study was determined to a large extent by the current virus situation (COVID 19), as we need to pay more attention to eating healthy foods, regular exercise, adequate vitamin intake, correct hygiene habits, and the implementation of a healthy lifestyle. A healthy lifestyle is not only about proper nutrition, it also includes regular exercise, hygienic habits and a balanced lifestyle, which is essential for proper development. The chosen target group is persons of Roma origin who are cumulatively disadvantaged and live in poverty. Among this population and social stratum, it would be important to achieve a healthy lifestyle, but their financial situation and living conditions do not allow them to have this lifestyle. A healthy diet, regular exercise, and personal hygiene cannot be achieved. In the survey, we were wondering how well people living in this social stratum lead a healthy lifestyle.

Keywords: health, Roma, disadvantage, health behavior

Disciplines: pedagogy, sociology

Kiss Alexandra és Laoues-Czibalmos Nóra (2022): Az egészség szerepe hátrányos helyzetű romák körében. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 35-46. DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.35

Az egészség egyre inkább felértékelődik napjainkban, hiszen az egyik legdrágább érték. A társadalom különböző csoportjai között ugyanakkor eltérés van a szocio-ökonómiai státuszt és az egészségi állapotot illetően is. Míg Magyarországon a várható átlagéletkor 76 év körüli, addig a roma populációban egyes szakirodalmak szerint ez 10-15 évvel alacsonyabb szinten realizálódik, ami igen nagy egészségdeficitet eredményez ennek a társadalmi csoportnak. Az egészséget számos tényező

befolyásolja, de az egyik legjelentősebb egészség tényező az életmódunk, mely az életminőségünk záloga. Az életmódbeli különbségek – melyben a kulturális háttérnek is meghatározó szerepe van – az egyik legmarkánsabb egészségdetermináns (lásd: Müller-Bácsné 2018). Az életmódelemek kialakításában igen jelentős szerepe van a családnak, mint elsődleges szocializációs szintérnek (Laoues et. al. 2020, Laoues 2021).

Az egészségnek számtalan definícióját ismerjük, amelyek túlnyomó többsége valamilyen egészségügyi norma köré szerveződik. Ezek a definíciók nemcsak ismeretelméleti szempontból fontosak, hanem gyakorlati vonatkozásaik is vannak. Az egészség fogalmának másik jellemzője, hogy az elmúlt 50 évben bővült és változott. Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint az egészség a fizikai, mentális és szociális jólét állapotaként fogható fel. Ez azonban egy olyan testi-lelki egyensúlyi állapotot is jelenthet, amelyben az egyén a leghatékonyabban, legjobb tudása szerint tudja ellátni azokat a társadalmi szerepeket, amelyeket környezeté elvár tőle a munkahelyén és otthonában (Hidvégi, Kopkáné és Müller 2015).

Napjainkban egyre inkább előtérbe kerül az egészség holisztikus megközelítése, mely az egyént egy komplex rendszerként kezeli és az egészséget befolyásoló tényezőket együttesen vizsgálja (Bácsné et. al. 2021, Berg-Sarvimäki 2003, Dooris 2009). Az egészség holisztikus megközelítése azt is jelenti, hogy az ember egy soktényezős rendszerben helyezkedik el, így ezek a tényezők, és elemek együttesen határozzák meg az ember egészségét és szubjektív jóllétét (Lengyel et. al. 2019, Devita-Müller 2020).

Az egészséget befolyásoló tényezők két csoportra oszthatók: az egyik külső, a másik belső. A külső tényezők közül meg kell említeni a természeti környezetet, amelyben az éghajlat és a levegő szerepet játszik, a társadalmi környezetet, ezen belül az élet- és munkakörülményeket. A belső

tényezők közé tartozik az életmód, a biológiai jellemzők és a környezeti hatások. Az életmód magában foglalja mindazokat a tevékenységeket, amelyeket egy személy rendszeresen végez. E tevékenységek közé tartozik, de nem kizárólagosan, a munka, a táplálkozás, a testmozgás, a pihenés és a rekreáció. A biológiai adottság olyan genetikai tényezőkre utal, mint: alkat, személységjegyek, betegségekre való hajlam. A környezeti tényezők csoportjában meg kell említeni a természeti környezet és a társadalmi környezet (család, barátok, munkahely) hatását (Hidvégi, Kopkáné és Müller 2015). A természeti környezet esetében több kutatás beszámol arról, hogy a légszennyezettség növelése hozzájárul az asztma, allergia és COPD vagy más légúti betegek arányának növekedéséhez (Müller et. al., 2011, 2018a,b; Jacquemin et. al., 2012; Rage et. al., 2009; Su et. al., 2010).

A különböző célcsoportokon végzett hazai és nemzetközi kutatások megerősítik, hogy az életmódelemek közül a rendszeres sportolásnak, fizikai aktivitásnak pozitív hatása van a testi, lelki és szociális jó közérzetre egyaránt (Laoues et. al. 2019a, b, c, d; Pálinkás et. al., 2022; Szerdahelyi, 2020; Szerdahelyi – Bácsné, 2022; Molnár – Müller, 2020; 2021; Kórik et. al., 2022; Hónyi et. al., 2021; Kinczel et. al., 2021).

Az egészséget meghatározó tényezők közül leggyakrabban a genetikai tényezőket, a külső tényezőket, az életmódot, a társadalmi környezet hatását, az orvosi ellátás összefüggését emelik ki. Közülük az életmód (43%), a genetikai tényezők (27%) és a környezeti hatások (19%) játszották a

legkiemelkedőbb szerepet, míg az orvosi ellátás csak 11%-ot tett ki. Az egészségügyi eredmények jelentős javítását célzó beavatkozásoknál nem elegendő egyetlen komponensre koncentrálni, mert az egészséget befolyásoló tényezők jelentősen változnak az ember élete során. A környezeti tényezők nagyobb hatással vannak az idősek, a gyermekek és az egészségügyi problémákkal küzdők egészségére (lásd: Hidvégi, Kopkáné és Müller, 2015).

A kockázatvállaló magatartást meghatározó tényezők sokrétűek és szorosan kapcsolódnak egymáshoz és más társadalmi-gazdasági, kulturális és pszichoszociális tényezőkhez. Ezen kölcsönhatások létezését el kell ismerni, és megfelelő analitikai módszerekkel kezelni kell. Az egészséget meghatározó tényezők közötti kapcsolatok és kölcsönhatások rendkívül összetettek, ezért a statisztikai modellezés csak olyan egyszerűsített elemzéseket tesz lehetővé, amelyekben néhány kiválasztott tényező és azok összefüggései játszhatnak szerepet (Hidvégi, Kopkáné és Müller 2015).

Az egészséges táplálkozás témája manapság kiemelt figyelmet kap, mert a súlyos civilizációs betegségek korát éljük. Ennek egy része szorosan összefügg az egészségtelen táplálkozással. Az egészséges táplálkozás pedig egy primer prevenció eszköz is lehet az egészséges életmód megvalósításával (Szabó et. al., 2021).

Az egészségmegőrzés szempontjából is kiemelt szerepet kaptak a fogyasztók az étkezési szokások, és az élelmiszerek egészsége is az élelmiszer-fogyasztás egyik

fő irányzatává vált. Egészséges étrend, amely főként zöldségekből, baromfi húsból, gyümölcsökből, 100%-os rosttartalmú gyümölcslevekből, halból, teljes kiőrlésű lisztből készült pékárukból, és szénamentes italokból áll. A fogyasztók az ásványvizet tartják szem előtt. A legkevésbé egészségesek a rágcálnivalók (például chips, keksz stb.), konzervek, valamint tömény italok, energitalok és szénasavas üdítők (Farkas és Kiss, 2020).

Farkas (2020) kutatásának módszere fókuszcsoportos interjú, amely során két csoportban dolgozott, s egy asszociációs feladatot is alkalmazott. A két csoportnak egy egészséges élelmiszerből álló tányérról kellett véleményt nyilvánítaniuk. Az egészséges táplálkozással kapcsolatban voltak, akik arra asszociáltak, hogy nekik mi a fontos, hogyan táplálkoznak, ők az „egészség preventív” magatartásúak. A másik csoport tagjai az „egészség rizikó magatartásúak” ők inkább általánosságban vélekedtek a kérdésekről. Az „egészség preventív magatartással” rendelkezők saját maguk elhatározásából a testi és lelki egészségük miatt döntöttek az egészséges életmód mellett. A kutatásból az is kiderült, hogy két fő azért döntött az életmód változtatásról, mert közeli családtagjuk megbetegedett, a másik csoport résztvevői, akik az „egészség rizikó magatartásúak”, nem volt releváns a kérdés így módosították rajta. Tőlük azt kérdezték, hogy a környezetükben vannak-e olyan személyek, akik egészséges életet élnek, amennyiben igennel válaszoltak azt is meg kellett felelniük, hogy szerintük e személyeknek

mi a motivációja. Hat fő jelentette ki, hogy környezetükben vannak ilyen személyek és fő motivációjuk valamilyen egészségügyi probléma állhat a háttérben, esetleg, hogy fogyni vagy erősödni szeretnének, és ez által jobban nézzenek ki.

Noha még sok a tennivaló egy egészségesebben táplálkozó, így számos betegség kockázatát csökkentő társadalom kialakítása érdekében, de talán már elkezdődött a folyamat. Sokan próbálják elérni ezt a célt, de a kialakult szokások alapján nehéz változtatni, ezért rendkívül fontos a következő generáció és szüleik megszólítása. Célzott terv szükséges például különféle társadalmi csoportok, korosztályoknak. Képzettebb oktatókat és konyhai személyzetet kell biztosítani az intézményes nevelés számára is. Nagyon fontos, hogy az emberek tisztában legyenek ennek a kérdésnek az egényi és társadalmi életre gyakorolt hatásával, és megértsék a táplálkozás étlettanra gyakorolt hatását is (Fülöp és Szakály 2008).

Farkas (2019) fókusz csoportos interjú keretein belül igyekezte felmérni az, hogy az alanyok mennyire folytatnak egészséges életmódot. Három csoportot különböztetett meg: a „támogatókat”, az „ellenzőket” és a „semlegeseket”. Vizsgálati személyei az egészségtudatos családokra felsőbb osztálybeliként, diplomásként aszociáltak, illetve anyagi helyzetüket is jobbnak feltételezték az átlagnál. Mindhárom csoport tagjai azonos élelmiszereket (zöldségfélék, halak, gyümölcsök, teljes kiőrlésű gabonák, szárnyas húsfélék) soroltak az egészséges kategóriába. Kíván-

csiak voltak, hogy a résztvevők szenvednek-e étel allergiától-intoleranciától vagy más egészségügyi problémától, amely kezelésében a táplálkozás szerepet játszik. A felmérésben kiderült, hogy a támogató csoporttagjai közül senki nem rendelkezik ilyen problémával, de az ellenző és a semleges csoportba tartozók néhány résztvevője igen (I1).

A romák egészségi állapota messze elmarad a legtöbb társadalmi csoportétól: a születéskor várható átlagos élettartam 10 évvel alacsonyabb. A társadalmi-gazdasági helyzetből adódó regionális különbségek az egészségi állapotban is megnyilvánulnak. A csecsemőhalandóság és a koraszülések kb. kétszeres a romák között. Ennek egyik oka a számos társadalmi és társadalmi-gazdasági hátrány és számos egyéb egészségkárosító hatás, például a dohányzás. Egy tanulmány szerint a roma nők 62%-a dohányzott a terhesség alatt, míg a nem roma nőknek mindössze 25%-a (I2).

Kérdések

Kutatásunk célja, felmérni a roma származású személyek egészségi állapotát, s azt hogy mennyire tartják fontosnak az egészségüket. További célunk, hogy feltérképezzük a mozgás iránti igényüket, a táplálkozási szokásaikat, valamint a vásárlási attitűdjüket. A következő témakörökkel kapcsolatban gyűjtöttünk adatokat:

1) A szocioökonómiai státusz és a szociodemográfiai tényezők;

2) egészségi állapottal kapcsolatos önértékelés;

3) mozgás iránti igény és táplálkozási szokások;

4) egészségmagatartás a vásárlási szokás tekintetében;

5) káros szenvedélyek.

Minta

A hátrányos helyzetű roma válaszadók (n=130) 81,5%-a nő volt, míg a férfiak csak 18,5%-ban vettek részt a felmérésben.

A legtöbb válaszadó a 18-28 éves korosztályba (56%) volt sorolható, ezt követte a 29-39 éves korosztály (31,7%), végül a 40-54 éves kor közöttiek (12,3%). A legfiatalabb válaszadó 18 éves, a legidősebb 54 éves volt. A legmagasabb végzettségként az általános iskolát a válaszadók 65,2%-a jelölte meg. A szakmunkásképzőt végzetek a minta 12,3%-át alkották. A válaszadók 8,5%-a szakiskolát végzett és ugyanennyi százalékuk az általános iskolát sem végezte el (1. táblázat).

1. táblázat: A válaszadók szociodemográfiai adatainak a jellemzői. Forrás: a Szerzők

Változó	Változó értékei	Relatív gyakoriság (%)
Válaszadók neme	Nő	81,5
	Férfi	18,5
	Összesen	100
Válaszadók életkora	18-28 év	56
	29-39 év	31,7
	40-54 év	12,3
	Összesen	100
Válaszadók munkaerőpiaci státusza	Alkalmazott	8,5
	GYES, GYED	40
	Közalkalmazott	7,7
	Közfoglalkoztatott	8,5
	Közhasznú (közmunka program)	13,8
	Munkanélküli	21,5
Összesen	100	
Válaszadók legmagasabb iskolai végzettsége	Általános iskola	65,2
	Általános iskola végzettség nélkül	8,5
	Egyetem	0,8
	Főiskola	0,8
	Gimnázium	0,8
	Szakiskola	8,5
	Szakközépiskola	3,1
	Szaktanulmányozó	12,3
	Összesen	100

Módszer

A felmérést az Észak-alföldi és Észak magyarországi régióban végeztük primer kutatás keretein belül, kérdőíves módszer alkalmazásával. Az egészségmagatartás felmérését szolgáló kérdőív 22 itemből állt, és nyitott és zárt kérdéseket fogalmazott meg.

Az adatokat SPSS statisztikai program segítségével dolgoztuk fel, melynek során az alapstatisztikán túl (átlag, medián, módusz, szórás) az összefüggések vizsgálatára Chi-négyzet próbát alkalmaztunk. Szignifikancia szintnek a $p < 0,05$ értéket tekintettük.

Eredmények

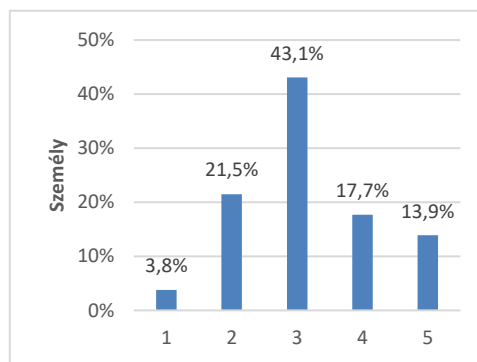
A szocioökonómiai státuszra vonatkozó és szociodemográfiai tényezők egy részét a minta kapcsán már bemutattuk. A munkaerőpiaci státuszt tekintve (1. táblázat) a válaszadók 40%-a GYES-en vagy GYED-en volt, s magas volt a munkanélküliek aránya (a minta 21,5%-a jelezte, hogy munkanélküli). A kérdőív kitöltők 14%-a közhasznú (közmunka programokban) vállalt munkát. A kérdőív kitöltők kb. 8-8%-a választotta a közfoglalkoztatott, közalkalmazott és alkalmazott munkakört.

Az anya életkorát tekintve első gyermek születésekor azt tapasztaltuk, hogy a legfiatalabb anya 13 éves, a legidősebb 24 éves volt. A megkérdezettek 13,8%-a a 18 éves korosztályban esett teherbe, legtöbben 20 éves korban születtek (a válaszadók 20%-a)

A válaszadók önbevalláson alapuló egészségi állapota: a megkérdezettek Likert-skálán

jelölhették be mennyire elégedettek egészségi állapotukkal (1 = nagyon elégedetlen; 2 = elégedetlen; 3 = elégedett is, meg nem is; 4 = elégedett; 5 = nagyon elégedett). Az összesített eredmények alapján a legtöbben a 3-as lehetőséget választották (43,1%), ezt követi a 2-es opció (a megkérdezettek 21,5%-a jelölte ezt – lásd: 1. ábra).

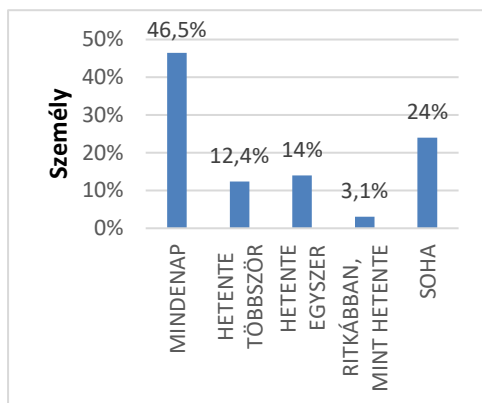
1. ábra: A válaszadók saját egészségi állapotukkal való elégedettsége. Forrás: a szerzők

Megjegyzés: 1 = nagyon elégedetlen; 2 = elégedetlen; 3 = elégedett is, meg nem is; 4 = elégedett; 5 = nagyon elégedett.

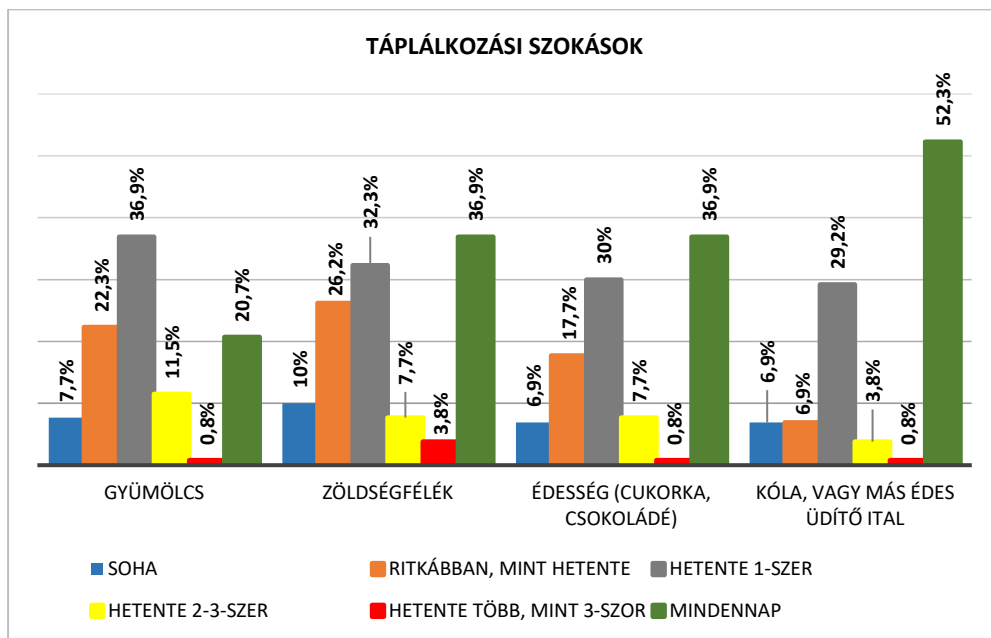
Mozgás iránti igény: a kutatásunk keretein belül igyekeztünk felmérni a választott célcsoport mozgás iránti igényét is. Az eredmények szerint a válaszadók nagyobb százaléka (46,5%) mindennap mozog a szabadidejében, de viszonylag nagy arányban (24%-ban) jelölték a soha lehetőséget is. Hetente egyszer 14%, többször 12,4%-uk végez testmozgást. 3,1% ritkábban mint hetente, de végez testmozgást (2. ábra).

2. ábra: Testmozgási szokások. Forrás: a Szerzők

Táplálkozási szokások: az eredmények alapján, a gyümölcs, illetve zöldség fogyasztása kapcsán a „hetente egyszer” válaszlehetőséget jelölték a legtöbben, (gyümölcsnél 36,9%, zöldségfélénél 22,3%), míg ezzel ellentétben az édességet, kólát, vagy más édes üdítő italokat előszeretettel fogyasztják mindennap (édesség fogyasztásánál 36,9%, kóla, vagy más édes üdítő italok fogyasztásánál 52,3% jelölte a minden nap lehetőséget). Figyelemre méltó, hogy a megkérdezettek 10%-a, illetve 7,7%-a válaszolta azt, hogy soha nem fogyaszt zöldségfélét, illetve gyümölcsöt (3. ábra).

3. ábra: A válaszadók táplálkozási szokásai (Forrás: A szerzők)

Vásárlási szokások: a kutatásból kiderül, hogy a válaszadóknak csak 58%-a tartja szem előtt, hogy mennyire egészséges a vásárolni kívánt termék. A felmérésben arra is kerestük a választ, hogy bevásárlás alkalmával nézi-e a válaszadó a termékek összetételének címkéjét? A visszajelzések alapján a „Nem, mert nem érdekel” lehetőségét jelölték a legtöbben (44%), ezt követi az „Igen” válasz (39%), majd a „Nem, mert nem értek hozzá” (16%). Egy válaszadó csak azoknál a termékeknél nézi, amelyeket nem ismer. Szignifikáns különbséget tapasztaltunk az összefüggés vizsgálat alapján, amelyben megnéztük, hogy akik igennel válaszoltak arra a kérdésre, hogy figyelembe veszik mennyire egészséges a vásárolni kívánt terméket, azok

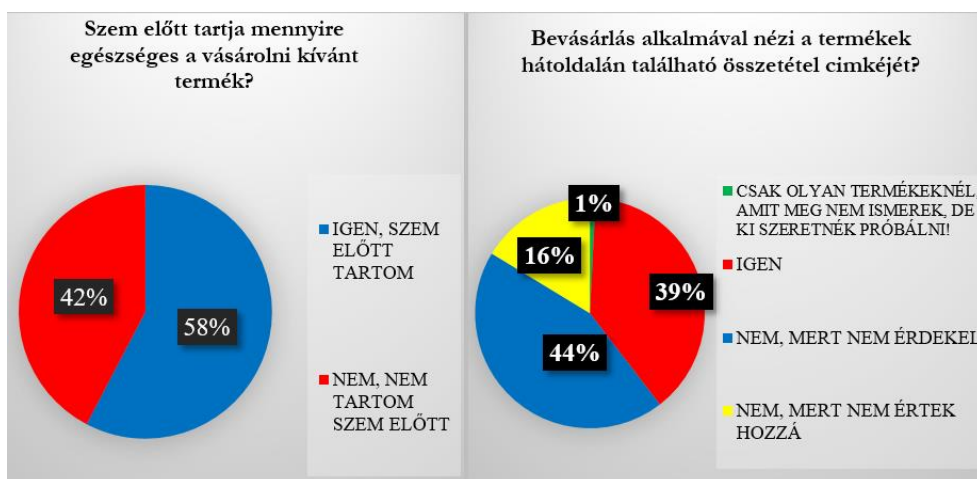
nagyobb arányban igennel válaszoltak arra is, ahol azt kérdeztük, hogy bevásárlás alkalmával megnézik-e az összetétel címkét (4. ábra).

A *káros szenvedélyek* kapcsán szeretnénk volna megtudni, a megkérdezettek hány százaléka dohányzik? A válaszokból kiderült, hogy 64%-uk dohányzott. E káros szenvedély meglétének aránya tehát magas az általunk kérdezettek.

Konklúzió

A roma származású személyek körében is fontos lenne az egészséges életmód megvalósítása, de anyagi helyzetük és az életkörülményeik nem engedik meg számukra, ezt az életmódot. Nagyobb figyel-

4. ábra: A válaszadók vásárlási szokásai. Forrás: a Szerzők

met kellene fordítani a roma származású családok egészséges életmódjának megvalósítására. Az interaktivitást is biztosítani képes szemléletformáló, egészségnevelő programokra, tanácsadásokra lenne szükség esetükben az egészséges életmód kialakítása érdekében. Az egészséges ételek fogyasztására is nagyobb hangsúlyt kellene fordítani, amit szervezett közös főzés keretein belül lehetne megvalósítani. Ez nem csak az egyszerű táplálkozást, ételmezést szolgálná, hanem hosszabb távon is hasznosítható alapanyagokkal, receptekkel, eljárásokkal ismertethetné meg a vendégeket. Végül: attitűdformálás szükséges annak érdekében, hogy felkeltődjön és/vagy megerősödjön az igény az egészséges életmódra.

Irodalom

- Bácsné, Bába É., Müller, A. ; Molnár, A.: Az egészségünket meghatározó tényezők bemutatása egy lehetséges egészségmodell segítségével. *Gradus* 8 : 1 pp. 90-102. , 13 p. (2021)
- Berg, G. V., Sarvimäki, A. : A holistic-existential approach to health promotion. *Scandinavian journal of caring sciences*, 2003, Vol. 17, No. 4, pp. 384-391, DOI: [10.1046/j.0283-9318.2003.00240.x](https://doi.org/10.1046/j.0283-9318.2003.00240.x)
- Devita, S.; Müller, A. (2020): Association of Physical Activity (Sport) and Quality of Life: A Literature Review. *Geosport For Society* 12 : 1 pp. 44-52. , 9 p.
- Dooris, M. : Holistic and sustainable health improvement: the contribution of the settings-based approach to health promotion. *Perspectives in public health*, 2009, Vol. 129, No. 1, pp. 29-36, DOI: [10.1177/1757913908098881](https://doi.org/10.1177/1757913908098881)
- Farkas Noémi Dóra, Kiss Marietta (2020): Az egészséges táplálkozás fogyasztói megítélése- egy feltáró kutatás eredményei. *Táplálkozásmarketing*, VII (1), 57-66.
- Fülöp N., Szakály Zs. (2008): Fialatok táplálkozási szokásai, egészségmagatartása- szekunder kutatás. *Élelmiszer, táplálkozás és marketing*, V (1), 81-86.
- Hidvégi P., Kopkáné Plachy J., Dr Müller A. (2015): Az egészséges életmód, *EKF Líceum Kiadó*, Eger.
- Hőnyi, D.; Kinczel, A.; Molnár, A.; Szabó, K. ; Maklári, G.; Müller, A. Szabadidő eltöltési szokások vizsgálata a fiatalok körében In: Balogh, László (szerk.) *Versenysport és szabadidősport Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet* (2021) 178 p. pp. 127-137. , 11 p.
- Jacquemin, B., Kauffmann, F., Pin, I., Le Moual, N., Bousquet, J., Gormand, F., Just, J., Nadif, R., Pison, C., Vervloet, D., Künzli, N., Siroux, V.(2012) : Air pollution and asthma control in the Epidemiological study on the Genetics and Environment of Asthma, *J Epidemiol Community Health*, 2012, Vol. 66, No. 9, pp. 796-802, DOI:10.1136/jech.2010.130229
- Kinczel, A. ; Molnár, A. ; Szabó, K.; Hőnyi, D.; Müller A.(2021): A magyarországi fiatal felnőttek szabadidősportolási szokásainak vizsgálata In: Balogh, László (szerk.) *Versenysport és szabadidősport Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet* (2021) 178 p. pp. 52-61. , 10 p.

- Kórik, V.; Kinczel, A.; Pálkás, R.; Molnár, A. & Müller, A. (2022): Leisure opportunities for families with small children that make the preschool admission period easier and promote the love of preschool life. *Gradus 9* : 2 Paper: 2022.2.ART.004 , 6 p. (2022)
- Laoues-, Czibalmos N. ; Dobay, B. ; Müller, A. (2019c): Examination Of The Leisure Time-Related Consumption Habits Of Young People With Disabilities With Special Emphasis On Sports. *Selye E-Studies 10*: 2 pp. 34-45. , 12 p. (2019)
- Laoues-Czibalmos, N. (2021): A köznevelésben résztvevő fogyatékos tanulók sportolási szokásainak vizsgálata. *Gradus 8* : 1 pp. 71-79. , 9 p. (2021)
- Laoues-Czibalmos, N. ; Bácsné, Bába É. ; Szerdahelyi, Z. ; Müller, A. (2019a, 2019b): Sportmotivációs tényezők vizsgálata a 8-18 éves fogyatékossgal élő korosztály körében. *Acta Carolus Robertus 9* : 1 pp. 121-132. , 12 p.
- Laoues-Czibalmos, N. ; Müller, A. ; Bácsné, Bába É. (2019 b): Comparative analysis of active and passive recreational consumption habits of disabled children living in the Northern Great Plain region. *Különleges Bánásmód 5* : 1 pp. 31-39. , 9 p.
- Laoues-Czibalmos, N. ; Müller, A. ; Bácsné, Bába É. (2019d): Fogyatékossgal élő gyerekek sportfogyasztási szokásainak vizsgálata az akadálymentesített kínálati elemek tükrében. *Economica (Szolnok) 10* : 10 pp. 21-29. , 9 p. (2019).
- Laoues-Czibalmos, N. ; Pogácsás, G.; Müller, A. (2020): A család szerepe az egészséges életmód elemeinek kialakításában egy hátrányos helyzetűeket vizsgáló kutatás tükrében. In: Vargáné, Nagy A. (szerk.) Családi nevelés : *Generációk közötti konfliktusok és megoldási stratégiák*. Budapest, Magyarország : Forstag Nonprofit Közhasznú Kft. (2020) 137 p. pp. 81-96. , 16 p.
- Lengyel, A., Kovács, S., Müller, A., Lóránt, D., Szőke, Sz., Bácsné B. É.(2019) : Sustainability and Subjective Well-Being: How Students Weigh Dimensions, Sustainability, 2019, Vol. 11, No. 23, 6627, DOI: 10.3390/su11236627.
- Molnár, A.; Müller, A. (2020): The Effect of Workplace Incentives with Regards to the Well-Being of the Employees *Geosport For Society 13* : 2 pp. 108-122. , 15 p. (2020).
- Molnár, A.; Müller, A. (2021): A béren kívüli juttatások hatása a lakosság egészséges életmódra való ösztönzésében *Acta Carolus Robertus 11* : 2 pp. 91-104. , 14 p. (2021).
- Müller, A. ; Balatoni, I.; Csernoch, L.; Bács, Z.; Bíró, M.; Bendíková, E.; Pesti, A.; Bácsné, Bába É. (2018b): Asztmás betegek életminőségének változása komplex rehabilitációs kezelés után = Quality of life of asthmatic patients after complex rehabilitation treatment. *Orvosi Hetilap 159* : 27 pp. 1103-1112. , 10 p.
- Müller, A., Bácsné, B. É.(2018) : Az egészséges életmód és a sport kapcsolata. *Létavértes, Magyarország : Létavértes SC '97 Egyesület*, 2018, p. 96
- Müller, A.; Kerényi, E. & Könyves, E. (2011): Effect of climate therapy and rehabilitation in Mátra Medical Institute Applied Studies in Agribusiness and Commerce. *Abstract - Applied Studies In Agribusiness And Commerce 5* : 3-4 pp. 39-42. , 4 p. (2011).

- Müller, A.; Ráthonyi, G.; Bíró, M.; Ráthonyi-Ódor, K.; Bács, Z.; Ács, P.; Hegyi, G. & Bácsné Bába É. (2018a): The effect of complex climate therapy on rehabilitation results of elderly asthmatic and chronic obstructive airways disease (COPD) patients. *European Journal Of Integrative Medicine* 20 pp. 106-114. , 9 p.
- Pálincás, R.; Kinczel, A.; Váczi, P.; Molnár, A. Müller, A. (2022): Recreational activities among students aged 14-18 *Geosport For Society* 16 : 1 pp. 1-11. , 11 p. (2022)
- Rage, E., Siroux, V., Künzli, N., Pin, I., & Kauffmann, F.(2009): Air pollution and asthma severity in *adults, Occupational and environmental medicine*, 2009, Vol. 66, No. 3, pp. 182-188, DOI: [10.1136/oem.2007.038349](https://doi.org/10.1136/oem.2007.038349)
- Su, M.R., Brian, D.F., Yang, Z.F (2010): Urban ecosystem health assessment: a review. *Sci Total Environ*, 2010, Vol. 408, No. 12, pp. 2425-2434, DOI: [10.1016/j.scitotenv.2010.03.009](https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2010.03.009)
- Szabó, K. ; Kinczel, A.; Molnár, A.; Müller, A. (2021): A táplálkozás és testmozgás kiemelkedő szerepe az egészséges életmódban. *Táplálkozásmarketing* 8 : 2 pp. 49-60. , 12 p.
- Szerdahelyi, Z. (2020): Szubjektív egészségérzet és a fizikai aktivitás kapcsolatának vizsgálata középiskolások körében. *Különleges Bánásmód* 6 : 3 pp. 51-64. , 14 p. (2020)
- Szerdahelyi, Z., Bácsné, Bába É. (2022): Fizikai aktivitás összetevőinek vizsgálata Hajdúböszörmény felnőttkorú lakossága körében. *Gradus* 9 : 1 Paper: 2022.1.ART.001 (2022)

Internetes forrás:

- I1. Letöltés dátuma: 2022.11.26. URL: https://otdk.hu/storage/pages/szakmai-bizottsagok/1589285057_literaoeconomia_e2019.pdf#page=62
- I2. Letöltés dátuma: 2022.11.26. URL: https://www.bm-tt.hu/wp-content/uploads/2022/03/glob_2013_finszter.pdf#page=56

MÓDSZERTANI TANULMÁNYOK

**PREZENTÁCIÓS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE
A T.É.M.A. PROJEKT RÉVÉN**

Szerző:

Mező Ferenc (PhD)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Szerző e-mail címe:
ferenc.mezo1@gmail.com

Lektorok:

Borbélyné Bacsó Viktória (Ph.D.)
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és Technikum

Kelemen Lajos (PhD)
Okoskocka Kft.
és további két anonim lektor...

Absztrakt

A „T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely” (NTP-INNOV-22-0095) a Nemzeti Tehetség Program és a Miniszterelnökség által támogatott, és a Kocka Kör Tehettséggondozó Kulturális Egyesület által a 2022/2023. tanévben megvalósított tehetséggondozó program. A program egyik eleme a résztvevő fiatalok prezentációs készségeinek fejlesztése. Jelen tanulmány e program prezentációs készségek fejlesztésével kapcsolatos aktivitásait mutatja be.

Kulcsszavak: tehetséggondozás, prezentáció

Diszciplinák: pszichológia, pedagógia

Abstract

DEVELOPMENT OF PRESENTATION SKILLS BY THE PROJECT "T.É.M.A."

The "T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely" /S.A.A.W.: Science and Art Workshop" (NTP-INNOV-22-0095) talent development program is supported by the Hungarian 'Nemzeti Tehetség Program' /National Talent Program/ and the Prime Minister's Office, and it is implemented by the Kocka Kör Tehettséggondozó Cultural Association in the academic year of 2022/2023. One element of this program is the development of the presentation skills of the participating young people. This study presents the program's activities for the development of presentation skills.

Keywords: talent development, presentation

Disciplines: psychology, pedagogy

Mező Ferenc (2022): Prezentációs készségek fejlesztése a T.É.M.A. projekt révén. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 49-62. DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.49

A „T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely” az NTP-INNOV-22-0095 pályázati azonosítószámú projekt keretében a Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület által a 2022/2023. tanévben megvalósuló tehetséggondozó program. A T.É.M.A. program támogatója a Nemzeti Tehetség Program, valamint a Miniszterelnökség (1. ábra).

A T.É.M.A. program szakmai vezetője: Dr. Mező Ferenc. A program két alprogramból áll: a természettudományos alprogramból (szakmai vezetője Borbélyné Dr. Bacsó Viktória), és a művészeti alprogramból (szakmai vezetője: Kiss Papp Csilla). A program szakmai közreműködői: Fekete József, Kaluha Sándor, Kelemen Lajos, Kormos Dénes, Dr. Mező Katalin, Sarka Ferenc, Tóth Ilona.

1. ábra: A T.É.M.A. program támogatói és megvalósítója.: forrás: a Szerző

A projekt célrendszerét és várható rövid távú eredményeit Mező Katalin (2022) publikációja foglalta össze. E célrendszer lényege röviden: a T.É.M.A. program missziója, hogy: egyrészt természettudományos, másrészt művészeti orientációjú komplex tehetséggondozást biztosítson a résztvevő közép-iskolás tanulók számára. Ezzel összefüggésben a projekt közvetlen célja, hogy természettudományos/művészeti kompetenciákat (ismereteket, képességeket, módszertani jártasságot, attitűdöket) fejlesszen, formáljon a felfedeztetéses és alkotás központú tanulás (Mező, 2021) révén. A T.É.M.A. közvetet céljai között szerepel még: pályaorientáció, személyiségfejlesztés, kognitív képességek gyakoroltatása, tanulás- és kutatómódszertani fejlesztés, a fenntartható fejlődés iránti érzékenyítés, illetve (publikációs, prezentációs, művészeti, innovációs) teljesítményre ösztönzés.

Jelen tanulmányban az utóbbi, prezentációs teljesítményre ösztönző tevékenységekre fókuszálunk. Röviden ismertetjük a konferencia prezentációk tartására történő felkészítéssel, illetve a prezentációk nemzetközi konferencián történő közreadásával kapcsolatos projektelemeket.

Prezentációs készségek fejlesztése az OxIPO-modell alapján

A T.É.M.A. projektben az OxIPO-modell alapján történő prezentációs készségfejlesztést a konkrét prezentációs lehetőségek megteremtése egészíti ki.

A tanulást információfeldolgozó folyamatnak tekintő OxIPO-modell (Mező és Mező, 2019) alapján szervezett prezentációs készségfejlesztés főbb tartalmi elemei: a) retorikai alapok, b) nyilvános szerepléstől való szorongás kezelése.

Miért szükséges hangsúlyt fektetni a tehetséges tanulók (s általában a tanulók) prezentációs készségeinek fejlesztésére? Egyrészt a kommunikációs készségek fejlesztése általában véve is lényeges kell(ene), hogy legyen, másrészt a konferencia előadások a hétköznapi kommunikációtól némileg eltérő közlési formát, a nyilvános beszéd speciális esetét jelentik, aminek fejlesztésére külön figyelmet célszerű fordítani.

Noha a beszédműveltség és annak fejlesztése az óvodapedagógusoktól is elvárható követelmény (H. Tóth, 2020a), és az általános iskolában és a középiskolában pedig kifejezetten elvárt követelmény kell, hogy legyen, a felnőttkorba lépő fiatalok kommunikációs készségei (az egyetemi oktató szerző tapasztalatai szerint) gyakran kívánni valót maguk után. Pedig – mint arra a nyelvhasználatra nevelés mellett érvelő írásában H.Tóth István (2020b) rámutat) – már az 1970-es években készültek a magyar nyelv tanításához és azzal kapcsolatban a kommunikációs és retorikai készségek fejlesztéséhez is használható korszakos jelentőségű tantervek (v.ö.: Zsolnai, 1988, Takács, 1978), melyeket továbbiak is követtek (lásd: Nagy, 1994, Adamikné, 2001). A nyelvi fejlesztés, beleértve a retorikai alapok átadását a Nemzeti

Alaptantervben és az iskolai oktatásban is megjelenik – legközvetlenebb módon a Magyar nyelv és irodalom és az Idegen nyelvek műveltségterületek esetében, illetve az anyanyelvi kommunikáció és az idegennyelvi kommunikáció kulcskompetenciák kapcsán. Ráadásul a retorikai alapokkal kapcsolatban az elmúlt négy évtizedben több retorikai témájú kiadvány is megjelent magyar nyelven – például a teljesség igénye nélkül: Hernádi (1977), Montágh (1978), Kerekes és Rónai (1981), Fischer (1981, 1982), Brehler (1997), Adamik, A. Jászó és Aczél (2004) –, tehát a szakirodalomhiány sem lehet annak hátterében, hogy a köznevelés intézményrendszeréből kilépő fiatalok nyelvi, különösen retorikai készségei sok esetben alacsony színvonalúak.

Néhány elrettentő példa, megtörtént eset a fenti állítás alátámasztása végett:

- Az órai előadást tartó tanárszakos hallgató 10 oldalnyi szakirodalmi szöveget 20 oldalban – nem jegyzetelte, hanem – szószerint kimásolta, s úgy olvasta fel, hogy közben nem észlelte, hogy a csoporttársai mit csináltak (például: az oktató által elmutogatott kérésre, helyet is cseréltek egymással) a teremben. Az esetből diagnosztizálható módszertani problémák: lényegkiemelési képesség hiánya, jegyzetelési és prezentációs inkompetencia, ráadásul a felolvasása is akadozó volt... Tanárszakra felvételt nyert hallgatóról van szó!

- A szabad előadás helyett történő szövegfelolvasás gyakori a hallgatók körében.
- Konferencia előadást szimuláló helyzetben a hallgató a saját maga által összeállított Power Point prezentációhoz kapcsolódó előadás címét sem tudta megmondani, holott a témát is ő választotta meg és a diasort is ő állította össze (vagy szerezte be másoktól). Egyszerűen nem tudott címet adni a prezentációjának.
- A hallgatók döntő többségére jellemző, hogy nagyon nagy stressznek élik át, ha a kortársaik (s különösen, ha egy konferencián idegenek, magasabb tudományos fokozattal rendelkezők) előtt kell felszólalniuk, előadást tartaniuk. Diagnosztizálható probléma: önbizalom hiány és azzal együttjáró módon a nyilvános szerepléstől való szorongás.
- A fenti, nem egyedi(!) jelenségek, többek között a nyilvános beszéd-től való félelem és az abban mutatott ügyetlenség mögött álló okot az egyik hallgató így fogalmazta meg: „A gimnáziumot úgy végeztem el, hogy egyetlen egyszer sem kellett szóban felelnem... A szóbeli érettségi így rettegéssel töltött el.”
- Rási (2019) a címadás és tudományos szövegalkotás, Koltay (2021) a referá-

tumkészítés, Schéder (2016) a jegyzetelés, Mező (2011) a szóbeli és írásbeli prezentációs technikák és szorongáskezelési lehetőségek, Sáfrány (2020) a szorongásos tünetegyüttes és a tanulmányi előmenetel kapcsán jelez hasonló problémákat, illetve javasol megoldási módokat.

Összességében tehát a köznevelés során sokkal nagyobb figyelmet kellene fordítani a nyilvános szerepléstől való szorongás kontrollálásának megtanítására, a kommunikációs készségek fejlesztésére. Egy tudományos konferenciákra felkészítő tehetésgondozó programokban pedig a konferenciaprezentációk műfaji sajátosságaira, módszertani fogásaira külön is fel kell készíteni a bevont fiatalokat.

Az OxIPO-modell alapján szervezett prezentációs készségfejlesztés a szervezési ismeretektől (például: hogyan keressünk vagy szervezzünk prezentációra lehetőséget adó konferenciát), az információkezelés input fázisán (például: a prezentáció témájának kiválasztásán, információszerzésen) és a process fázisán (például: a rendelkezésre álló információk megértése, feldolgozása, elemzése) át az output komponensig (a prezentáció összeállításáig, és közreadásáig) terjedően nyújt felkészítést a résztvevőknek.

A projekt konferenciára felkészítő elemként a szóbeli előadás és a poszterprezentáció műfaji jellegzetességeire térünk ki elsősorban.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a projekt egyéb részeiben az írott kommunikáció olyan válfajaival is megismertetjük a résztvevőket, mint: kutatási terv készítés, absztrakt írás, tanulmány írás.

Prezentációra ösztönzés és prezentációs készségek gyakoroltatása nemzetközi konferencia segítségével

A T.É.M.A. projektben résztvevő fiataloknak az NTP-INNOV-22-0095 pályázat révén 2022. december 9.-én lehetősége volt prezentációjukat bemutatni a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia / „Creativity – Theory and Practice (2022)” International Interdisciplinary Conference rendezvényen (2. ábra). E konferencia a K+F Stúdió Kft. főszervezésében és a következő társszervező szervezetek együttműködésében valósult meg: IAL Toscana (IT), Kocka Kör Tehetésgondozó Kulturális Egyesület (HU), Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra, Közép-európai Tanulmányok Kara (SK), Partiumi Keresztény Egyetem (RO), Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (RS).

A rendezvényen hat szóbeli és két poszter-szekcióban hangzottak el előadások – köztük nemcsak PhD fokozattal rendelkező kutatóké, hanem a T.É.M.A. programban résztvevő fiataloké is.

2. ábra: A „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia / „Creativity – Theory and Practice (2022)” International Interdisciplinary Conference rendezvény

CREATIVITY - Theory and Practice (2022)
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY ONLINE CONFERENCE
Deadline of Registration: 30 Nov 2022
E-Conference: 9 Dec 2022

KREATIVITÁS - Elmélet és gyakorlat (2022)
NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS ONLINE KONFERENCIA
A regisztráció határideje: 2022. Nov. 30.
E-konferencia: 2022. Dec. 9.

Organizers/Szervezők:

K+F STÚDIÓ Kft.
www.kpluszi.com

Konstantin Filozofus Egyetem
Nyitra - Közép-európai Tanulmányok Kara

ial
INNOVAZIONE
INVESTIMENTO
LAVORO

Partiumi
Keresztény
Egyetem

KÖZÖSSÉGI ÉS
KÖZMŰVELÉSI TUDOMÁNYOK
KARJA
KÖZMŰVELÉSI ÉS
TUDOMÁNYOS KÖZPONT
www.kockakor.hu

KOCKA KÖR
www.kockakor.hu

100%
CREATIVITY

Be Creative!

Journals: OxIPO Artificial Intelligence Psychology & Warfare Folyóiratok: OxIPO Mesterséges intelligencia Lélektan és hadviselés

Magyarország Olaszország Románia Szlovákia Szerbia

A tudományos alprogram keretében bemutatott szóbeli prezentációk:

Berkes Panna (2022a,b): Napelemmel az energiaválság megszüntetéséért

Fehér Botond és Soós Lukács Szabolcs (2022a,b): Ökoházak

Hegedűs Máté (2022a,b): Vállalatok a kör-nyezettudatosság érdekében

Ilyés Sára és Király Kata (2022a,b): Erdőirtás

Iván Tamás (2022a,b): Tudatos vásárlás

Kulcsár Ábel (2022a,b): Műanyag az óceánokban

Lupó Patrik (2022a,b): Társadalmi, gazdasági problémák hatása a klímára

Magyar Dóra és Gál Viktória (2022a,b): Környezetbarát építőanyagok

Szögi Lilian (2022a,b): Húsmentes étkezés a fenntarthatóságért

Zsíros Dávid (2022a,b): Hogyan csökkentheted a saját ökológiai lábnyomodat?

A művészeti alprogram keretében bemutatott poszter-prezentációk:

Balogh Dóra és Fekete Blanka (2022a, b): Vénusz születése

Czirják Nóra (2022a,b): A SIKOLY

Kathi Petra (2022a,b): Egy érdekes Repin festmény. Egy gyilkosság képi története.

Király Kata (2022a,b): Hölgy Herminel

Medve Sarolta (2022a,b): Miről gondolkodik a GONDOLKODÓ?

Nagy Rebeka (2022a,b): Rembrandt Night watch (Éjjeli Őrjárat)

Nucz Sára (2022a,b): Nő RENOIR csónakjában

Percze Magdolna (2022a,b): Gusztáv Klimt Csókja

Petrohai Réka (2022a,b): Egy kirándulás története

Rigó Luca Rege (2022a,b): Lány gyöngyfüllbevalóval

Román-Szóllósi Anna (2022a,b): René Magritte világa

Szögi Lilian (2022c,d): Paul Cézanne Kártyázói

Török Adél (2022a,b): V. van Gogh Csilla-gos éjszakája

Varga Zsombor és Lacovics Laura (2022a,b): A sebesült angyal

Vízhányó Rozália (2022a,b): Egy érdekes ember érdekes képe

A T.É.M.A. programról szóló magyar és angol nyelvű prezentációk is közzétételre kerültek a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” konferencián:

Mező Ferenc (2022a,b): The ”T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely” talent development program

Mező Ferenc (2022c,d): Tudományos És Művészeti Alkotóműhely

A prezentációk absztraktjai megtalálhatók a konferencia kiadványában (Mező, 2022d).

A T.É.M.A. program keretében a résztvevő fiataloknak 2023. márciusában is lehetősége lesz előadni a VIII. Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencián is – vagyis további prezentációs tapasztalatokra, élményekre tehetnek szert.

A T.É.M.A. projekt által a konferenciákra delegált fiatalok „éles” helyzetben, nemzetközi tudományos rendezvényen, különböző életkorú és tudományos pályáújtjuk különböző állomásain lévő (a kortárs középiskolás korosztálytól az egyetemista és doktorandusz hallgatókon át a senior kutatókig, professzorokig terjedő) közönség előtt gyakorolhatják prezentációs kompetenciáikat, s gyűjthetnek tapasztalatokat, szakmai kapcsolatokat.

Zárógondolatok

A konferencia prezentációk elkészítésének és előadásának készsége tanítható, fejleszhető – tudományos és művészeti téren tehetséges fiatalok számára pedig tanítani és fejleszteni is szükséges e készségeket.

A tudományos téren tehetségesek pályáját ugyanis a kérdésfelvetés, hipotézisalkotás, kutatási terv készítés és megva-

lósítás, adatelemzés- és értelmezés, publikáció írás és konferencián történő prezentáció tartása folyamat fogja jellemezni (ami kiegészülhet a további innovációs és szabadalmaztatási folyamatokkal). E folyamatban a konferencia prezentáció tartása magába foglalja a témának és (jelentkezési, térbeli, időbeli, költségvetési) lehetőségeknek megfelelő konferencia keresését, az arra történő regisztrációt, a konferencia prezentáció címadását, absztraktjának megalkotását, Power Point vagy más szemléltető anyagának összeállítását, a prezentáció megtartását és a prezentációt követő vitában történő részvételt. Minderre egészen konkrét, módszertani szinten fel kell készíteni a tudományos téren érvényesülni kívánó fiatalokat. E felkészülésnek igen hasznos eleme lehet egy saját élményt adó nemzetközi konferenciában történő tényleges részvétel. Ez a módszertani tapasztalaton túl azonban önbizalmat építhet, pályaorientációs jelentőségű lehet. Ezen kívül a részvételtől szóló igazolás a bizonyított teljesítményeken alapuló tehetségazonosítás eszköze lehet, és további felvételi vizsgák, ösztöndíjak, pályázatok esetében az előadók számára hasznos dokumentumokká válhat.

A művészetek iránt érdeklődő, illetve a T.É.M.A. tehességgondozó program művészeti alprogramjában résztvevő fiatalok számára is lényegesek lehetnek konferencia részvételi és prezentálási tapasztalatok. Egyrészt azért, mert a művészet, művészettörténet, műelemzés, művészek életrajza, műalkotások bemutatása stb. is lehet

tudományos kutatások, előadások tárgya. Másrészt azért, mert nem tudományos, de nyilvános szereplést igénylő helyzetekkel (művészeti előadásokkal, díjátadókon történő felszólalásokkal, ismeretterjesztő előadásokkal stb.) is találkozhatnak a művészeti téren tehetséges fiatalok – a tudományos konferenciák a nyilvános szereplést gyakoroltató helyzeteknek foghatók fel ebből a szempontból. Harmadrészt, a konferenciatapasztalatok szélesíthetik a résztvevők látókörét és szakmai kapcsolattrendszerét.

Irodalom:

- Adamik Tamás, A. Jászó Anna és Aczél Petra (2004): *Retorika*. Osiris Kiadó, Budapest
- Balogh Dóra és Fekete Blanka (2022a): *Vénusz születése*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Balogh Dóra és Fekete Blanka (2022b): *Vénusz születése*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Berkes Panna (2022a): *Napelemmel az energiaválság megszüntetéséért*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)

- Berkes Panna (2022b): Napelemmel az energiaválság megszüntetéséért. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Brehler, Reiner (1997): *Beszédtechnika menedzsereknek – Biztos fellépés, eredményes előadás*. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest
- Czirják Nóra (2022a): *A SIKOLY*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Czirják Nóra (2022b): *A SIKOLY*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Fehér Botond és Soós Lukács Szabolcs (2022a): *Ökoházak*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Fehér Botond és Soós Lukács Szabolcs (2022b): *Ökoházak*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Fischer Sándor (1981): *Retorika – A közéleti beszéd gyakorlata*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
- Fischer Sándor (1982): *A beszéd művészete – 2 hanglemeszel*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest
- H. Tóth István (2020a): Elvárt követelmény-e az óvodapedagógusoktól a beszédműveltség? *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2020/2, 65-84. Doi: [10.35405/OXIPO.2020.2.65](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2020.2.65)
- H. Tóth István (2020b): Nyelvhasználatra nevelés nyelvtanítással. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2020/1, 41-56. Doi: [10.35405/OXIPO.2020.1.41](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2020.1.41)
- Hegedűs Máté (2022a): *Vállalatok a környezettudatosság érdekében*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Hegedűs Máté (2022b): *Vállalatok a környezettudatosság érdekében*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Hernádi Sándor (1977): *Beszédművelés – Tanárképző főiskolai tankönyv*. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest
- Ilyés Sára és Király Kata (2022a): *Erdőirtás*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)

- Ilyés Sára és Király Kata (2022b): Erdőirtás. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Iván Tamás (2022a): *Tudatos vásárlás*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Iván Tamás (2022b): *Tudatos vásárlás*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Kathi Petra (2022a): *Egy érdekes Repin festmény. Egy gyilkosság képi története*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Kathi Petra (2022b): *Egy érdekes Repin festmény. Egy gyilkosság képi története*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8.
- Király Kata (2022a): *Hölgy Hermelinnel*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Király Kata (2022a): *Hölgy Hermelinnel*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Kerekes László és Rónai Béla (1981): *Nyelvművelés és beszédtechnika*. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest
- Koltay Tibor (2021): Referátumkészítés: egy elfelejtett készségegyüttes? *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2021/3, 9-16. Doi: [10.35405/OXIPO.2021.3.9](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2021.3.9)
- Kulcsár Ábel (2022a): *Műanyag az óceánokban*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Kulcsár Ábel (2022b): *Műanyag az óceánokban*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Lupó Patrik (2022a): *Társadalmi, gazdasági problémák hatása a klímára*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Lupó Patrik (2022b): *Társadalmi, gazdasági problémák hatása a klímára*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Magyari Dóra és Gál Viktória (2022a): *Környezetbarát építőanyagok*. Konferencia

- prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Magyarai Dóra és Gál Viktória (2022b): Környezetbarát építőanyagok. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Medve Sarolta (2022a): *Miről gondolkodik a GONDOLKODÓ?* Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Medve Sarolta (2022b): Miről gondolkodik a GONDOLKODÓ? In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Mező Ferenc (2011): *Tanulás: diagnosztika és fejlesztés az IPOO-modell alapján*. K+F stúdió Kft., Debrecen.
- Mező Ferenc (2021): Felfedezettetés tanulást segítő gyakorlatok az OxIPO-modell alapján. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2021/3, 83-97. Doi: [10.35405/OXIPO.2021.3.83](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2021.3.83)
- Mező Ferenc (2022a): *The "T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely" talent development program*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Mező Ferenc (2022b): *The "T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely" talent development program*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. 67-68. o. ISBN 978-615-81707-5-8
- Mező Ferenc (2022c): *Tudományos És Művészeti Alkotóműhely*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Mező Ferenc (2022d): *Tudományos És Művészeti Alkotóműhely*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. 68. o. ISBN 978-615-81707-5-8
- Mező Ferenc (2022d): Beszámoló a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Konferenciáról – Report about the 'Creativity – Theory and Practice (2022)' Conference. In: Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen
- Mező Ferenc és Mező Katalin (2019): Az OxIPO-modell – az interdiszciplináris kutatások egy lehetséges értelmezési kerete. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2019/1, 9–21. doi: [10.35405/OXIPO.2019.1.9](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2019.1.9)
- Mező Katalin (2022): T.É.M.A. OxIPO – *interdiszciplináris tudományos folyóirat*,

- 2022/3. 59-62. Doi:
[10.35405/OXIPO.2022.3.59](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2022.3.59)
- Nemzeti Alapítvány (1995, 2003, 2018)
- Montágh Imre (1978): *Tiszta beszéd – Beszédtechnikai gyakorlatok*. Népművelési Propaganda Iroda, Budapest
- Nagy József (szerk.) (1994): Fejlesztési követelmények. *Iskolakultúra*, 1994, 4. évf. 1-2 szám
- Nagy Rebeka (2022a): *Rembrandt Night watch (Éjjeli Őrjárat)*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Nagy Rebeka (2022b): *Rembrandt Night watch (Éjjeli Őrjárat)*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Nucz Sára (2022a): *Nő RENOIR csónakjában*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Nucz Sára (2022b): *Nő RENOIR csónakjában*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Percze Magdolna (2022a): *Gusztáv Klimt Csókja*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Percze Magdolna (2022b): *Gusztáv Klimt Csókja*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Petrohai Réka (2022a): *Egy kirándulás története*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Petrohai Réka (2022b): *Egy kirándulás története*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Rási Szilvia (2019): A címadás problematikája és a tudományos szövegalkotás oktatása az IPOO-modell alapján. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2019/3, 25–38. Doi:
[10.35405/OXIPO.2019.3.25](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2019.3.25)
- Rigó Luca Rege (2022a): *Lány gyöngy fülbevalóval*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Rigó Luca Rege (2022b): *Lány gyöngy fülbevalóval*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Román-Szóllósi Anna (2022a): *René Magritte világa*. Konferencia prezentáció.

- Bemu-tatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Román-Szóllósi Anna (2022b): René Magritte világa. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Sáfrány, J. (2020). A szorongásos tünetegyüttes és a tanulmányi előmenetel összefüggései. *Különleges Bánásmód - Interdiszciplináris folyóirat*, 6(2), 59–75. Doi: [10.18458/KB.2020.2.59](https://doi.org/10.18458/KB.2020.2.59)
- Schéder, V. (2016). A beszédfeldolgozás és a jegyzetelési eljárások elméleti összefüggései. *Különleges Bánásmód – Interdiszciplináris folyóirat*, 2(1), 7–15. Doi: [10.18458/KB.2016.1.7](https://doi.org/10.18458/KB.2016.1.7)
- Szögi Lilian (2022a): *Húsmentes étkezés a fenntarthatóságért*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Szögi Lilian (2022b): Húsmentes étkezés a fenntarthatóságért. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Szögi Lilian (2022c): *Paul Cézanne Kártyázói*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Szögi Lilian (2022d): Paul Cézanne Kártyázói. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Takács Etel (1978): *Tájékoztató a magyar nyelv és irodalom új tantervéről (Általános iskola 5–8. osztály)*. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest.
- Török Adél (2022a): *V. van Gogh: Csillagos éjszakája*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Török Adél (2022b): V. van Gogh Csillagos éjszakája. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Varga Zsombor és Lacovics Laura (2022a): *A sebesült angyal*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Varga Zsombor és Lacovics Laura (2022b): A sebesült angyal. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Vízhányó Rozália (2022a): *Egy érdekes ember érdekes képe*. Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nem-

- zetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Vízhányó Rozália (2022b): Egy érdekes ember érdekes képe. In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Zsíros Dávid (2022a): *Hogyan csökkenthető a saját ökológiai lábnyomodat?* Konferencia prezentáció. Bemutatásra került a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián (2022. december 9.)
- Zsíros Dávid (2022b): *Hogyan csökkenthető a saját ökológiai lábnyomodat?* In Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-5-8
- Zsolnai József (1988): *A nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program tananyagterve (tanterve) az 5–8. osztály számára*. Törökbálinti Kísérleti Általános Iskola, Törökbálint-Budapest.

A TANÍTSUNK MAGYARORSZÁGÉRT PROGRAM PÁLYAORIENTÁCIÓS FÓKUSZA

Szerző:

Lubinszki Mária (PhD)
Miskolci Egyetem

Szerző e-mail címe:

lubinszki.maria@uni-miskolc.hu

Lektorok:

Szabóné Balogh Ágota (PhD)
Gál Ferenc Egyetem

Mező Katalin (PhD)
Debreceni Egyetem

és további két anonim lektor...

Absztrakt

A Tanítsunk Magyarországért program felkészítő kurzusán kiemelt fókuszot kap a mentorált gyermekek pályorientációs támogatása. A feladatok, elakadások és küzdelmek pszichodinamikailag ugyanarról szólnak az életben, mint az iskolapadban. Mégis ez a kettő az iskolai hétköznapiakban és a diákok megélt élményvilágában néha fényévekre kerül egymástól. A pályorientáció a szocializációs folyamatban speciális funkcióval és keretekkel bír, amelyhez hiánypótlóan tud kapcsolódni a mentorok tevékenysége. A 7. és 8. osztályos diákok tanulmányainak, pályaválasztásának és jövőképeinek támogatása olyan ismeretanyagot és módszertani eszköztárat igényel, amely igazodik a hátrányos helyzetű gyermekek lehetőségeihez. Az oktatás és ezen belül az iskola világa rendkívül érzékeny és bonyolult rendszer. Működését, sikerét számtalan tényező befolyásolja. Általában igaz az iskolára, hogy rendkívüli kihívások szorításában működik: objektíven egyre nagyobb a távolság az iskola által közvetített tudás, tananyag, értékrend és a valós élet tananyaga között. Tanulmányomban azokat a lehetőségeket szeretném bemutatni, amit a mentorprogram tud nyújtani a gyermekek pályorientációs támogatásához.

Kulcsszavak: oktatás, pályorientáció, mentotálás

Diszciplínák: pszichológia, pedagógia

Abstract

CAREER GUIDANCE FOCUS

OF THE 'TANÍTSUNK MAGYARORSZÁGÉRT' PROGRAM

Career guidance support for mentored children is given special focus in the preparatory course of the 'Let's Teach for Hungary' /'Tanítsunk Magyarországért'/ program. Tasks,

obstacles and struggles are psychodynamically the same in life as they are in the classroom. Yet these two are sometimes light years apart in the everyday life of the school and in the students' world of experience. Career guidance has a special function and framework in the socialization process, to which the activities of mentors can fill gaps. Supporting the studies, career choice and vision of 7th and 8th grade students requires special knowledge and methodological tools. These must be adapted to the opportunities of disadvantaged children. The world of education, and within that the world of school, is an extremely sensitive and complicated system. Its operation and success are influenced by countless factors. It is generally true of the school that it operates under extraordinary challenges. The distance is increasing between the knowledge, curriculum, and values conveyed by the school and the curriculum of real life. In my presentation, I would like to present the opportunities that the mentoring program can provide for career guidance support for children

Keywords: education, career orientation, mentoring

Disciplines: psychology, pedagogy

Lubinszki Mária (2022): A Tanítsunk Magyarországért program pályaorientációs fókusza. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 63-71.
DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.63

*„Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.
A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.
(...)
A másik bánatom: (...) senki se tudja majd,
hogy királyfi voltam.”*

Mécs László: A királyfi három bánata

Nem szeretnénk bánatosak lenni. Nem szeretnénk, hogy a gyermekek különlegessége, tehetségigérete felörlődjön a hétköznapi sokszor kilátástalannak tűnő, reménytelen monotonításában. Szakmai stábunk munkáját az inspirálja, hogy a Tanítsunk Magyarországért mentorprogram keretében a Miskolci Egyetem hallgatói eljutnak olyan hátrányos helyzetű iskolákba, ahol a királyfik és kiránylányok laknak, csak még senki sem tudja róluk. Megismerni a gyermekeket, megtalálni az utat az élményeken át a jövő felé – mindez rend-

kívül komplex felkészülteget és módszertani ismeretanyagot igényel. A pályorientáció témakörét a Tanítsunk Magyarorszáért program kapcsán három tematikus egységben szeretnénk bemutatni: elsőként a felkészítő kurzus kontextusát és szakmai ismeretanyagát foglaljuk össze, majd az iskolákban zajló pályorientációs lehetőségeket, és ezek kapcsolódási pontjait a mentoraink tevékenységéhez, majd a mentorok és gyermekek közvetlen tapasztalatait a pályorientációs élményekkel és tevékenységekkel, lehetőségekkel kapcsolatban. Tanulmányunkban most az első tematikus egységre fókuszálunk.

A Tanítsunk Magyarorszáért program

A „Tanítsunk Magyarorszáért!” (TM) program 2019-ben indult el az Innovációs és Technológiai Minisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Klebelsberg Központ és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája együttműködésével. A Miskolci Egyetem elsőként csatlakozott a programhoz, és azóta is folyamatosan bővülő mentor számmal, összesen 15 iskolában lát el mentori tevékenységet. „Megvizsgáltuk a hazai és nemzetközi kutatásokat, és két fő megállapítást vontunk le belőlük. Az egyik, hogy az ezeken a kistépeléseken élő gyerekeknek szüksége van arra, hogy valaki megmutassa nekik azt, hogy a környezetük által körülhatárolt, jelenleg elképzelt burkon kívül is van élet és vannak lehetőségek, vagyis a képességeik alapján tanulással sokra vihe-

tek. A másik, hogy az USA-ban, Nagy-Britanniában működő, tehetséges fiatalok által végzett mentorálási tevékenységekre alapuló kezdeményezésekben résztvevő tanulók tanulmányi eredményei akár 15-20 százalékkal javultak, ami olyan, mintha 2-3 hónappal tovább tanulták volna az egyes tantárgyakat.” (forrás: Net1). A program tapasztalataink alapján egyre népszerűbb az egyetemisták körében.

A pályorientáció specifikumai a mentorprogramban

A pálya a személyiség életútjának munkával töltött szakasza, amely konstruktívan kapcsolódik a személyiség érdeklődéséhez, adottságaihoz és lehetőségeihez. Ennek tükrében a pályaszocializáció: egy olyan folyamat, amely segít a személynek abban, hogy egy integrált és ugyanakkor adekvát önképet alakíthasson ki a maga szerepéről a munka világában. A tanuló próbálja is ki ezt a realitások területén, és a valóságba való átvitel révén tegyen eleget saját elképzeléseinek (Ritoók, 2009). A valóság azonban sokszor determinálnak tűnik. Ezért szükséges és fontos a mentorprogram, hogy a 7. és 8. osztályos gyermeki valóságképet némiképp árnyalni, színezni tudjuk, és megtölteni reményteliséggel. A közzoktatás pályorientációs feladatai az elmúlt egy-két évtizedben folyamatosan átalakultak. Az alkalmasszerű, egy-egy döntés meghozatalát segítő támogatást fel kell, hogy váltsa a „tanulók pályorientációs felkészítésének folyamatként való kezelése, az egyes életkoroknak

megfelelő feladatokkal és módszerekkel” (Borbély-Pecze, Gyöngyösi és Juhász, 2022, 86. o.).

A folyamathoz hozzátartozik a rendszeresség is, elsősorban kompetencia alapú fókusszal, a köznevelés teljes időszakában. „A pályorientáció (amelynek új angol megnevezése a teljes életpálya-támogatás érzékeltetésére a ’vocational orientation’ helyett ’lifelong guidance’, és melyet az egész szakmai életutat támogató pályorientációnak, azaz életpálya-tanácsadásnak hívunk magyarul) magán hordozza az univerzalitás és a kompetencia elveit” (Borbély-Pecze, 2010, 7. o.). Nézzünk meg egy korai definíciót a kompetenciáról: „A kompetencia: döntést szolgáló motívumok (szükségletek, igények, érdeklődések, magatartási szokások, attitűdök, kötődések, előítéletek, meggyőződések, hitek és a hozzájuk tartozó ismeretek), a jelző, a készítő érzelmek, valamint a viselkedést, a tevékenységet lehetővé tevő, szervező képességek (hozzájuk tartozó cselekvési szokások, készségek és ismertek) összefüggő rendszere” (Nagy, 1996, 10-11. o.). Az attitűd alapú megközelítések a döntésekre fókuszálva, rendszerszemlélettel közelítik meg a kompetenciákat. Ebből számunkra a rendszerszemlélet fontos, melynek értelmében a komplex, sok összetevős pályorientációs folyamat egy-egy tartalmi eleme is hatással lehet a többi tényezőre. Konkrétan a mentorprogram által nyújtott élményekre, és a tapasztalati tanulás lehetőségeire gondolunk.

Érdemes az alapfogalmak tisztázása (v.ö.: Mező, 2021) után megfogalmazni

azokat a sajátosságokat, amelyek a mentorprogram által nyújtott lehetőségek között értelmezhetőek. A pályorientációs tevékenységet végző mentor egy fél éves, átfogó felkészítésen vesz részt az alapozó kurzus keretei között, amelynek a fókusza a mentorálás teljes folyamatának és eszköz-rendszerének a megismerése, illetve a hátrányos helyzetből adódó szocio-ökonómiai sajátosságok elsajátítása, egyfajta társadalmi érzékenyítés. Ennek a komplex, fél éves kurzusnak csupán egyik eleme a pályorientáció, mégis kiemelt jelentőséggel bír. Jelent tanulmány célja éppen ezért a mentorprogramhoz kapcsolódó pályorientációs ismeretanyag bemutatása.

A továbbiakban áttekintünk néhány olyan hívószót, fogalmat és jelenséget, amellyel mentoraink megismerkednek, és amelyek a mentorprogram keretei között relevánsak.

Általánosságban elmondható, hogy a pályaválasztás előtt álló általános iskolás gyermekek nem foglalkoznak a jövőjükkel. Különösen akkor nem, ha a hátrányos helyzetű környezetben semmilyen támpontot és támogatást nem kapnak a felnőttektől. Még a tehetségeseknek is nehéz bármilyen, jövővel kapcsolatos elképzelést kidolgozniuk. „Vannak olyan tehetségesek, akik annak ellenére sem rendelkeznek kellő előrelátással a későbbi pályájukat illetően, hogy tisztában vannak a képességeikkel. Másrészt, sok gyermek, általános iskolás (sőt középiskolás) éve alatt egyáltalán nem foglalkozik a pályaválasztással. Amikor döntési helyzetbe kerülnek, akkor tuda-

tosul bennük, hogy nem rendelkeznek kellő információval ahhoz, hogy felelőségteljes döntést hozzanak” (Mező, 2015, 58. o.). Mentoraink a 7. osztálytól lépnek be a gyermekek iskolai életébe, és szerencsés esetben két éven át tudják kísérni, támogatni, fejleszteni őket. A szerencsés esetet azért kell kiemelnünk, mert a mentor egy adott iskolában eltöltött ideje egy soktényezős helyzet eredménye, például a mentor egyetemi tanulmányai, időbeosztása, élethelyzetének változásai is befolyásolják. Az a programban kiemelt szempont, hogy egy adott iskolai osztályt mindig ellássunk mentorokkal, a különböző okokból kieső mentorokat pótoljuk. Így két éven át egészen biztosan kapnak mentori támogatást a programban részt vevő osztályok, legfeljebb a mentor személye változhat. Ez a két év rengeteg olyan lehetőséget adhat, amellyel a gyermekek a jövőjük felé fordulhatnak, megismekedhetnek különböző lehetőségekkel.

A tanórán kívüli, és az iskolai osztálytermen kívüli tevékenységek folyamatosan felértékelődtek az elmúlt évtizedben. Ehhez a tendenciához kapcsolódik konstruktívan a mentorprogram, kifejezetten a gyermekek tanórán kívüli időtöltését strukturálva. Természetesen a mentori tevékenység a tanórai keretek között is megtörténhet, a tanításon kívül bármilyen tanulástámogató helyzet megengedett, ennek kereteit elsősorban a pedagógus és az iskola alakítja ki. „Egyre fontosabbá válik a tudásra épülő társadalmak versenyképessége, a tudásgazdaság minősége. ...megváltoztak a tudásszerzés helyszínei.

A formális tanulás nagy része már nem az iskola falain belül történik, az informális tanulásnak egyre nagyobb szerep jut a tanítási-tanulási folyamat egészében. Ez a tanulásszervezésre és a tanórai módszerekre egyaránt hat” (Vass, 2009). A mentorprogram egy óriási lehetőség tér új információk, helyszínek, tapasztalatok és élmények gyűjtésére. Az egyes kirándulásokkal a gyermekek praktikus intelligenciája is fejlődhet.

A transzverzális kompetenciák már általános iskolás kortól előtérbe kerülnek, hiszen a tantárgyakon átívelő, gyakorlati készségekre alapuló tudáskészlet hasznosságát a gyermekek is közvetlenebbül meg tudják ítélni, és nyitottabbak a befogadására. Ezek: alkalmazkodás képessége a változó kihívásokhoz, önálló döntéshozatal és felelősségvállalás, szociális hatékonyság, valamint kreativitás és problémamegoldó képesség (Lubinszki, 2019). A transzverzális kompetenciák oktatása újfajta követelményeket és kihívásokat tartogat a megszokott tanítási-tanulási folyamathoz képest, speciális tudatosságot és értékorientációt: „Igényli az oktatás céljainak újragondolását, különleges figyelmet szentelve a diákok szükségleteire és tanulási motívumaira, innovatív és adaptív oktatási stratégiákat, és rugalmas, mozgatható oktatási környezetet a kooperatív munkához” (Tsankov, 2017, 140. o.).

Mindezt a mentorprogramra vonatkoztatva kiemelendő a gyermekek szükségleteire való fókuszálás, a reziliencia és a változatosság fontossága a mentori tevékenységben. A transzverzális kompeten-

ciák fejlesztése támogatja az iskola és az élet közötti átmenet megönnyítését, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében, hiszen a munkaerőpiac különböző szinterei is a transzverzális kompetenciákat preferálják. Ezek nem pályaszpecifikumok, hanem bármely pálya sikeres megvalósításának alapvető feltételei. Meglétük hiánya rendkívül megnehezíti a pályavitel hosszú távú eredményességét még akkor is, ha a pálya speciális képesség- és személyiség-háttere megvan (Ritoók, 2009). A mentor szerep szerep repertoárjából kiemelendők az alábbi kompetenciák, amelyek transzverzálisak, és amelyek a metorálásban is szerepet játszhatnak: kritikus barát szerep, személyes támogató szerep, értékelő szerep, modell szerep (Kotschy, Sallai és Szőke-Milinte, 2016).

Minden fiatalnak szüksége van orientációra kisiskolás kortól, majd később a munkaerőpiacra kilépve egész szakmai életén át egy támogató rendszerre, melyhez bátran fordulhat (Hegy-Halmos N. 2015, 440. o.). A mentorprogram egyfajta szocializációs folyamatként is értelmezhető, amelyben a pályaszocializáció konkrét tartalmán túl egy olyan működésmódra is szocializáljuk a gyermekeket, hogy kérjenek segítséget, hogy merjenek kérdezni, legyenek nyitottak a támogatásra, és el tudják azt fogadni, majd konstruktívan beépíteni a hétköznapi életükbe. A mentor a pályaválasztási döntés támogatásához is hozzájárulhat. „Mi szükséges a jó döntés meghozatalához? Önismeret: saját motivációinak, érdeklődésének, képességeinek (erősségeinek és gyengeségeinek) ismerete. A külön-

böző szakmák, foglalkozások ismerete. Az eljövendő képzés tartalmának ismerete.” (Mező, 2015, 58. o.). A mentorprogram pályorientációs fókuszát mindezt lefedheti, az azonban kiemelendő, hogy az iskolán belüli pályorientációs lehetőségekkel karöltve működhet a folyamat. Az iskolai pályorientációs programok és lehetőségek átteintését következő tanulmányunkban mutatjuk be.

Hallgatói reflexiók

A mentorprogram felkészítő kurzusa tematikailag és kompetenciafejlesztés szempontjából is sokrétű, amelynek egyik eleme a pályorientáció. A kurzus zárásaként egy olyan reflexiósszerű esszé kell beadni a hallgatóknak, amely minden érintett témához személyes reflexiót igényel, a saját tapasztalataik és véleményük kifejtését. Az alábbiakban néhány olyan részlet olvasható a reflexiósszerű esszékből, amelyek a pályorientációra irányulnak. Hangsúlyozandó, hogy a féléves felkészítő kurzus után a mentorprogramba belépő hallgatók a szupervízori csapatunktól további szakmai és módszertani támogatást kapnak a pályorientáció témakörében, így a szemléletük és tevékenységük köre folyamatosan formálódik.

„Az első tartalmi elem, ami a számomra legtanulságosabb volt, az a továbbtanulást befolyásoló tényezők egyike. Én személy szerint nem szerettem volna a Miskolci Egyetemre menni, hanem sokkal inkább Pestre jelentkeztem volna, viszont a

szüleim nem engedtek olyan messzire. Kikötés volt nálunk, hogy csak Miskolcra jelentkezhetek. Ez azért volt kifejezetten rossz, mert itt nem volt olyan szak, amit szerettem volna tanulni, de a TM-es órán megértettem, hogy miért gondolták jónak ezt a döntést. Ez volt a legközelebb, testvérem is ide járt és teljes mértékben illet rájuk minden más általános jellemző is. Egyébként sem lázadtam, mert nem akartam hálátlannak tűnni, de így legalább nem neheztelek rájuk emiatt. Legközelebb megpróbálom megérteni mások helyzetét, mielőtt magamra vennék valamit.” H. V.

„A jövőkép biztosan motiválhatja a gyerekeket a tanulásra, hogy azt a szakmát tanulhassa, amit szeretne is. Valamilyen segítséggel például elmagyarázunk neki valamit és a sikerélmény motiválhatja őt.” M. Z.

„Pályaválasztásban abban tudunk segíteni, hogy mesélünk magunkról sikerekről tanulmányokról és az, hogy ehhez mennyi munka kell, hogy egyetemre vagy egy jó munkahelyre el jussunk. (Kitartás, szorgalom, akarat, és a tehetség tudás meglátása a gyerekekben).” Gy. A.

„A kurzus legfontosabb üzenete az volt a számomra, hogy mennyire fontos a hátrányos helyzetű gyerek életében a Mentor és hátrányos helyzetű iskolák számára a mentorprogram. Mégpedig azért, mert a gyerekek mentoron keresztül példát látnak maguk előtt, és nem csak azt látják, hogy a tanár mennyire akarja rájuk erőszakolni a tananyag megtanulását, illetve fegyelmezni

őket. A mentoron keresztül látják, ha Ők is tesznek erőfeszítéseket akkor elérhetnek dolgokat az életbe, illetve a mentor segíthet megtalálni az, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek miben jók és segít nekik a fejlődésben. Sokféle eszközzel támogatják a mentorok a gyerekek pályaválasztását, ezek közül legfontosabbak szerintem azok, hogy segítenek a gyerekeknek megtalálni azt, hogy miben jók és abban fejleszteni őket. Segítenek olyan irányban elindulni a gyerekeknek, ami az érdeklődési körükhöz tartozik és hogy az alapján olyan pályát válasszanak maguknak mi tetszik is nekik és ki is tudnak tanulni.” B. B.

„A pályorientáció – mint egyik fő tevékenység – eszközei lehetnek szakmabemutató előadások szervezése az iskolában vagy iskolán kívül, állásbörzék látogatása csoportosan, videók vetítése az egyes foglalkozásokról vagy az érdeklődési köröket felmérő kérdőívek kitöltése. Emellett nem elhanyagolható tényező a mentor-diák kapcsolat minősége sem.” Cs. M.

„Amivel mi támogatni tudjuk a gyerekeket a pályaválasztásukban, úgy gondolom az, hogy sokat érdeklődünk felőlük, megtapasztaljuk, mi az, amiben jók, kiemelkedők, ami boldoggá teszi őket, és ezek mentén elindulva játékokkal, szabad foglalkozásokkal erősítjük meg ebben őket, illetve egy-egy jól időzített beszélgetéssel terelgethetjük őket a helyes(nek vélt) irányba.” Sz. J.

Összegzés

A tantárgyi készségek és kognitív részképességek alapja a személyiség egészséges működése, az egyes fejlődési szakaszok pszichoszociális erőforrásainak a megta-
pasztalása és működtetése. Ezek az általános- és középiskolás korig elsajátítandó kompetenciák a remény, az akarat, a szándék, a hozzáértés, és a hűség. Amikor Erikson pszichoszociális erőforrásokról írt (Erikson, 1997), még nem létezett a transzverzális kompetencia kifejezés, de gyakorlatilag lefedheti a két fogalom egymást. Az egyes eriksoni kompetenciák az új helyzetekhez való alkalmazkodás eredményes küzdelmeiből származnak, és lehetővé teszik a bizonytalan és átmeneti élethelyzetek kezelését is. „Ez a nagyfokú bizonytalanság és átmenetiség (transition) jellemzi a szakmai pályafutás, a karrier világát is” (Borbély-Pecze, 2022, 19.o.) A hátrányos helyzetű gyermekek eredendően is egy bizonytalan milióból jönnek, hiányos pszichoszociális kompetencia készlettel, amely ezt jelenti, hogy sokszor az alkalmazkodáshoz és megküzdéshez szükséges készségek teljes tárháza hiányzik. Mindezt nem pótolhatja a mentorprogram. Azonban az élmények, a foglalkozások, és a gyermekkel töltött idő adhat reményt, kapaszkodót, akaratot, és sikerélményt ahhoz, hogy merjenek a jövőre olyan lehetőségként tekinteni, ahol nekik is lehet szerepük egy boldog élet kialakításában. Hogy legyenek pillanatok, amikor királyfiként tudnak helytállni.

Irodalom

- Borbély-Pecze Tibor Bors (2010). Beköszöntő. In Borbély-Pecze Tibor Bors (szerk.), *Az életút-támogató pályaeorientáció rendszerének bevezetése Magyarországon*. Budapest: FSZH Digitális Nyomda.
- Borbély-Pecze Tibor Bors (2022). Az életút-támogató pályaeorientáció rendszere a változó gazdasági és társadalmi környezetben. In Borbély-Pecze (2022) *Pályaválasztás, pályaeorientáció, pályaedukáció* ELTE Eötvös Kiadó, Magyar Pedagógiai Társaság, Wesley Könyvek 19-24.o.
- Borbély-Pecze T. B., Gyöngyösi K. és Juhász, Á. (2022). Az életút-támogató pályaeorientáció a köznevelésben. A pályaeorientáció új szemlélete és a hazai helyzet. In Borbély-Pecze (2022) *Pályaválasztás, pályaeorientáció, pályaedukáció* ELTE Eötvös Kiadó, Magyar Pedagógiai Társaság, Wesley Könyvek 85-104.o.
- Erikson, E. (1997). Az emberi életciklus. In: Bernáth, Solymos (1997) *Fejlesztélektan olvasókönyv* 259-277.o. Tertia Kiadó 27-43.o.
- Hegy-Halmos N. (2015). A pályaeorientáció elmélete és gyakorlata a hazai köznevelési intézményekben, a pedagógusok szerepe a pályaeorientációs tevékenységben. In Torgyik Judit (szerk.) (2015). *Százarcú pedagógia*. Komárno: International Research Institute s.r.o. 440-445.o.
- Kotschy, B., Sallai, É. és Szőke-Milinte, E. (2016). Mentorok tevékenységének támogatása. *Segédanyag a köznevelési intéz-*

- ményekben dolgozó pedagógusgyakornokok mentorainak Oktatási Hivatal* Letöltve: 2022.11.01. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/mentori_segedlet.pdf
- Lubinszki, M. (2019). Az élmény mint lélektani erőforrás a nyelvtanulásban In *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények Inter-diszciplináris tanulmányok A Miskolci E-gyetem Közleményei* Miskolc, XIV. Évfolyam, 1. szám 35-44.o.
- Mező Ferenc (2021): Javaslat a pályaorientáció témakörében gyakori fogalmak rendszerezésére. *Különleges Bánásmód*, 7. (4). 7-19. DOI [10.18458/KB.2021.4.7](https://doi.org/10.18458/KB.2021.4.7)
- Mező Katalin (2015). Pályaorientáció, pályatanácsadás tehetségeseknek. In *Magiszter* 13. évf. 2.sz. 57-69.o.
- Nagy, J. (1996). *Nevelési kézikönyv*. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged.10-11. Letöltve: 2022.11.01. URL: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/kepesseg_fejl_iras/bevezet.html
- Net1. Letöltés: 2022.11.01. URL: <https://tanitsunk.hu>
- Ritoók, P. (2009). Pályaléktan, a pályaválasztás pszichológiája. *ELTE Tanácsadó szakpszichológus képzés kézirata*.
- Tanítsunk Magyarországot (2022). Letöltés: 2022.10.20. URL: <https://tanitsunk.hu/hu>
- Tsankov, N. (2017). Development of transversal competences in school education (A didactic interpretation) In: *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, Vol. 5. No.2, 2017.134.o.
- Vass, V.(2009). A kompetencia fogalmának értelmezése. Letöltve: 2022.11.10. URL: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/hidak-tantargyak-kozott/kompetencia-fogalmanak>

MÚHELY, RENDEZVÉNY

BESZÁMOLO
A „KREATIVITÁS – ELMÉLET ÉS GYAKORLAT”
KONFERENCIÁRÓL

Szerző:

Mező Katalin (Ph.D.)
Debreceni Egyetem

Szerző e-mail címe:
kata.mezo1@gmail.com

Lektorok:

Borbélyné Bacsó Viktória (Ph.D.)
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és Technikum

Nemes Magdolna (Ph.D.)
Debreceni Egyetem

és további két anonim lektor...

Absztrakt

2022. december 9-én került megrendezésre a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022) Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencia. A rendezvény főszervezője a Magyar K+F Stúdió Kft., társszervezői pedig a következő szervezetek által delegált kollégák voltak: Partiumi Keresztény Egyetem (RO); Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (SRB); Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület, HU); Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra, Közép-európai Tanulmányok Kara (SK); IAL Toscana (I), Eszterházy Károly Katolikus Egyetem (HU). Ezen a rendezvényen 5 ország 126 résztvevőjének 95 előadása lett közzé téve 8 szekcióban.

Kulcsszavak: kreativitás, konferencia

Diszciplinák: pszichológia, pedagógia

Abstract

*REPORT ABOUT THE "CREATIVITY – THEORY AND PRACTICE"
CONFERENCE*

The 'Creativity - Theory and Practice (2022)' International Interdisciplinary Online Conference was held on December 9, 2022. The main originator of this event was the Hungarian K+F Stúdió Kft (R&D Studio Ltd.), and co-organizers were the delegated colleagues of the next organizations: Partium Christian University (RO); University of Novi Sad Hungarian Language Teacher Training Faculty, Subotica (SRB), Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület (Cube Circle Talent Development Cultural

Association, HU); Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Central European Studies (SK); IAL Toscana (I), Eszterhazy Károly Catholic University (HU). At this event, 95 presentations of 126 participants from 5 countries were published in 8 sections.

Keywords: creativity, conference

Disciplines: psychology, pedagogy

Mező Katalin (2022): Beszámoló a „Kreativitás – Elmélet és gyakorlat” konferenciáról. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 75-78.

[DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.75](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2022.4.75)

Öt ország (Magyarország, Olaszország, Szerbia, Szlovákia és Románia) tehetségsegítésben együttműködő partnerei összefogásával, segítségével 2022. december 9.-

én került megrendezésre a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022) Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencia (1. ábra).

1. ábra: a *Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022) Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencia* PR képe. Forrás: www.kpluszf.com

CREATIVITY - Theory and Practice (2022)
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY ONLINE CONFERENCE
Deadline of Registration: 30 Nov 2022
E-Conference: 9 Dec 2022

KREATIVITÁS - Elmélet és gyakorlat (2022)
NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS ONLINE KONFERENCIA
A regisztráció határideje: 2022. Nov. 30.
E-konferencia: 2022. Dec. 9.

Organizers/Szervezők:
K+F STÚDIÓ Kft.
www.kpluszf.com

Konstantin Filozofia Egyetem,
Nitra - Közép-európai Tanulmányok Kara

ial
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY ONLINE CONFERENCE

Partiumi Keresztény Egyetem

ELŐZMÉNYSZERES
KÖZÖSSÉGI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
MAGYARORSZÁGI KONFERENCIA
PROJEKTUM MELLÉKLETÉNEK MEGVALÓSÍTÁSÁRA BUDAPESTI SZÉKHAVONALON

KOCKA KÖR
www.kockakor.hu

100%
CREATIVITY

Be Creative!

Journals: OxIPO Artificial Intelligence Psychology & Warfare Folyóiratok: OxIPO Mesterséges intelligencia Lélektan és hadviselés

Magyarország Olaszország Románia Szlovákia Szerbia

A nemzetközi rendezvény főszervezője:
Mező, Katalin (PhD, K+F Stúdió Kft.,
Magyarország).

A társszervezők köre:

Gál Katalin (PhD, Partiumi Keresztény
Egyetem, Románia),

Horák Rita (PhD, Prof., Újvidéki Egye-
tem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar,
Szabadka, Szerbia),

Mező Ferenc (PhD, Kocka Kör Tehet-
séggondozó Kulturális Egyesület, Magyar-
ország),

Nagy Lehoczky Zsuzsa (PhD, Kon-
stantin Filozófus Egyetem, Nyitra, Közép-
európai Tanulmányok Kara, Szlovákia),

Pusztai Gabriella (Dott.ssa., IAL
Toscana, Olaszország),

Révész László (PhD, Eszterházy Károly
Katolikus Egyetem, Magyarország).

A konferencián 126 fő részvételével 95
prezentáció bemutatására került sor (63
előadás szóban hangzott el, 32 esetben

pedig e-poszterprezentációról volt szó). A
prezentációk közzétételét hat szóbeli és két
poszterszekció tette lehetővé (2. ábra).

A hat, szóbeli prezentációkat magába
foglaló szekció vezetői a következők vol-
tak:

Borbélyné Bacsó Viktória (PhD),

Mező Ferenc (PhD),

Mező Katalin (PhD),

Nemes Magdolna (PhD),

Olteanu Lucian Liviusz (PhD),

Simó Ferenc Zoltán (Dr., LL.M.).

Tudománysegítő, önzetlen közreműkö-
désüket ezúton is köszönjük!

A konferencia összefoglalóját, program-
ját és absztraktjait a „Kreativitás – Elmélet
és Gyakorlat (2022)” című e-kiadvány (3.
ábra) foglalja össze (Mező, 2022), ami in-
gyenesen elérhető 2022 december 15-től az
alábbi linken:

[http://www.kpluszf.com/assets/docs/B
OOK/eBOOK_KEGY_2022.pdf](http://www.kpluszf.com/assets/docs/B
OOK/eBOOK_KEGY_2022.pdf)

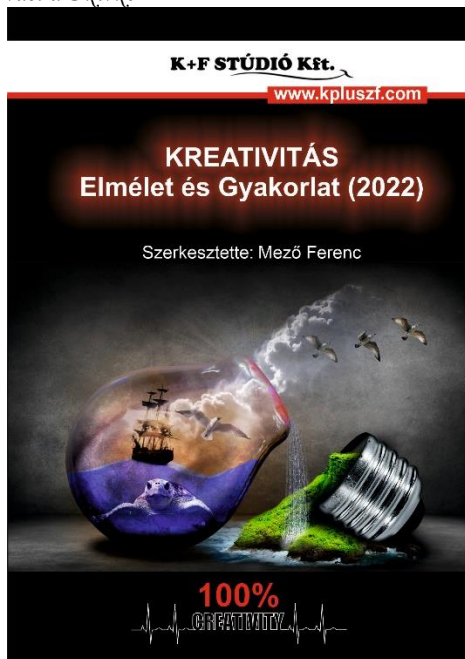
2. ábra: A „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022) Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia
számokban. Forrás: a Szerző

CREATIVITY - Theory and Practice (2022)
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY ONLINE CONFERENCE
Deadline of Registration: 30 Nov 2022
E-Conference: 9 Dec 2022

KREATIVITÁS - Elmélet és gyakorlat (2022)
NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS ONLINE KONFERENCIA
A regisztráció határideje: 2022. Nov. 30.
E-konferencia: 2022. Dec. 9.

3. ábra: a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” című e-kiadvány borítója. Forrás: a Szerző

4. ábra: a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” konferencián történő részvételről szóló igazolás mintája. Forrás: a Szerző

	
RÉSZVÉTELI IGAZOLÁS	CERTIFICATE OF PARTICIPATION
Igazoljuk, hogy	This certifies that
XY	
részt vett a	has participated in the
<i>KREATIVITÁS – ELMÉLET ÉS GYAKORLAT (2022)</i> Nemzetközi Interdiszciplináris Online Konferencián 2022. december 9-én	<i>CREATIVITY – THEORY AND PRACTICE (2022)</i> International Interdisciplinary Online Conference on 9 December, 2022.
Szervezők (ABC rendben):	Organisers (in alphabetical order):
IAL Toscana (IT) K+F Stúdió Kft. (HU) Kocka Kör Tehetséggyógyító Kulturális Egyesület (HU) Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra, Közép-európai Tanulmányok Kara (SK) Partiumi Keresztény Egyetem (RO) Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (RS)	
A prezentáció címe:	Title of the presentation is
.....	
Mező Katalin (Ph.D.) a konferencia bizottságának titkára Ügyvezető igazgató, K+F Stúdió Kft.	Katalin Mező (Ph.D.) Secretary of the Conference Committee Executive Director, R&D Studio Ltd.
Debrecen, 2022. December 9.	Debrecen, 9 December 2022

A résztvevők angol és magyar nyelvű igazolást kaptak a konferencián való részvételükről (4. ábra), mely tartalmazta a rendezvény és a prezentáció adatait is

E rendezvény folytatásaként, a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2023)” konferencia 2023. decemberében fog megvalósulni, amire ezúton is tisztelettel várjuk az érdeklődőket, előadókat. Regisztrálni 2023. októberétől lehet majd a K+F Stúdió Kft. www.kpluszf.com oldalán keresztül.

Irodalom

Mező Ferenc (2022): Beszámoló a „Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)” Konferenciáról – Report about the „Creativity – Theory And Practice (2022)” Conference. In: Mező Ferenc (Szerk.): *Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat (2022)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen. URL:

http://www.kpluszf.com/assets/docs/BOOK/eBOOK_KEGY_2022.pdf

**BESZÁMOLÓ A „TANULÁS ÉS TÁRSADALOM”
INTERDISZCIPLINÁRIS NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRÓL**

Szerző:

Mező Ferenc (Ph.D.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Szerző e-mail címe:

ferenc.mezo1@gmail.com

Lektorok:

Szabóné Balogh Ágota (Ph.D.)
Gál Ferenc Egyetem

Kelemen Lajos (Ph.D.)
Okoskocka Kft.

és további két anonim lektor...

Absztrakt

A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencia 2022. november 10-12-én valósult meg az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen (Eger, Magyarország). A rendezvény és a MEC_SZ_141117 számú projekt az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a MEC_SZ_21 pályázati program finanszírozásában valósult meg. Jelen tanulmány összefoglalja a konferencia történéseit.

Kulcsszavak: tanulás, társadalom, konferencia

Diszciplinák: pszichológia, pedagógia

Abstract

REPORT ABOUT THE "LEARNING AND SOCIETY" INTERDISCIPLINARY INTERNATIONAL CONFERENCE (2022)

The "Learning and Society" Interdisciplinary International Conference was realized at the Eszterhazy Károly Catholic University (Eger, Hungary), on November 10-12, 2022. This event and the Project MEC_SZ_141117 has been implemented with the support provided by the Ministry of Innovation and Technology of Hungary from the National Research, Development and Innovation Fund, financed under the MEC_SZ_21 funding scheme. The present study summarises the happens of this conference.

Keywords: learning, society, conference

Disciplines: psychology, pedagogy

Mező Ferenc (2022): Beszámoló a „Tanulás és Társadalom” interdiszciplináris nemzetközi konferenciáról. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2022/4. 79-109. DOI 10.35405/OXIPO.2022.4.79

A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencia 2022. november 10-12.-én került megrendezésre Egerben, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen, illetve az online térben (1. ábra).

1. ábra: a „Tanulás és Társadalom” konferencia nyitóképe. Forrás: a Szerző képgyűjteménye

TANULÁS ÉS TÁRSADALOM
INTERDISZCIPLINÁRIS NEMZETKÖZI KONFERENCIA
uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia

Eger, November 10-12, 2022
Project: MEC_SZ_21_141117
Társzervezők / Co-organizers:

DEBRECENI EGYETEM
KOCKA KÖR
ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
PÁZMÁNY KERESZTYÉN EGYETEM

LEARNING & SOCIETY
INTERDISCIPLINARY INTERNATIONAL CONFERENCE

Supporter: Támogató:

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT AND INNOVATION OFFICE (ERDŐKÖR)
PROJECT FINANCED FROM THE NRDI FUND
MOMENTUM OF INNOVATION

NEMZETI UTASÍTÁS, RESEARCH ÉS INNOVÁCIÓS IRODA (AKM)
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT
AZ INNOVÁCIÓ LEVELETE

A konferencia a MEC_SZ_141117 azonosító számú *MECENATURA* pályázat keretében lett megszervezve. A MEC_SZ_141117 számú projekt az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a MEC_21 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

A konferencia Szervező Bizottságának tagjait a 2. ábra mutatja be. A Szervező Bizottság összetételére jellemző, hogy szerepeltek benne hazai egyetemi, akadémiai bizottsági résztvevők, valamint külföldi egyetemek, hazai civil szervezet (PhD fokozattal rendelkező) delegáltjai, továbbá a doktoranduszokat, illetve az egyetemi hallgatótságot és adminisztrációt képviselő tagok. A Szervező Bizottság tagjai többnyire előadóként is szerepeltek a rendezvényen (Gál és Pásztor, 2022a-f; Gál, Pásztor és Tolnai, 2022a,b; Hanák, 2022a,b; Horák, 2022a,b; Kolmanová, 2022a,b; Lubinszki, 2022a,b; Lubinszki és Zsigmond-Heinzinger, 2022a,b; Mező F., 2022a-d; Mező K., 2022a,b; Molnár, 2022a,b; Nagy Lehoczky, 2022a,b; Nagyné Hegedűs, 2022a,b; Sáfrány, 2022a-c; Simó, 2022a,b; Szabadkai, 2022a,b; Szabóné Balogh, 2022a,b).

A konferencia címe egyben utal a témájára is: a tanulás társadalmi és a társadalom tanulásban betöltött szerepét, e két tényező kölcsönhatásait, vagy legalább e két faktor egyikének jellegzetességeit bemutató prezentációkra került sor a rendezvényen.

A tanulás és társadalom témakörök és kölcsönhatásuk multi- és interdiszcipliná-

ris érdeklődésre tartanak számot – e meglátás motiválta a szervezőket arra, hogy interdiszciplináris rendezvényt tegyenek elérhetővé. A tudományos sokszínűséget támasztja alá, hogy a három napos konferencián a neveléstudományi, pszichológiai és szociológiai prezentációk mellett gyógypedagógiai, filozófiai, jogi, orvostudományi, gazdaságtudományi, informatikai és egyéb bölcsészet-, természet-, sport- és művészettudományi témájú prezentációk is közzétételre kerültek a rendezvényen.

A nemzetközinek tervezett konferencián valóban sikerült különböző nemzetek kutatói, szakértői, hallgatói számára bemutatkozási és szakmai kapcsolatteremtési lehetőséget biztosítani. A 2. ábrán látható, hogy a Szervező Bizottság eleve öt ország (Cseh Köztársaság, Magyarország, Románia, Szlovákia, Szerbia) szakembereiből állt. Ezen kívül a prezentációkat tartó, illetve a közönség sorait alkotó (Magyarországon kívül, a Cseh Köztársaságból, az Egyesült Királyságból, Jordániából, Lengyelországból, Lettországból, Kínából, Nigériából, Romániából, Szerbiából, Szlovákiából bekapcsolódó) résztvevőkre is jellemző a nemzetközi összetétel.

A rendezvényre kb. 2,76-szor többen jelentkeztek (összesen: 331-en), mint ahány főre (120 főre) az eredetileg tervezve lett a MEC_SZ_141117 pályázatban. Százötvennégyen jelentek meg személyesen a rendezvényen, és százhetvenheten csatlakoztak online módon. Az örvendetesen nagy számú túljelentkezés miatt így a kon-

2. ábra: a „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencia Szervező Bizottsága. Forrás: a Szervező

TANULÁS ÉS TÁRSADALOM

INTERDISZCIPLINÁRIS NEMZETKÖZI KONFERENCIA

uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia

Eger, 2022. november 10-12. • MEC_SZ_21_141117

Szervező Bizottság

A Szervező Bizottság elnöke:

Mező Ferenc (Ph.D., Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)

A Szervező Bizottság tagjai (vezetéknév szerinti ABC-rendben):

- Gál Katalin (Ph.D., Partiumi Keresztény Egyetem, Románia)
- Hanák Zsuzsanna (Habil., Ph.D., Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- Horák Rita (Prof., Ph.D., Újvidéki Egyetem, Szerbia)
- Kelemen Lajos (Ph.D., Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület, Magyarország)
- Kormos Dénesné (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- Kolmanová, Simona (Habil., Ph.D., Károly Egyetem, Cseh Köztársaság)
- Lubinszki Mária (Ph.D., Miskolci Egyetem, Magyarország)
- Mező Katalin (Ph.D., Debreceni Egyetem, Magyarország)
- Nagy Lehoczky Zsuzsa (Ph.D., Konstantin Filozófus Egyetem, Szlovákia)
- Nagyné Hegedűs Anita (Ph.D., Szegedi Tudományegyetem, Magyarország)
- Sáfrány Judit (Dr., Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- Simó Ferenc (Dr. LLM., Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület, Magyarország)
- Szabadkai Vanda (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- Szabóné Balogh Ágota Márta (Ph.D., Gál Ferenc Egyetem, Magyarország)
- Varga Zsolt (Ph.D., Debreceni Egyetem, Magyarország)

ferencia megnyitója alkalmával elhangzott öt plenáris előadást követően összesen tizenhat szekcióban került sor százötvenhat prezentáció bemutatására, eszmecserére. A konferencia tehát az öt plenáris előadás és a százötvenhat szekció-, illetve poszter-prezentáció révén összesen százhatvanegy prezentáció bemutatását tette lehetővé. Az 1. táblázat szemlélteti a tervezett és a megvalósult értékeket.

A konferencia iránti nagy fokú érdeklődés magyarázata lehet egyrészt a Szer-

vező Bizottság által 2022. januárjától végzett szervező, népszerűsítő munka, másrészt a konferenciára történő figyelemfelkeltést és invitációt szolgáló megjelenések az alábbi lapokban és lapszámokban:

- a *Különleges Bánásmód* folyóirat 2022/1., 2022/2., 2022/3. számaiban,
- az *OxIPO* folyóirat 2022/1., 2022/2. és 2022/3. számaiban,
- a *Mesterséges intelligencia* folyóirat 2022/1. számában,
- a *Lélektan és hadviselés* folyóirat 2022/1. számában.

1. táblázat: A „Tanulás és Társadalom” konferencia számokban. Forrás: a Szerző

VÁLTOZÓ	TERVEZETT ÉRTÉK		MEGVALÓSULT ÉRTÉK
ORSZÁG (DB)	5	<	12
RÉSZTVEVŐ (FŐ)	120	<	331
SZEKCIÓ (DB)	10	<	16
PREZENTÁCIÓ (DB)	120	<	161

Ezekon kívül a rendezvény 2022. januárjától elérhető weboldala és az azon havi közreadott hírek is szerepet játszhattak a résztvevők érdeklődésének felkelésében (lásd 3. ábrát, valamint a MEC_SZ_141117 projekt weboldalát (Hír1-24):

<https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia>).

A konferencia programjának részletesebb bemutatása az 1. mellékletben olvasható, míg rövid áttekintése az alábbiakban látható:

2022. november 10.

12.00 órától: *Regisztráció*

12.45-13.00: *Köszöntő*

13.00-14.00 *Plenáris előadások*

14.00-16.00: *1-7. Szekciók*

16.00-18.00: *Poszter szekció*

és fakultatív programok

2022. november 11.

10.00-12.00: *8-11. Szekciók*

12.00-18.00: *Poszterszekció*

és fakultatív programok

17.00-18.30: *Tanulást Kutató Nemzetközi*

Hálózat ünnepélyes alakuló ülése

2022. november 12.

10.00-12.00: *12-15. Szekciók*

12.00-12.30: *A konferencia zárása*

A plenáris ülés előadói és témáik az alábbiak voltak (4. ábra):

Loboczky János (Prof., CSc): *Köszöntő* (Loboczky, 2022).

Mező Ferenc (Ph.D.): *Learning Problems from the Aspects of OxIPO Model of Learning / Tanulási problémák a tanulás OxIPO-modelljének aspektusából* (Mező, 2022a,b).

3. ábra: *A MEC_SZ_141117 projekt keretében megvalósuló konferencia weboldalának (magyar nyelvű) nyitóképe. Forrás: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia>*

4. ábra: Plenáris előadások a „Tanulás és Társadalom” konferencián 2022. november 10.-én. Felső sor: Loboczky János (Prof., CSc), Mező Ferenc (Ph.D.). Alsó sor: Hanák Zsuzsanna (Habil., Ph.D.), Kaposi Zsózsef (Habil., Ph.D.) és Mika János (Prof., CSc, DSc). Forrás: a Szerző képgyűjteménye

Hanák Zsuzsanna (Habil. Ph.D.): Problems and proposals-analysis of the situation of early school leaving in the Northern Hungary region / Problémák és javaslatok, azaz az iskolai lemorzsolódás helyzetének elemzése az Észak-Magyarország régióban (Hanák, 2022a,b)

Kaposi József (Habil., Ph.D.): Issues Concerning History Teaching and Education for Democracy in Hungary / A történelemtanítás és a demokráciára nevelés kérdései Magyarországon (Kaposi, 2022 a,b).

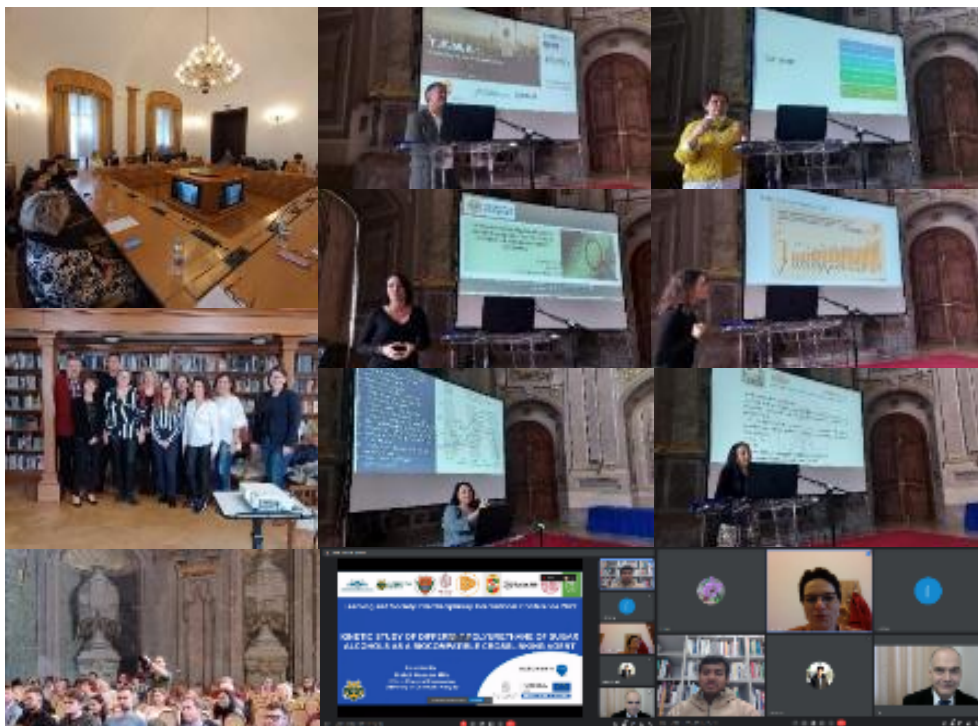
Mika János (Prof., CSc, DSc): Kompetencia elvárások képzés nélkül? (Ami az

ENSZ fenntartható fejlődési céljaiból kimaradt) / Competence requirements without education? (What is missing in the UN Sustainable Development Goals). Lásd: Mika (2022a,b).

A plenáris előadások után került sor a szekcióelőadásokra (5. ábra). A szekcióvezetői feladatokat a szervező bizottság tagjai látták el. Szekciók és szekcióvezetők:

1. (online) szekció. Időpontja: 2022.11. 10., 14.10-14.50. Az 1. szekció vezetői: Varga Zsolt (Ph.D.), valamint Simona Kolmanová (Habil., Ph.D.) volt.

5. ábra: Életképek a „Tanulás és Társadalom” konferencia szekcióiban folyó munkából. Forrás: a Szerző képgyűjteménye

2. (online) szekció. Időpontja: 2022.11.10., 14.10-16.00. A 2. szekció vezetője: Kelemen Lajos (Ph.D.) volt.

3. szekció. Időpont: 2022.11.10.,14.10-15.40). Szekcióvezetők: Simó Ferenc Zoltán (Dr. LLM) és Mező Katalin (Ph.D.) voltak.

4. szekció. Időpontja: 2022.11.10.,14.10-16.00). A szekció vezetői: Gál Katalin (Ph.D.), illetve Hanák Zsuzsanna (Habil. Ph.D).

5. szekció. Időpont:2022.11.10., 14.10-16.00). A szekcióvezetők neve: Lubinszki Mária (Ph.D.) és Sáfrány Judit (Drs).

6. szekció. Időpont: 2022.11.10.,14.10-16.00. A 6. szekciót vezette: Nagyné Hegedűs Anita (Ph.D.), illetve Szabóné Balogh Ágota Márta (Ph.D).

7. szekció. Időpont: 2022.11.10., 14.10-15.40. A szekció vezetői: Mező Ferenc (Ph.D.) és Kelemen Lajos (Ph.D.).

8. (online) szekció. Időpontja: 2022.11.11., 10.00-10.50. A szekció vezetői: Simó

Ferenc Zoltán (Dr. LL.M.), illetve Mező Katalin (Ph.D.) volt.

9. (online) szekció. Időpontja: 2022.11.11., 10.00-12.00. Szekcióvezető: Horák Rita (Prof., Ph.D.).

10. szekció. Időpont: 2022.11.11., 10.00-12.00. A szekció vezetője Gál Katalin (Ph.D.), illetve Nagy Lehoczky Zsuzsa (Ph.D.) volt.

11. szekció. Időpontja: 2022.11.11., 10.00-12.00. A 11. szekció vezetői: Nagyné Hegedűs Anita (Ph.D.) és Hanák Zsuzsanna (Habil. Ph.D.) voltak.

12. (online) szekció. Időpont: 2022.11.12., 10.00-11.20. A 12. szekció vezetője Kelemen Lajos (Ph.D.) és Sáfrány Judit (Drs.) volt.

13. (online) szekció. Időpont: 2022.11.12., 10.00-11.10. Szekcióvezető: Nagy Lehoczky Zsuzsa (Ph.D.).

14. szekció. Időpont: 2022.11.12., 10.00-11.10. A szekció vezetői feladatot ellátta: Simona Kolmanová (Habil., Ph.D.) és Lubinszki Mária (Ph.D.).

15. szekció. Időpont: 2022.11.12., 10.00-11.30. Szekcióvezetők: Horák Rita (Prof., Ph.D.) és Szabóné Balogh Ágota Márta (Ph.D.).

16. (poszter)szekció. Időpont: 2022.11.10-2022.11.12. között voltak közzétéve a poszterprezentációk. A szekció felelőse: Mező Ferenc (Ph.D.).

A konferencián a vezető oktatói, kutatói kör mellett doktoranduszhallgatók, egyetemi hallgatók és pedagógusok is szerepelhettek prezentációikkal. Ez lehetővé tette egyrészt a különböző generációk, másrészt

a kutatók és a pedagógiai gyakorlatban dolgozó szakemberek közötti tapasztalat- és eszmecserét. A hallgatók bevonását különben a Mecenatúra pályázat felhívása is preferálta.

A plenáris és szekcióelőadások mellett Eger kulturális programkínálata várta a szabad időszakokban a résztvevőket. Az Eszterházy Károly Egyetem Líceumnak nevezett épületében (ami a konferenciának is helyt adott) a résztvevők számára ingyenesen látogatható volt a Csillagászati Torony, amiben Ujfaludi László (Prof. CSc) és Murányi Zoltán (Ph.D.) kínált természettudományos bemutató foglalkozásokat, csillagászati előadást és planetáriumi bemutatót (6. ábra).

A rendezvény második napján került sor a Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat (International Learning Research Network, ILEARN). E hálózat célja a tanuláskutatás (például: tanulásdiagnosztika és -fejlesztés, -támogatás, a tanulási környezet vagy a tanulást segítő eszközök kutatása és innovációja) terén való nemzetközi együttműködés koordinálása, elősegítése (7. ábra). Tekintve, hogy a Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat a megalakulásról szóló szándék kinyilvánításakor még önálló jogi személyiséggel nem rendelkező civil szerveződésnek tekinthető, szükségessé vált egy inkubátor szervezet bevonása. Inkubátor szervezetként az alapítók (a Szervező Bizottság tagjai) a Kocka Kör Tehetség-gondozó Kulturális Egyesületet (Web: www.kockakor.hu) jelölték meg.

6. ábra: Ujfaludi László professzor úr csillagászati előadása a „Tanulás és Társadalom” konferencia kísérő programja volt 2022. november 11.-én. Forrás: a Szerző képgyűjteménye

7. ábra: A „Tanulás és Társadalom” Konferencián 2022. november 11.-én megalakult International Learning Research Network (Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat) logója. Forrás: a Szerző képgyűjteménye

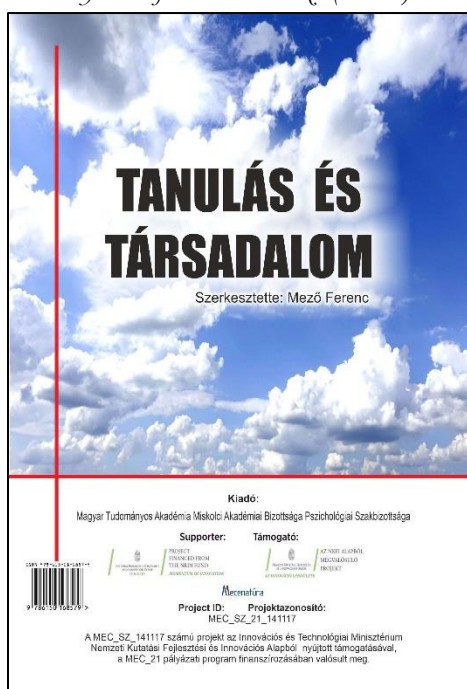

A rendezvényről szóló beszámoló a *Különleges Bánásmód* folyóirat 2022/4., és az *OxIPO* folyóirat 2022/4., a *Mesterséges intelligencia* folyóirat 2022/2., a *Lélektan és had-*

viselés folyóirat 2022/2., valamint az *Új Köznevelés* 2023. januári számában, valamint a rendezvény fent említett honlapján kerül közzétételre. A konferencia történéseit

rögzíti továbbá a MEC_SZ_141117 projekt keretében publikálásra került „Tanulás és társadalom” című e-kiadvány is (8. ábra, lásd: Mező, 2022e). A projekt weboldalán keresztül elérhető kisfilm is e konferenciának állít emléket.

8. ábra: a „Tanulás és társadalom” című kiadvány borítója. Forrás: Mező (2022e)

Összefoglalás

A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencia (Eger, 2022. november 10-12) háromszáznál több résztvevőnek adott ingyenes lehetőséget a tudományos eszmecserére. A rendezvény szervezői a jövőben periodikus jelleggel szeretnék a konferenciát megismételni.

Köszönetnyilvánítás

A szervezők nevében ezúton is köszönjük az előadók és a közönség aktív részvételét, a szervezésben közreműködő kollegák segítségét és az *Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból* nyújtott támogatását (pályázati azonosító: a MEC_SZ_141117).

Irodalom:

- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022a): *Az ezüst gazdaság érmelléki esettanulmánya*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022b): Iskolai lemorzsolódás. Partiumi esettanulmányok. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 247-248. o.
- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022c): *Iskolai lemorzsolódás. Partiumi esettanulmányok*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022d): Az ezüst gazdaság érmelléki esettanulmánya. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 248. o.

- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022e): *Társadalmi vállalkozások Bihar megyében. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián* (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Gál Katalin és Pásztor Rita (2022f): *Társadalmi vállalkozások Bihar megyében.* In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom.* Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 248-249. o.
- Gál Katalin, Pásztor Rita és Tolnai Tímea-Katalin (2022a): *Roma életképek Biharban.* A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Gál Katalin, Pásztor Rita és Tolnai Tímea-Katalin (2022b): *Roma életképek Biharban.* In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom.* Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 249. o.
- Hanák Zsuzsanna (2022a): *Problems and pro-posals-analysis of the situation of early school leaving in the Northern Hungary region / Problémák és javaslatok, azaz az iskolai lemorzsolódás helyzetének elemzése az Észak-Magyarország régióban.* A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott plenáris előadás.
- Hanák Zsuzsanna (2022b): *Problémák és javaslatok, azaz az iskolai lemorzsolódás helyzetének elemzése az „Észak-Magyarország” régióban.* In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom.* Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 253. o.
- Horák Rita (2022a): *Környezetvédelem a szerbiai oktatásban.* A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Horák Rita (2022b): *Környezetvédelem a szerbiai oktatásban.* In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom.* Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 71-80. o.
- Kaposi József (2022a): *Issues Concerning History Teaching and Education for Democracy in Hungary / A történelemtanítás és a demokráciára nevelés kérdései Magyarországon.* A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Kaposi József (2022b): *Issues Concerning History Teaching and Education for Democracy in Hungary.* In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom.* Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 81-92. o.
- Kolmanová, Simona (2022a): *A V4-es hungarológiák együttműködési lehetőségei egy transzlatológiai projekt tükrében.* A „Ta-

- nulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Kolmanová, Simona (2022b): A V4-es hungarológiai együttműködési lehetőségei egy transzlatológiai projekt tükrében. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 269. o.
- Loboczky János (2022): *Köszöntő*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott plenáris előadás.
- Lubinszki Mária (2022a): *Megküzdési stratégiák fejlesztése és mentális egészségvédelem a leendő pedagógusoknál*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Lubinszki Mária (2022b): Megküzdési stratégiák fejlesztése és mentális egészségvédelem a leendő pedagógusoknál. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 278. o.
- Lubinszki Mária és Zsigmond-Heinzinger Száva (2022a): *Innovatív kompetenciafejlesztő módszerek a vállalkozásoktatásban*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Lubinszki Mária és Zsigmond-Heinzinger Száva (2022b): Innovatív kompetenciafejlesztő módszerek a vállalkozásoktatásban. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 279-280. o.
- Mező Ferenc (2022a): *Learning Problems from the Aspects of OxIPO Model of Learning / Tanulási problémák a tanulás OxIPO-modelljének aspektusából*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott plenáris előadás.
- Mező Ferenc (2022b): Tanulási problémák a tanulás OxIPO-modelljének aspektusából / Learning problems from the aspect of OxIPO model of learning. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 175-185. o.
- Mező Ferenc (2022c): *T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Mező Ferenc (2022d): T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Aka-

- démia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 285. o.
- Mező Ferenc (Szerk.)(2022e): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc. ISBN 978-615-01-6857-9 URL: <https://drive.google.com/file/d/1Tn8pVOVWfIdMBWmeH4fCcuwbMKzZpkel/view>
- Mező Katalin (2022a): *A köznevelésben résztvevő sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók létszámának alakulása az elmúlt évtizedben*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Mező Katalin (2022b): *A köznevelésben résztvevő sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók létszámának alakulása az elmúlt évtizedben*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 285-286. o.
- Mika János (2022): *Kompetencia elvárások képzés nélkül? (Ami az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiból kimaradt) / Competence requirements without education? (What is missing in the UN Sustainable Development Goals)*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott plenáris előadás.
- Mika János (2022b): *Kompetencia elvárások képzés nélkül? (Ami az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiból kimaradt) / Competence requirements without education? (What is missing in the UN Sustainable Development Goals)*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 287-288. o.
- Molnár Dorka (2022a): *A mese és a beavatási szertartások kapcsolata a magyar népi varázsmesékben*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Molnár Dorka (2022b): *A mese és a beavatási szertartások kapcsolata a magyar népi varázsmesékben*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 290. o.
- Nagy Lehoczy Zsuzsa (2022a): *Térszemlélet fejlesztés a matematika órákon 11 éves gyerekek körében*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Nagy Lehoczy Zsuzsa (2022b): *Térszemlélet fejlesztés a matematika órákon 11 éves gyerekek körében*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 292. o.

- Nagyné Hegedűs Anita (2022a): *Az énbátékonyosság, mint erőforrás*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Nagyné Hegedűs Anita (2022b): Az énbátékonyosság, mint erőforrás. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 292-293. o.
- Sáfrány Judit (2022a): *Krízis, pszichés zavarok és teljesítmény – fókuszban a serdülőkor*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Sáfrány Judit (2022b): *Krízisen innen és túl – serdülőkori pszichés zavarok a megváltozott élethelyzetben*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 195-213. o.
- Sáfrány Judit (2022c): *Krízis, pszichés zavarok és teljesítmény – fókuszban a serdülőkor*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 300. o.
- Simó Ferenc Zoltán (2022a): *Abortion: an endless interdisciplinary debate*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Simó Ferenc Zoltán (2022b): *Abortion: an endless interdisciplinary debate*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 310. o.
- Szabadkai Vanda (2022a): *Szülők és pedagógusok óvoda-iskola átmenettel kapcsolatos nézetei*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Szabadkai Vanda (2022b): *Szülők és pedagógusok óvoda-iskola átmenettel kapcsolatos nézetei*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 312. o.
- Szabóné Balogh Ágota (2022a): *Mesterséges intelligencia az oktatásban / Artificial intelligence in education*. A „Tanulás és Társadalom” Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencián (Eger, 2022. november 10-12.) elhangzott előadás.
- Szabóné Balogh Ágota (2022b): *Mesterséges intelligencia az oktatásban / Artificial intelligence in education*. In Mező Ferenc (Szerk.): *Tanulás és társadalom*. Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága Pszichológiai Szakbizottsága, Miskolc, 314-315. o.

Webhírek:

Hír-1 (2022. január):

„Tanulás és társadalom” interdiszciplináris nemzetközi konferencia (2022)

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/h01h-tanulas-es-tarsadalom-interdiszciplinaris-nemzetkozi-konferencia-2022>

Hír-2 (2022. február):

A Tanulás és a társadalom interdiszciplináris nemzetközi konferencia (2022) szervező bizottságának bemutatása

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/a-tanulas-es-a-tarsadalom-interdiszciplinaris-nemzetkozi-konferencia-2022-szervezobizottsaganak-bemutatasa>

Hír-3 (2022. március):

A Tanulás és a társadalom interdiszciplináris nemzetközi konferencia (2022) szervezőbizottságának szabályzata

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/a-tanulas-es-a-tarsadalom-interdiszciplinaris-nemzetkozi-konferencia-2022-szervezobizottsaganak-szabalyzata>

Hír-4 (2022. április):

A „Tanulás és társadalom” konferencia tervezett szekciói

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/a-tanulas-es-tarsadalom-konferencia-tervezett-szekcioi>

Hír-5 (2022. május):

A „Tanulás és társadalom” konferencia tervezett szekciói, szekció leírásai

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/a-tet-konferencia-tervezett-szekcioi-szekcio-leirasai>

Hír-6 (2022. június):

Tanuláskutató nemzetközi hálózat alapításának terve

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/tanulaskutato-nemzetkozi-halozat-alapitasanak-terve>

Hír-7 (2022. július):

„Tanulás és társadalom (2022)” konferencia tervének áttekintése

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/tanulas-es-tarsadalom-2022-konferencia-tervenek--attekintese>

Hír-8 (2022. augusztus):

„Tanulás és társadalom (2022)” konferencia. Jelentkezzen be ön is!

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/tanulas-es-tarsadalom-2022-konferencia-jelentkezzen-be-on-is>

Hír-9 (2022. szeptember):

Jelentkezzen be Ön is a Tanulás és társadalom (2022) konferenciára 2022. Október 30-ig!

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/jelentkezzen-be-on-is-a-tanulas-es-tarsadalom-2022-konferenciarra-2022-oktober-30-ig>

Hír-10 (2022. október):

Program és absztrakt

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/program-es-absztrakt>

Hír-11 (2022. november):

Összefoglaló a „Tanulás és társadalom” konferenciáról

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/osszefoglalo-a-tanulas-es-tarsadalom-konferenciarol>

Hír-12 (2022. december):

A „Tanulás és társadalom” konferencia és a mec_sz_141117 projekt zárása

URL: <https://uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia/a-tanulas-es-tarsadalom-konferencia-es-a-mecs141117-projekt-zarasa>

Hír13-24: a Hír1-12 bejegyzés angol nyelvű verziói

1. Melléklet

A „Tanulás és Társadalom” programja

2022. November 10.

Helyszín: Eger, Eszterházy tér 1. (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem „Lyceum” épülete)

Place: Eger, Eszterházy tér 1. ("Lyceum" building of the Eszterházy Károly Catholic University)

PLENÁRIS ELŐADÁSOK / PLENARY PRESENTATIONS

Terem / Room: Díszterem

2022. Nov. 10. Szekcióvezető / Chairman: Mező Ferenc (PhD)

12.45-13.00	Loboczky János (Habil. PhD) Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottság alelnöke	Greetings / Köszöntő
13.00-13.15	Mező Ferenc (PhD)	Learning Problems from the Aspects of OxIPO Model of Learning / Tanulási problémák a tanulás OxIPO-modelljének aspektusából

13.15- 13.30	Hanák Zsuzsanna (Habil. Phd, Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottság Pszichológiai Szakbizottság elnöke)	Problems and proposals-analysis of the situation of early school leaving in the Northern Hungary region / Problémák és javaslatok, azaz az iskolai lemorzsolódás helyzetének elemzése az „Észak-Magyarország” régióban
13.30- 13.45	Kaposi József (Habil., PhD)	Issues Concerning History Teaching and Education for Democracy in Hungary / A történelemtanítás és a demokrácia nevelés kérdései Magyarországon
13.45- 14.00	Mika János (Prof., PhD)	Kompetencia elvárások képzés nélkül? (Ami az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiból kimaradt) / Competence requirements without education? (What is missing in the UN Sustainable Development Goals)

1. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 1ST (ONLINE)

2022. Nov. 10. Szekcióvezető / Chairmen: Varga Zsolt (PhD), Kolmanová, Simona (habil. PhD)

14.10- 14.20	Szaszkó Rita (PhD)	Direct and Indirect Intercultural Contacts in Foreign Language Learning
14.20- 14.30	Ahmed, Haseeb	Automation based Sustainable Chemical Reactor
14.30- 14.40	Milu, Mehdi Hassan	Kinetic Study of Different Polyurethane of Sugar Alcohols as A Biocompatible Crosslinking Agent
14.40- 14.50	Santos Silva, Lannara Natyelle	Ideation of the ZeroWaste App—A Mobile App to Support Food Waste Reduction

2. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 2ND (ONLINE)

2022. Nov. 10. Szekcióvezető / Chairman: Kelemen Lajos (PhD)

14.10-14.20	Ujvári Edit	A szociális tanulás óvodai nevelésbe való beépítése, megjelenése és célja a nevelési programok bemutatásán keresztül
14.20-14.30	Beck-Zaja Mónika (Drs)	Digitális kompetenciafejlesztés időskorban
14.30-14.40	Szabó Orsolya Edit (Drs)	A digitális kompetencia fejlesztése irodalom órán
14.40-14.50	Gyuris Pálma	A művészeti oktatás megújítása
14.50-15.00	Kertész Tamás és Thür Antal	Mozgás és fizikai mutatók összefüggései matematika műveltségterületen
15.00-15.10	Bajzáth Angéla és Bereczkiné dr. Záluszkai Anna (PhD)	Interkulturális kompetenciák fejlesztése a kisgyermeknevelők továbbképzésében
15.10-15.20	Sasné Venczel Ildikó	Így is lehet! - Egy tehetségprogram (utó)élete a gyakorlat oldaláról
15.20-15.30	Király Gabriella és Györkő Enikő (PhD)	Hiperaktív gyermekek tanulási sikertelenségének összefüggése a születési súllyal
15.30-15.40	Kocsis Lóránt Zsombor (Drs)	Az erdélyi magyarság gazdaságfejlesztési lehetőségei
15.40-15.50	Szigeti Mónika Veronika	Pedagógusok kiégés-szintjének összehasonlítása a COVID-19 pandémiát megelőző- és a pandémiás időszak között
15.50-16.00	Veréb Lilla	A pedagógusképzők és kompetenciáik

3. SZEKCIÓ / SECTION 3RD**Terem / Room: 112 (könyvtárterem)****2022. Nov. 10. Szekcióvezetők / Chairmen: Simó Ferenc Zoltán (Dr.LLM),
Mező Katalin (PhD)**

14.10- 14.20	Farkas Dávid	Princess Diana
14.20- 14.30	Joharchy Brigitta	The importance of play in the development of children with autism spectrum disorder
14.30- 14.40	Tóth Judit	The Measurement of 21st Century Skills and Competences in the Complex Source Analyzation Tasks of the Hungarian History Maturity Exam
14.40- 14.50	Zerényi Boglárka	Learning in different ways
14.50- 15.00	Cz. Tóth Csanád Benedek	Is Learning Undervalued?
15.00- 15.10	Tajti Emma	Why should context matter?
15.10- 15.20	Sirák Dominik	Coffee And Learning
15.20- 15.30	Tóth Boglárka	AI-generated art
15.30- 15.40	Simó Ferenc Zoltán (Dr. LLM)	Abortion: an endless interdisciplinary debate

4. SZEKCIÓ / SECTION 4TH**Terem / Room: Díszterem****2022. Nov. 10. Szekcióvezetők / Chairmen: Gál Katalin (PhD), Hanák
Zsuzsanna (Habil., PhD)**

14.10- 14.20	Boda Tamás	A zene pozitív hatása a tanulásra
-----------------	------------	-----------------------------------

14.20- 14.30	Budai Roland	Az olvasás népszerűségének csökkenése a modern világban
14.30- 14.40	Czirják Sára	Játékos tanulás és tanítás
14.40- 14.50	Hadas Melinda	Down-szindrómás gyermekek tanulási képességei
14.50- 15.00	Károlyi Viktória Éva	A pedagógus szerepe és feladata a szabad játéktevékenységben
15.00- 15.10	Kovács Anett	Bölcsődék népszerűsítése
15.10- 15.20	Szabó Panna	Csecsemő- és kisgyermeknevelők számának alakulása
15.20- 15.30	Valkó Zsuzsanna	Csecsemőhalálózás
15.30- 15.40	Vas Viktória	Játék a társadalomban
15.40- 15.50	Kocsis Krisztián	Az edzők szerepe a társadalomban
15.50- 16.00	Turcsányi Márk Kevin	Generációs különbségek

5. SZEKCIÓ / SECTION 5TH

Terem / Room: Kápolna (209)

2022. Nov. 10. Szekcióvezetők / Chairmen: Lubinszki Mária (PhD), Sáfrány Judit (Drs)

14.10- 14.20	Tóth Péter	Diszgráfia - írászavar
14.20- 14.30	Penyaskó Dávid	Zene a pszichológiában
14.30- 14.40	Sor Bánk	Problémák a történelem tanulásával és oktatásával
14.40- 14.50	Dávid Buda	Az iskola problémái a tanulók szemszögéből

14.50-15.00	Földesi Máté	Antibiotikum rezisztencia és társadalomra gyakorolt hatásai
15.00-15.10	Gémesi Barnabás	Az általános művészeti oktatás problémái
15.10-15.20	Bocsi Gergő	A sport jelentősége az oktatásban
15.20-15.30	Kolumbán Viktória	Tanulás a Covid-19 ideje alatt
15.30-15.40	Mándoki Réka	Az óvodaválasztás fontossága a szülők körében a különböző társadalmi háttérváltozók alapján
15.40-15.50	Czap Dalma	Komplex tanulási zavarok: Diszlexia, Diszgráfia, Diszkalkulia
15.50-16.00	Lubinszki Mária (PhD)	Megküzdési stratégiák fejlesztése és mentális egészségvédelem a leendő pedagógusoknál

6. SZEKCIÓ / SECTION 6TH

Terem / Room: 206 (egyetemi tárgyaló)

2022. Nov. 10. Szekcióvez./Chairmen: Nagyné Hegedűs Anita (PhD), Szabóné Balogh Ágota (PhD)

14.10-14.20	Kopasz Gáborné (Drs)	Tehetségdiagnosztika a Cigándi Járásban, a motiváció mérése, eredmények ismertetése
14.20-14.30	Hegedűsné Valkó Ildikó	A mi mesénk
14.30-14.40	Mulik Zoltán	Tourette-szindróma és a társadalom
14.40-14.50	Tóth Gréta	Különleges bánásmódot igénylő tanulók az oktatási rendszerben
14.50-15.00	Mezeiné Mohos Beatrix	Tegyünk azért, hogy ne legyen bullying!
15.00-15.10	Molnár Dóra	Szemléletformálás az iskolákban - felelős állattartás
15.10-15.20	Bajnok Zoltán Szabolcs	Online oktatás

15.20- 15.30	Bíró Rebeka	Német tárgyalási kultúra bemutatása a társadalom szolgálatában
15.30- 15.40	Bubenkó Beatrix	Okoseszközök használata kisgyermekkorban
15.40- 15.50	Demeter Ambrus	Tanulni vagy sportolni? Kizárja egymást a kettő?
15.50- 16.00	Lovász Csenge	Kiközösítés az általános iskolákban

7. SZEKCIÓ / SECTION 7TH

Terem / Room: 212

2022. Nov. 10. Szekcióvezetők / Chairmen: Mező Ferenc (PhD), Kelemen Lajos (PhD)

14.00- 14.10	Kurmai Panna	Szemét vagy hulladék? - A környezettudatosság tanulása egy életen át
14.10- 14.20	Katona Karina	Klímaváltozás
14.20- 14.30	Kiss Tímea	A tankötelezettség felső korhatárának hatása a foglalkoztatottságra
14.30- 14.40	Misák Máté	A mobiltelefon, mint társadalmi és tanulási probléma
14.40- 14.50	Szabó Márk	TikTok függőség a fiatalok köreiben
14.50- 15.00	Szepesi Ádám	Biogazdálkodás
15.00- 15.10	Úri Eszter	Nyelvtanulás és annak hiánya a szocializmusban
15.20- 15.30	Árvai Máté	Kommunikáció a labdarúgásban
15.30- 15.40	Dávid Levente	A Bükkábrány Önkormányzatánál végzett turisztikai tevékenység, illetve a Bükkalja Térség ökoturizmusa
15.40- 15.50	Bencze Karolina Anna	Abortusz
15.50- 16.00	Tóta Tamás Róbert	Az Amerikai Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi háború

8. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 8TH (ONLINE)

2022. Nov. 11. Szekcióvezető / Chairman: Simó Ferenc (Dr. LL.M), Mező Katalin (PhD)

10.00-10.10	Birescu, Mihaela (PhD)	Kindergarten class management techniques for a better transition from preschool to school
10.10-10.20	Abdullah, Masuk; Kushwaha, Kartick and Singh, Karan	REAL – Realtime Education with Advanced LED
10.20-10.30	Rakib, Mohammad Raihan Uddin	Development of PLC based Irrigation System For Farmers
10.30-10.40	Mező Péter	Computer Aided Design
10.40-10.50	Zakota Zoltán és Ardelean Tímea Krisztina	Civil társadalmi intézmények szerepvállalása az oktatásban

9. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 9TH (ONLINE)

2022. Nov. 11. Szekcióvezető / Chairman: Horák Rita (Prof., PhD)

10.00-10.10	Darvay Sarolta (PhD)	Természettudományos felfedezés a bölcsődében
10.10-10.20	Ács-Bíró Adrienn (PhD)	PANDÉMIA - DIGITALIZÁCIÓ - KÉPESSÉGPROFIL. A paradigmaváltás lehetőségei és veszélyei a (börtön)oktatásban
10.20-10.30	Bábosik Zoltán (PhD)	Munkamánia, mint a szükségletrendszer beszükülésének egyik fajtája
10.30-10.40	Kovácsné dr. Duró Andrea Mária (PhD)	Szakmatanár szakos hallgatók tapasztalatai a tanórai kommunikációról
10.40-10.50	Bilisánczki Márk	A mesterséges intelligencia és az e-learning

10.50-11.00	Schmidt-Tóth Rita	A COVID-19 vírusbetegség "hozádeka" a digitális pedagógiában
11.00-11.10	Schuller Péterné Fülep Katalin	Te is lehetsz úrutazó! Hernádnémeti iskolások a világűrben
11.10-11.20	Hankovszki András Dávid	Az egészségügyi ellátórendszerrel való elégedettség felmérése a hazai szív- és érrendszeri betegségben szenvedő lakosság körében
11.20-11.30	Pataki Jenifer	Az emlő-, méhnyak- és vastagbélszűrésen való részvétel előfordulási gyakorisága, illetve a részvétel háttérben álló tényezők vizsgálata a hazai diabéteszes lakosság körében
11.30-11.40	Kiss-Kovács Renáta	Reflexióértelmezések a Reflexiós műveltség modell megközelítéséből
11.40-11.50	Bujdosó Judit	A német mint idegen nyelv helyzete a magyar közoktatásban
11.50-12.00	Sántha Ágnes (PhD)	Fő a mértékletesség! Fél évezredes egészségtanácsok fiataloknak

10. SZEKCIÓ / SECTION 10TH

Terem / Room: 214

2022. Nov. 11. Szekcióvezetők / Chairmen: Gál Katalin (PhD), Nagy Lehoczky Zsuzsa (PhD)

10.00-10.10	Cziomer, Marcin Jan (PhD)	Art Education for Kindergarten and Early Educations Students in Poland. Perspective, development, solutions
10.10-10.20	Kenyeres Attila Zoltán (PhD)	Vampires and witches: Teaching the history of the Carpathian Basin through examples of media manipulation at the University of Pittsburgh - A Fulbright Scholarship Case Study
10.20-10.30	Harsányiné Petneházi Ágnes, Kós Nóra és Lestyán Erzsébet (PhD)	A motiváció szerepe a differenciált oktatásban
10.30-10.40	Nagy Lehoczky Zsuzsa (PhD)	Térszemlélet fejlesztés a matematika órákon 11 éves gyerekek körében

10.40-10.50	Túri Szilvia	Tanulási stílus
10.50-11.00	Sebestyén Krisztina (PhD)	Milyen idegen nyelvet tanultak a Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei középiskolások általános iskolában?
11.00-11.10	Hegedűs Roland (PhD)	BTMN kategórián belüli teljesítménykülönbségek
11.10-11.20	Dobák Dóra és Hegedűs Roland (PhD)	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai helyzetben
11.20-11.30	Mády Réka és Hegedűs Roland (PhD)	A 7. osztályos tanulók biológiával kapcsolatos szóasszociációi
11.30-11.40	Demeter Zsuzsa	A jövő gyógypedagógus és tanító társadalmának hozzáállása a mesterséges intelligencia (MI) használatához
11.40-11.50	Bíró Gyula	Egy multidiszciplináris tantárgy margójára... - etika tantárgy a köznevelés és pedagógusképzés gyakorlatában
11.50-12.00	Szepesi Ádám	Biogazdálkodás

11. SZEKCIÓ / SECTION 11TH

Terem / Room: 206 (egyetemi tárgyaló)

2022. Nov. 11. Szekcióvez. / Chairmen: Nagyné Hegedűs Anita (PhD) és Hanák Zsuzsa (Habil.,PhD)

10.00-10.10	Ujfaludi László (CSc)	Eszterházy Károly európai formátumú egyetem-terve – az Érseki Könyvtár csillagászati gyűjteményének tükrében
10.10-10.20	Fest Sarolta (Prof., PhD) és Kovács-Vida Júlia	Az általános iskolás diákok egészségmagatartásának vizsgálata
10.20-10.30	Nagyné Dr. Hegedűs Anita (PhD)	Az énhatékonyság, mint erőforrás
10.30-10.40	Kolmanová, Simona (Habil., PhD)	A V4-es hungarológiai együttműködési lehetőségei egy transzlatológiai projekt tükrében

10.40-10.50	Jakab Nóra	Örökölt Jövő
10.50-11.00	Patkó Zoárd	Amiről többet kéne beszélni
11.00-11.10	Váradi Loretta	Gyermek születési támogatások
11.10-11.20	Széplaki Ildikó	Összefüggés vizsgálat az általános testnevelésben résztvevő hallgatók életcéljai és neme között
11.20-11.30	Varga Gabriella	Az infláció
11.30-11.40	Tóth Ágoston	Erdőirtás a Kárpátokban
11.40-11.50	Pántya Barnabás	Mentsük meg a méheket
11.50-12.00	Nyitrai Gergő	Digitalizáció hatása az oktatásra

**TANULÁST KUTATÓ NEMZETKÖZI HÁLÓZAT ÜNNEPÉLYES
ALAKULÓ ÜLÉSE**

**THE CEREMONIAL FOUNDING MEETING OF THE
INTERNATIONAL LEARNING RESEARCH NETWORK**

Terem / Room: 206 (egyetemi tárgyaló)

2022. Nov. 11. Szekcióvez. / Chairman: Mező Ferenc (PhD)

17.00-18.30

12. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 12TH (ONLINE)

**2022. Nov. 12. Szekcióvezetők / Chairmen: Kelemen Lajos (PhD), Sáfrány
Judit (Drs)**

10.00-10.10	Bordás Andrea (PhD) és Kelemen Henrietta	A család képe a romániai 4. osztályos magyar és román anyanyelv tankönyvekben
-------------	---	---

10.10-10.20	Kovács Írisz (Drs)	Oktatáspolitikai Katalóniában: A nyelvi merítés modellje
10.20-10.30	Kohári Róbertné Niki	Mese és a digitalizáció
10.30-10.40	Gönczi András	Az internetfüggőség
10.40-10.50	Négyesi Péter	A MOOC adaptív tanulással, gamifikációval és kiterjesztett valósággal történő fejlesztésének hatásai
10.50-11.00	Tóth Dalma	The narrative organisation of social representations
11.00-11.10	Németh Zsófia	The Real Beauty Campaign
11.10-11.20	Bernhardt Renáta (PhD)	Mantle of the Expert Method in Kindergarten Teacher Training

13. SZEKCIÓ (ONLINE) / SECTION 13TH (ONLINE)

2022. Nov. 12. Szekcióvez./Chairmen: Nagy Lehoczky Zsuzsa (PhD)

10.00-10.10	Koltai Zoltán (Habil., PhD)	Egy sikeres kooperáció tapasztalatai. Falu- és tanyagondnoki képzés a Pécsi Tudományegyetemen
10.10-10.20	Lakatos Artur (PhD)	A pénzügyi műveltség (financial literacy) hiánya és az ebből fakadó visszaélések
10.20-10.30	Szentes Erzsébet (Dr.) és Horváth Zsófia Irén (PhD)	Tanulástól tanításig: a tanítási szándék vizsgálata I. éves tanárképzős hallgatók körében
10.30-10.40	Simándi Szilvia (PhD)	Fiatalok az idősekért - idősektől tanulás
10.40-10.50	Albert-Lőrincz Csanád (Habil., PhD)	A Big Data elemzések lehetőségei a társadalomtudományokban
10.50-11.00	Tajtiné Lesó Györgyi (Drs)	Öndefiníció fejlesztésének támogatása az iskolai pályaaorientációs munkában
11.00-11.10	Deák Enikő (Drs)	Gyermekvédelmi rendszerben nevelkedők továbbtanulási perspektívái

14. SZEKCIÓ / SECTION 14TH**Terem / Room: 206 (egyetemi tárgyaló)****2022. Nov. Szekcióvezetők / Chairmen: Kolmanová, Simona (Habil., PhD),****12. Lubinszki Mária (PhD)**

10.00-10.10	Siguin, Carmina	Nutrition Knowledge, Food insecurity, and Child nutritional status in The Philippines
10.10-10.20	Szilágyi Edit (Drs)	A szülői bevonódás módjai a nyelvtanulás tekintetében
10.20-10.30	Tódor Imre (PhD)	A digitális egyenlőtlenség társadalmi dimenziójának vizsgálata pedagógusok körében
10.30-10.40	Sáfrány Judit (Drs)	Krízis, pszichés zavarok és teljesítmény – fókuszban a serdülőkor
10.40-10.50	Bódis Katalin	Kooperatív tanulásszervezés az olasz nyelvórákon egy gyakorló pedagógus szemszögéből
10.50-11.00	Lubinszki Mária (PhD) és Zsigmond-Heinzinger Száva (PhD)	Innovatív kompetenciafejlesztő módszerek a vállalkozásoktatásban
11.00-11.10	Molnár Dorka	A mese és a beavatási szertartások kapcsolata a magyar népi varázsmesékben

15. SZEKCIÓ / SECTION 15TH**Terem / Room: Kápolna (209)****2022. Nov. 12. Szekcióvez. / Chairmen: Horák Rita (Prof., PhD), Szabóné****Balogh Ágota Márta (PhD)**

10.00-10.10	Horák Rita (Prof., PhD)	Környezetvédelem a szerbiai oktatásban
10.10-10.20	Szabóné Balogh Ágota (PhD)	Mesterséges intelligencia az oktatásban/Artificial intelligence in education
10.20-10.30	Gál Katalin (PhD) és Pásztor Rita (PhD)	Az ezüst gazdaság érmelléki esettanulmánya

10.30-10.40	Gál Katalin (PhD) és Pásztor Rita (PhD)	Iskolai lemorzsolódás. Partiumi esettanulmányok..
10.40-10.50	Gál Katalin (PhD), Pásztor Rita (PhD) és Tolnai Tímea-Katalin (PhD)	Roma életképek Biharban
10.50-11.00	Gál Katalin (PhD) és Pásztor Rita (PhD)	Társadalmi vállalkozások Bihar megyében
11.00-11.10	Mező Katalin (PhD)	A köznevelésben résztvevő sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók létszámának alakulása az elmúlt évtizedben
11.10-11.20	Mező Ferenc (PhD)	T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely
11.20-11.30	Szabadjai Vanda	Szülők és pedagógusok óvoda-iskola átmenettel kapcsolatos nézetei

2022. November 10-12.

16. (POSZTER)SZEKCIÓ / (POSTER) SECTION 16TH

Szekcióvezetők / Chairmen: Mező Ferenc (PhD), Varga Zsolt (PhD)

**A poszterek 2022. november 10. és 2022. november 12. között voltak olvashatók.
Posters were readable between 10 November 2022 and 12 November 2022.**

Ágota Mester	Az integráció jelentősége
Balogh Fruzsina	Miért nem tanulnak tovább a borsodi falvak fiataljai?
Bánszegi Judit	A beszédmaradás korai fejlesztésének főbb aspektusa
Bidouli Arielle	Miért nem éri meg zenét tanulni? – Egy zongoratanár szemszögéből
Dusza Noémi Irén	Digitális és nem digitális mesék szerepe a kisgyermek életében
Filepkóné Kőrössy Erzsébet	Örökbefogadott gyermekek kötődése, érzelmi élete
Kádár Mária	Digitális Nevelés Óvodáskorban

Katona Krisztina (PhD)	Alvás, altatás – altató mondókák szerepe a gyermeknevelésben
Koncz-Kis Éva	Digitális technológia az iskolában
Kovácsné Gombár Katalin	Biztos Kezdet Gyerekház Eredményessége
Mikelayi, Wumaier (Drs)	Választott képzési területek egyetemi hallgatóinak klímaváltozással kapcsolatos tudás- és attitűd-vizsgálata, valamint ezek fejlesztése internetes forrásokkal és célzott képzéssel
Molnár Csenge Bianka	Születendő gyermekek számának csökkenése Magyarországon
Pint Lilla	A sport jelentősége
Surányiné Józsa Andrea	Nevelésemélet: szülők és az óvoda
Vass Tímea	Arctalan barátok az interneten

FELHÍVÁS
INTERDISZCIPLINÁRIS JUNIOR KUTATÓCSOPORTBA
TÖRTÉNŐ BEKAPCSOLÓDÁSRA

Cél:

Középiskolások, BA, BSC, MA, MSC, PHD hallgatók számára lehetőséget biztosítani a saját diszciplinájukon átívelő kutatásokba bekapcsolódni, publikációkat megjelentetni, nemzetköz konferenciárésztvételt biztosítani.

A bekapcsolódással járó haszon

A részvétel a bekapcsolódók számára azért hasznos, mert:

- a) ösztöndíjak, pályázatok során érvényesíthető teljesítményei (publikáció, konferencia-előadás) lesznek,
- b) saját témájában kutathat és azt gazdagíthatja kutatótársai szaktudását is felhasználva,
- c) életrajzában is jól mutató bejegyzést kap,
- d) szakmai kapcsolatrendszere bővül,

e) ingyen vehet részt nemzetközi konferenciákon,

f) ingyen publikálhat Open Access (nyílt hozzáférésű) kiadványokban.

Feladatok

A résztvevő feladata a következő lesz:

- 1) Jelentkezés a csoportba (felhívás végén látható linken keresztül)
- 2) A csoport alakuló ülésén (személyes vagy online) részvétel a közös kutatási

téma kialakításában. Például: korábbi hasonló csoportban pszichológia, jogtudomány, gazdaságtudomány és orvostudomány szakos hallgatók fordultak saját szakjuk felől közös érdeklődésbe vágó kérdésekhez.

3) 10 perces prezentációval ingyenes részvétel a 2022. márciusában megrendezésre kerülő „7. Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia” című rendezvényen. Magyar vagy angol nyelvű előadásokkal lehet majd tartani, amiről két-nyelvű igazolást állítanak ki a Szervezők. Az előadások témáját Ön választhatja meg.

4) Min. 1 tanulmány megírása. A megjelentetés megegyezés szerint folyóiratban vagy szöveggyűjteményben tervezzük.

Kiket várunk a programba?

A jelentkezést azoknak a középiskolásoknak, hallgatóknak, doktoranduszoknak ajánljuk, akik:

a) sokoldalúak, s kíváncsiak arra, hogyan tudnak együttműködni különböző tudományágak képviselőivel;

b) teljesítmény-centrikusak: a részvétel publikációkkal, konferenciákon történő előadásokkal is jár;

c) tudományos karrierjüket, s széleskörű kapcsolatrendszerüket már hallgatóként igyekeznek megalapozni;

d) a hétköznapi hallgatói létet kellemes és hasznos időtöltéssel igyekeznek kiegészíteni;

e) kedvelik a jó társaságot.

Részvételi díj

A programban való részvétel díj: 0 Ft.

A program keretében megrendezésre kerülő nemzetközi online konferenciákon történő részvételi díj: 0 Ft.

A programban történő folyóiratokban, tanulmánykötetben történő tanulmány megjelentetésének díja: 0 Ft.

A program egyéb költséget nem tartalmaz, de a résztvevők a saját kutatási munkájukkal kapcsolatban esetlegesen felmerülő költségeket önmállóan fedezik.

Időigény

A program időigénye: kb. 2 óra/alakuló megbeszélés + saját ütemű kutatás és publikáció írás + konferenciákon való részvétel.

Amit lehet, elektronikusan oldunk meg, ezzel csökkentve az időigényt.

Jelentkezési határidő:

2023. február 15.

Jelentkezés módja: bejelentkező e-mail küldése erre az e-mail címre:

info@kockakor.hu

Szervező

E tehetséggondozó program a Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület „T.É.M.A.: Tudományos És Művészeti Alkotóműhely” című pályázata keretében valósul meg a Miniszterelnökség

és a Nemzeti Tehetség Program támogatásával (pályázati azonosító: (NTP-INNOV-22-0095).

Kapcsolat, további információ:

Szakmai vezető: Dr. Mező Ferenc

E-mail: info@kpluszf.com

Mobil: 06 30 656 1 565

MINISZTERELNÖKSÉG

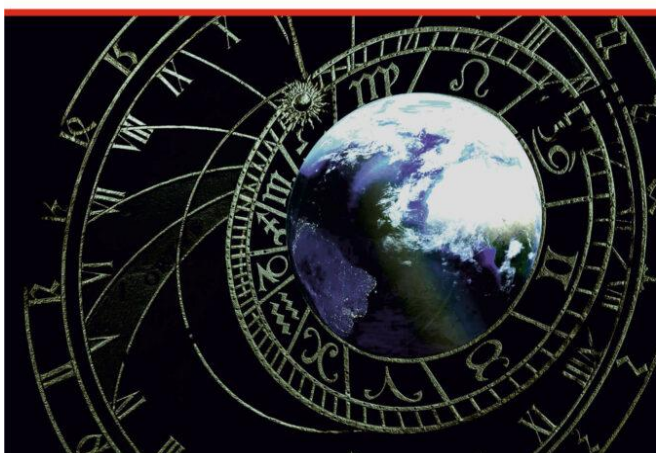
INVITATION TO
VIII. INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY CONFERENCE

MEGHÍVÓ A VIII. NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS
KONFERENCIÁRA

VIII. International Interdisciplinary Conference   **VIII. Nemzetközi Interdiszplináris Konferencia**

Deadline of Registration: 10 March 2023
E-Conference: 18 March 2023

A regisztráció határideje: 2023. március 10
E-konferencia: 2023. március 18

Organizers/Szervezők:

K+F STÚDIÓ Kft.
www.kpluszf.com

KOCKA KÖR
www.kockakor.hu

Media (journals/folyóiratok):

OxIPO
Mesterséges intelligencia
Lélektan és hadviselés

TYPE OF THE CONFERENCE: online conference

A KONFERENCIA TÍPUSA: online konferencia

REALIZATION OF THE CONFERENCE:

1 A KONFERENCIA MEGVALÓSÍTÁSA:

The performers submit their registration (with their abstract & ppt) by this form. **Deadline:** March 10, 2023, 12:00 noon (Hungarian time)

Az előadók ezen az űrlapon nyújtják be regisztrációjukat (absztraktot és ppt-t). **Határidő:** 2023. március 10., 12:00 (magyar idő szerint)

The organizer publishes the abstracts in an e-volume. **Deadline:** March 15, 2023

2 A szervező az absztraktokat e-kötetben teszi közzé. **Határidő:** 2023. március 15.

The organizer makes .ppt, .pdf etc. presentations viewable from March 15 to March 18, 2023

3 A szervező láthatóvá teszi a .ppt, .pdf stb. előadásokat 2023. március 15-18 között.

Registered participants will receive a link to a real-time discussion on an online interface on 17 March 2023.

4 A regisztrált résztvevők linket kapnak egy valós idejű beszélgetésre egy online felületen 2023. március 17.-én.

Date of lectures, professional discussion:
March 18, 2023.

5 Előadások, szakmai megbeszélés időpontja:
2023. március 18.

<p>Participants will receive a certificate in English and Hungarian languages of their participation in the conference</p> <p>The K + F Stúdió Kft. gives a free publication possibilities in its journals (these journals are registered in ISSN, DOI, EPA, MTMT, MATARKA databases).</p> <p>Deadline for submitting studies: 30 April 2022 Format: 20.000-40.000 karakter (doc/docx file), APA style</p> <p>PRICES: Students (BA, MA, Drs.): free Teachers, professors: free For members delegated by projects: 10 000 HUF/Person Delegated member of companies: 30 000 HUF/person We would like to ask the management of companies to send an e-mail to our contact person Katalin Mező (PHD) about details. Contact e-mail: info@kpluszf.com</p> <p>Main organizer: Katalin Mező (PhD) K+F Stúdió Kft</p> <p>Contact person: Ferenc Mező (PhD) info@kpluszf.com</p>	<p>6 A résztvevők angol és magyar nyelvű igazolást kapnak a konferencián való részvételükről</p> <p>7 A K + F Stúdió Kft. ingyenes publikációs lehetőséget biztosít folyóirataiban (ezeket a folyóiratokat az ISSN, DOI, EPA, MTMT, MATARKA adatbázisokban regisztrálják).</p> <p>A tanulmányok benyújtásának határideje: 2022. április 30. Formátum: 20.000-40.000 karakter (doc / docx fájl), APA stílus</p> <p>ÁRAK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hallgatók (BA, MA, Drs.): ingyenes • Tanárok, professzorok: ingyenes • Projektből finanszírozott részvétel: 10 000 Ft/fő • Cégek által delegált résztvevő: 30 000 Ft / fő. Arra kérjük a cégek vezetését, hogy a részletekkel kapcsolatban küldjenek e-mailt Mező Katalin (PHD) kapcsolattartó számára. Kapcsolat e-mail: info@kpluszf.com <p>Főszervező: Mező Katalin (PhD) K+F Stúdió Kft.</p> <p>Kapcsolattartó: Mező Ferenc (PhD) info@kpluszf.com</p>
---	---